

העולם הזה

שדדמי

לדיד!

היביא משכט שדמי

לאישום קצינים בכירים?

כיצד חונך וגדל האיש

שאמר - „בלי סנטימנטים“

העולם הזה

רחוב גליקסון 8, תל-אביב, טלפון 26785, ת. ד. 136. מען למברקים: "עולמפרסט". המוציא לאור: העולם הזה בע"מ. דפוס משה שחם בע"מ, ת"א, טל. 62239. ההפצה: דוד טופל ובניו, תל-אביב. המערכת איננה אחראית לתוכן המודעות.

עורך כיתוב: עורך תבנית: עורך משנה: רוב איתן

כתב בכיר: אלי תבור

העתון הנקרא ביותר במדינה

2.6 י"ב

בגליון זה שוכנות, זו בצד זו, שתי כתר בות הנוגעות למדיניות המרחבית של ישראלי: הכתבה המלאה על מאורעות פלורנץ ותשובתו של קלמן כץ לטענות שילוח בענין המחתרת העיראקית. אין זאת רק שכנות גיאוגרפית. יש דמיון מפליא בין שתי הפרשות.

במדע הפילוסוף, יש דבר הנקרא "מודוס אופראנדי", כלומר אופן הפעולה או שיטת הביצוע. לגבי בלש מנוסה, זהו הדבר הראשון הבולט לעיניו בכל. פשע, כי זהו חוק ברזל: פושע מסוים חוזר המיד (פרט) למקרים נדירים (מאד) על שיטת הביצוע שלו. שיטה זו מגלה את העקבות בבחינת שאינו נופל מזה של טביעת אצבעות.

והנה, בפרשת פלורנץ ובפרשת המחתרת, מבחין הקורא בעלי-המחשבה בשורה שלמה של פרטים זרים, המצטרפים למודוס אופראנדי קבוע. הנה רשימה תמציתית ביותר:

● בשני המקרים באה היוזמה לא מצדה של ממשלת ישראל, אלא מצדה של אזרחים פרטיים, בעלי הרגשות-חובה לאומית, עצמם היותם אנשים פרטיים השניא אותם מראש על הנציגים הרשמיים. במקרה האחד: ציון גולן. במקרה השני: ציון בן-אפרים וקלמן כץ.

● בשני המקרים היה הצד השני מורכב מחוגים ערביים לאומניים, הרחוקים מן ה"קומוניזם" והרואים מקום לשיתוף-פעולה עם ישראל.

● בשני המקרים הועבר הטיפול לידיו של ראובן שילוח, שילוח בענין מראש וחרת כל בו בכונה תחילה. הבדל היחיד: בפרשת פלורנץ חיל שילוח עלידי כך שבא, בפרשת המחתרת חיל עלידי כך שלא בא לפגישות.

● בשני המקרים הוצג הצד השני, אחרי מעשה, כקבוצה של עובדים סטריקט-בוק, שלא כדאי לזכור עליהם מילה, וחבל על כל מאמץ שהושקע כדי להיפגש עמם.

● בשני המקרים הוצגו בעלי-היוזמה הישראלים תחילה כקומוניסטים (שילוח טען כי בן-אפרים קומוניסט, אנשיו רמזו השבוע כי גיו גולן כשר עם השמאל הקיצוני בצרפת), ולאחר מכן כמטומטמים, תמימים ונוזניקים מטורפים-למחצה.

● בשני המקרים שרתו אנשי מפ"ם את המיומנות של שילוח, והצדיקו את מעשיהם של האיש המסמל בדיוק את ההפך ממטרי תיה המזהרת של מפ"ם.

● בשני המקרים נמצא ברצו הנכון עתונאי שיעשה את המלאכה המלוכלכת, מעל עמודי עתון שאינו שייך באופן רשמי למפא"י. בפרשת המחתרת היה זה איש על המסמר שהפך מלת-כבוד קדושה וזוהה בצורה מתועבת את ראשי המחתרת, תוך סילוף דונוני של הדברים שנאמרו לו בשיחה

העורך הראשי: אורי אבנרי

ראש המערכת: שלום כהן

עורך משנה: רוב איתן

עורך תבנית: עקי

צלם המערכת: אריה קרו

חברי המערכת:

מנשה ברדיין, שויע נלור, יליי נלורי, דויר הורוביץ, רותי ורד, אברהם חרסון, עטאלה מצור, אלכס פסיס, אביבה סס, עמוס קינן, שלמה קור.

של מליני ורהאן, ולשחרר לממרי את שאר הנאשמים אשר מילאו את פקודה מפורשת. אמנון היילפרון, ומתגן

עניינים מכוונים

מאמרים על המשבר בקיבוץ יכולים לעורר בכס רק נאווה. מאז הלחם למרסמס, הפך העולם הזה לאחד הנושאים המדוברים ביותר בקיבוצי השומר הצעיר, וביחוד ב"קיבוצי כואהר שושבע שלכם. הייתי צריך הפעם להתגונן מול התקפת פתע כללית. כל נסיונותי להתגונן ולטעון שהעולם הזה לא חידש בעצם דבר אלא הביא לידיעת הצבור, העירוני בעיקר, את הבעיות המעסיקות את בני הקיבוץ, היו לשוא. כעקבות הפירסומים הנ"ל אף הועלתה הצעה בקיבוץ, לאסור על קריאת העולם הזה. כתוצאה מכך, תפלתו לי הפעם אם לא אציין את שמי וכתובתי המלאים.

י. קבוצ השומר הצעיר, עמק-חפר... כל הכתבות שלכם בענין המשבר בקיבוץ, המחתרת העיראקית וענייני מפ"ם בי פלורנץ, והתשובות החותכות שקיבלתם ב"על השומר" היו צריכות מומו ליצור אצלכם צורך של חשבונות עתונאי. למרות שהניי דונל בחופש העתונות, לא פעם נדמה לי שלמען ההיגיון העיתונות היו מוסרות מנגנון החושד צריכים לכוון קצת את עניינים.

יהודה לדוי, קבוצ גת כשם שהם מכוונים את ענייני על-המשמר, למשל?

כמאמכם על משבר האשה בקיבוץ (העולם הזה 1005) ככתבתם שלא נשאר שריד מהאידיא של אשה חשונה לנכר, וכי הוכרר שבגלל מנגלות שונות אין האשה יכולה לעמוד בתחרות עם הנכר. אם תבואו לצה"ל תובחנו בגלל, כי דווקא בנו הקבוצים הן המנהגות כלל התפקידים שכאלו לא נולדו לנשים, מתוך רצון להראות לנכרים כי הן יכולות להשתוות איתם. כמעט כל הצנחניות

"אופנה בקיבוץ" בתערוכת הקיבוץ

הן בנות קבוצים. ואין זה נכון שבגלל עובדה זו מאבדת האשה בקיבוץ את אפיה כאשה, אני סבורה שאשה הקבוצה באפנת הקבוץ נראית הרבה יותר אשה מאשר נערת רחוב דיונונה הקבוצה בשק או טרפו. אלה, חזלי.

אפנת הקבוץ, כפי שהופיעה בתערוכת ה"קבוצים, ראה תמונה.

נפש היקר

בלי פסק רבות הן אסמחות שנידלו יותר ילדים מריקה וראי, וידעוניהן נוסיוןן בחינוד רב יותר. אולם רבות הן גם האימות העצירות, הסדרות הישע, השונות ב"חינוך ולדיהן הראשונים על כל צעד ושעל. אמהות אלה וראי שמחו לשמוע את דעותיהן של ריקה וראי, שהוגשו בצורה קצרה ומוסי ברת (העולם הזה 1005-1006).

אני מודה לריקה בשם כל אלה שהפיקו תועלת רבה מסאמרה. עלי והעליתי ונשמה לשמוע אותה שנית.

ורדה ברקאית, תל-אביב התלבוהות של הנכרת וראי מספרו של ניל היא התלבוהות של סימון, התקפל בפעם הראשונה בחייו בדבר בלתי-רגיל. אלה הקרוי בים לעצות החינוך קראו מומו את ניל והתווכחו עליו, וכיום יש כבר שולללים חלק נכבד מרביו מכלי לפגוע בגדולתו כמחנה. מרבית ההורים מרגישים באופן אינסטינקטיבי כיצד לחנך את בניהם, ואם מדובר על הורים פרימיטיביים, הרי גם ניל לא יעזור. אם עובדת המסורה מאוד לילדיה, יכולה מרי פעם בפעם להיות גם עצבנית ולתפרץ ושום ועזוע נפשי לא יעבור על הילד. כשם שלא עבר עלי ועל אחי כשאמנו התפרצה עלינו בשל עומס העבודה. אנו חשים את עצמנו בריאים וחסרי קומפלקסים. אולי ברת הכרתנו אנו מופרעים, אבל הפי רעה זו לא התעוררה בשל כך זה.

עדת שמיר, ירושלים ריקה וראי ללא ספק מעוררות מחשבות ברשימותיה. ואני נאלץ להתוודות, שכאשר נמצאים כלל ים מההורים בהם ולא מעט מסתכלים על תמונתם בבת יעל. גם לי כת גדולה יותר, בת שש. תינוכה בידי האם. אני — בים. בידי האם תינוכה כשה לשמש כאם ולמלא את מקומו של האב. ריקה דיברה הרבה על המתור והאסור, היא מחביאת רק את המתור. אי ילד צריך להכיר בין מותר ואסור, כדי שבעת בואו אל מחוץ לכתלי ביתו, שהאיסור לא יבוא עליו כמהלומה. לא בכל בית הכלל מסורר

במיוחד לילדים. משום כך מוטב שכבר בבית יודע הילד על מותר ואסור. אנו יודעים על אמהות המפציכות פכומים ניכרים לפינוק הילד בפירות, והן גם יק ציבו ללא נבול סכומי כסף במידה שהדבר נוגע לבריאות הילד. אולם מעט מאוד תשומת-לב וכסף מקדישים לשמחת נפש של הילד. אם בתי, לדוגמא, ידעה סכל נפשו רב על היותה ללא אב, בגלל היותו בים, נפתרה הבעיה זמנית, על-ידי קניית בובה גדולה ויקרה לילדה. אמהות התפלאו: כל כך הרבה כסף להוציא על בובה? אולם הבובה לא הייתה פינוק, הייתה בה תרופה לנפש עצובה המתגעגעת לאבא.

צבי יקותיאל, מכוני חמיש א/ק ירושלים בלבים

התלמידים ישלמו

שמעתי את דעות חברי וחברותי בכיתות, בענין שבות המורים התיכוניים. אני מאוד רוגזים על השביתה. קיוונו כי אחרי חדר פחות הארוכות נבוא למנסיה ונחתי לל מוד לפי תכנית הלימודים. הורי כולנו עובדים קשה כדי להרויח את הכסף הדרוש ללימודים. אני, במקרה, למידה העובדת בערב כדי לשלם את הוצאות הלימודים. קראתי הרבה בעיתוני חוץ, ולא שמעתי על שביתות כה רבות וארוכות של מורים כמו בישראל. וכל השביתות הללו הן לרעתנו. כי התלמידים לעבור את החומר הדרוש ולשלם בעד הימים בהם הם מוסי בתים מאונס.

עליזה אנגל, ראשון-לציון

קדושתם נפגמה

התאכזבתי מאוד כששמעתי על מקרה האונס במנזר הר הבור (העולם הזה 1007). כנצור, פסחתי על שני הסעיפים — להאמין או לא להאמין. אך כשקראתי בשני הכתמים מאיימים לוותר על הדת, חושבני שקדושתם וחוד מעלתם כן מעורבים בפשע, הנוגד לא רק את הדת אלא גם את התרבות. בנוגע להצעתם להתנדב לצבא בתור כמרים ליחידה נוצרית הנני חושב, כחייל משוחרר מאותה יחידה, כי היחידה הנוצרית בצה"ל לא תחיי בהם אפילו כנוצרים. אליאס תלחמי, ירושלים

בטחובן מוד צ'ינקובסקי

השבוע הנדוש שיעי נל-זר את הסאה, בצהקו על הקבוצות החיפאיות. ברצוני להעיר לשויע מספר הערות, והראשונה בהן שאני חוזר על מה שמענו: כי את נביע המדינה נתן ל-מכבי תל-אביב השופט דודי אי, ואם נדמה לשייע ש-מכבי תל-אביב עשתה חשבון קטן בשחקן לפני שבועיים עם הפועל פתח-תקוה, כיון שקבוצה זו הינה רק צל של הקבוצה שהייתה אז, ובי-קשר לכך שהקבוצות החיי-פאיות צריכות לקנות נביע ולשקשק עליו בחיפה, באח המציאות וספתה על פניו של שיע. המפלה שנהלה האלופה בשבוע שנכר אלל הפועל חיפה תזכר עוד שנים צבי ארגמן, חיפה

דברי ההשמצה והלעג של שויע נלור לחיפאים לא היו במקומם. איני חסיד הקבו צות החיפאיות אף על פי שהיפאי אני. אבל למראה משחקו של מכבי תל-אביב בשבת פאים לא היו במקומם. איני חסיד הקבוצות האחרונות נגד הפועל חיפה רציתי לרעוע על מי צריכים לרדם ולמי צריכים ללסוף תרומות. איני מכוון לחקוק את נלור, ורק ספקשו שלחבא יהיה וחר יותר בתכונותיו. ישראל שומרוני, חיפה

שלום שיע. חיפשתי אותך השבת במגרש החיפאי ולא מצאתי. אני סבין שלא רציתם לצנח את הפועל חיפה לפני שאין לכם יותר מקומות בארון הגביעים, אבל קרי עת... רשת כואת? כדאי היה לשלם אפילו את מחירי הכרטיסים של מוסה, "פלפל" כדי לראות איך צ'ינקובסקי קרסם אחכם.

אני רוצה לראות שיעי יעל להראות עוד פעם אחת את פרופו בחיפה. אני לא סקטא בו. מאיר שורק, חיפה

בחי שאני מאוכזב סמך שיע. קנה לך נביע בסופרמרקס ותומין את בטחובן שיי-ניע בשבילך את צ'ינקובסקי. רפי כהן, זכרון יעקב

אינני יודע מאין הצליח שיעי לזאוב את האינפורמציה הסרת השחר שבהפועל חיפה "ש שחקנים שאפילו אינם יודעים איזה מקום הם עובדים." אם הסרתה את עצמך, שיע, תמצא ששולל בונה, נפל חיפה ואף חברת ההשפלה הם המעסיקים העיקריים של שחקני הקבוצה. המוה גם צ'ינקובסקי נראה בעיניו כפרא וברוטלי. הוא מוטל על כשבוש על משכבו, כשהוא סובל משטף דם ברגל. כנראה שבעט בחוקה יותר מרי ברגלו של נולרשטיין עדיו הנפש. גדעון רייכר, חיפה

שתיקה במלע, הכחשה בתרי

בעתונתם (העולם הזה 1004) נתפרסמה כמחור כתבה תחת הכותרת, "הסומי פאורית", ובה תובא דברים שבאילו נאמרו על ידי או על ידי מישהו אחר. מתוך הנחה שמטרת הכתבה היא לגלות האמת בפני הקוראים, ברצוני לבקש מכם כי תואי לי למרסם תיקון קל: אין כל אמת בכל מה שנאמר בכתבה הנ"ל. פרט לשמות האחרים המוכרים בה.

מ. בריסלע, המנהל הכללי של משרד הסעד, ירושלים מחמאה כנגד מחמאה: בהכחשתו של הקורא בריסלע נכונים גם כותרת המאמר ומספר הגליון בו הופיע.

הראויה להוקרה, מבלי להטיף לנקמה. כל הכבוד לכם.

מרדכי גיורא, ירושלים

זועזעתי למשמע פסק הרין במשפט כפרי קאס. במשפט זה התגלו כמה שגיאות מבה פטיות, והחשודה שבהן הייתה אי הבאת אלגוריתמית ששכר שמדי דרין. פטיות שמדי מעונש, וכן הענשת החיילים שנשלו חלק בפרשה זו, ששויים ליצור תקדים, בו הסכו חיילים לפתוח בפתח פחד פו יעמרו דרין. ביצוע פסק דין חמור כל כך ימיס קלון על צה"ל. יש לדעתי להפחית מענשם

מכתבים

כפריקאסם

אני מרגיש צורך להביע לכם את הערכתי על טיפולכם בפרשת כפריקאסם בגליון האחר (העולם הזה 1008). על-ידי תיאור סכל משפחות הרוצחים בצד תיאור סכל משפחות הנרצחים, פרשתם על כל הפרשה הכאובה צעיר של הומאניות, ונתתם חוקה חזק שבעתים למלחמתכם למען עקרונות המוסר בפרשה זו.

העולם הזה, שהיה ראשון הלוחמים למען נילוי הפרשה, כשכל שאר העתונים עוד ניסו להשתק אותה, נהג בכל הפרשה בעקביות

האיש מאחורי הקלעים היה יוסף (ג'ו) גולן. לכאורה היה פקיד הקונגרס היהודי העולמי. למעשה היה הרבה יותר מזה: שריון ללא ממשלה, שגריר ללא מדינה, פרטיון של המלחמה הדיפלומטית. במאמץ סבלני, שקט וממושך הניח את היסוד למיבצע הגדול של מדיניות שמית. תחילה היתה דרושה כתובת. היא נוצרה על־ידו כאשר אסף קבוצה נכבדה מאוד של מדענים ואנשי־רוח, הוציא בשמה כתבי־עת בשם אסיד מדיטארניאן, שהיה מוקדש לשותפות ארצות הים־התיכון. אולם „הים התיכון“ היה רק מליצה: מטרתו האמיתית של החוג היתה לחולל מהפכה רק בשני קטעים של הים הזה: ליצור פתרון של שלום בין אלג'יריה וצרפת, ולגשור גשר של שותפות בין ישראל וארצות־ערב. אחרי שנוצרה הכתובת, היה דרוש אדם שיתן את הגושפנקה הניטרלית שלו לכינוס הגדול. גולן הגיע לאיטליה, שיכנע בנקל את ג'ורג'ו לה־פירה, ראש עיריית פלורנץ, אישיות דגולה במחנה הנוצרי. לה־פירה נתן את השם, גולן סיפק את היוזמה, התיכנון, הכסף (מקורות הקונגרס היהודי) ורשימת המוזמנים. לה־פירה לא היה רק שלט. הוא היה נציגם של שני הגופים החשובים ביותר באיטליה: הממשלה הנוצרית־דמוקרטית, והאפיפיור. הממשלה האיטלקית החליטה להפוך את ועידת־פלורנץ לאקט מדיני רבתי, צעד ראשון להחזרת עטרת איטליה במרחב השמי ליושנה ולהשגת מעמד של מתווך בין פאריס וטוניס, בין ירושלים ו־קאהיר. האפיפיור ראה בעין יפה ועידה שתתכנס תחת דגל „השלום הנוצרי“.

כך השיג ג'ו גולן את מבוקשו: שבועות אחדים לפני פתיחת הוועידה כבר היה בטוח שתהפוך למאורע מדיני ראשון במעלה באיטליה, ולמקרה ראשון בו ישבו ישראלים וערבים יחדיו, זה בצד זה, כדי לדון בבעיות קיומם המשותף. בעיניו היתה זאת התחלה למערכה גדולה שתפתח בהדרגה, להשגת השלום השמי. מי היה צריך לייצג את ישראל? ג'ו גולן ידע את התשובה: משלחת קטנה, דיסקרטית, בעלת טאקט, שלא תהיה בעלת אופי פוליטי בולט, אך שתוכל לבוא במגע שקט עם הערבים, לקשור קשרים ראשונים, לצעד ללא תרועות־חצוצרה את הצעד הגורלי הראשון למגע של קבע עם משלחות ערביות רשמיות — ועם שולחיהן. לישראל הגיע הבוס של ג'ו גולן — הד"ר נחום

ג'ו גולן בפעולה — בארמון הוועידה מעיין יוסף (מחזיק סיגריה, מימין). ליד פלסנר נראה שמד זה פלפן, איש ג'רשמואל ועסקן מפ"ם, שמילא בוועידה אחרי כל פקודותיו של ראובן שילוח.

ניתוח אחר המוות — הסיפור המלא הראשון על אשר התרחש בוועידה

המלאכה בפלורנץ

גולדמן. הוא הציע לממשלה להסכים לכך שמצד ישראל ישתתפו בוועידה משה שרת, הפרופסור מארטיין בובר, נציג ערבי בעל שיעור־קומה, ואולי עוד איש אחד או שניים ממקורביו השלטון. דבר אחד היה מובן מאליו: אסור לשלוח שום אדם הממלא תפקיד רשמי בממשלה, ושהופעתו תעורר מחדש את כל סבך הבעיות הפוליטיות ש־ג'ו גולן הצליח בסבלנות כה רבה לעקוף אותן.

מארטיין בובר לא יכול היה לבוא. אחריו מות אשתו, היה עדיין מוועד מדי, קבר את עצמו בעבודתו למען הרצאת ספרי־מופת. אחרי התייעצות עם חבריו, הציע לידיו לה־פירה להזמין במקומו את הפרופסור מאיר פלסנר, איש מדעי־המזרח באוניברסיטה ה־עברית ומומחה בעל שם עולמי למדעי ה־איסלאם. כמו בובר עצמו, היה פלסנר מ־מוצא גרמני, וחסידי דעותיו של איש־השלום יהודה לייב מגנס המנוח.

פלסנר הופתע מן ההזמנה. הוא היה עסוק בהעברת מחלקתו לקרית האוניברסיטה. אך אחרי כמה הפצרות הסכים, הכין בתפנון הרצאה על הערכים המשותפים לשלוש הדתות השמיות הדוגלות באל יחיד. הוא לא הספיק אפילו לתרגמה לצרפתית, שפת ה־כינוס.

את תוכן ההרצאה העביר במברק ובמכתב ללה־פירה. כעבור 48 שעות כבר פורסמה בעתון ישראל. לא היה כמעט ספק שמוסד אלמוני פתח את המברק או את המכתב עוד בישראל. היה זה הסימן הראשון שקרה משהו מוזר.

הסימן השני לא אחר לבוא. לפלסנר לא היה מושג על חוג האסיד מדיטארניאן. ר' הוא ביקש פרטים ממנהל החוץ, ולטר איתן. איתן יעץ לו לטלפן למוריס פישר, סגן המנהל. כשעשה זאת, מסר לו פישר במלים קצרות וחדות: „מר ראובן שילוח

פלסנר; ראובן שילוח והפרופסור אוריאל הר, איש מדעי המזרח ומפעילי משרד־החוץ, שנקרא כדי לשי מש משקל נגדי לפלסנר. התמונה צולמה באולם־האורחים של בית־המלון בו התאכסנה המשלחת. שילוח ופמליתו — ארבעת חברי המשלחת הרשמית, שרקדה לפי חלילו של שילוח וכמעט הצליחה לפוצץ את הוועידה. מימין: מוריס פישר, סגן מנהל משרד־החוץ; ראובן ברקת, איש ההסתדרות שאיים על

ה"ביגד" הישראלי

(בחליפה האפורה) יורש העצר המארוקאי, מוליי חסן, האיש החזק של הועידה, שנשל לידו את רטן מנהיגות הועידה, אחרי שלהפירה, ראש עיריית פלורנץ נאלץ להעדר בגלל מחלה.

ואני ניצג את ישראל. התייצבנו זה עתה עם ראש הממשלה, רצוי שאתה לא תסעי! פלסטר נדהם. בפעם הראשונה נודע לו כי אנשי משרד-החוץ עומדים לנסוע אף הם. הוא הבטיח להתייעץ עם מארטינ בובר.

★ ★ ★

שיחה חשאית עם ביג'י

מה קרה בינתיים במשרד-החוץ? כתי להבין זאת, יש לחזור ליחסים בין הדיפלומטיה הישראלית לבין ג'ו גולן. אנשיהמנגנון בישראל לא אהבו מעולם מתנדבים ופרטיזנים, הפועלים על דעת עצמם ואינם כפופים למרות. פעולתו של ג'ו גולן עוררה את מורת-רוחם עוד יותר. הרגיו אותם לראות כיצד מופיע גולן בפומבי ב"חברת שרים ערביים, נכנס ויוצא אצל גדולי המדינה בצרפת ובאיטליה.

לא היתה זאת רק קנאה אישית מצד אנשים שאינם מבינים אלא לסוכנים ערביים קטנטנים. היתה זאת גם התנגשות של ג'ו גולן, כי בעוד שכל הדיפלומטיה הישראלית פועלת כמיטב יכולתה כדי לשכנע את העור למ כי הערבים אינם רוצים בשלום עם ישראל אלא זוממים להשמדה, פעל גולן בדיוק בכיוון הפוך. הוא הוכיח שיש ערבים בעלי חשיבות ומעמד המכונים לקשור קשרים ידידותיים בתנאים מסוימים.

הטיפול המעשי בשטח הערבי מטעם ממשלת ישראל אינו נתון בידי משרד-החוץ הרשמי, לזה אין דריסת-רגל בכל העניינים הנוגעים לערבים. במקומו פועל מנגנון אחר, מוסתר בחלקו, שאינו אלא חלק חשוב של מנגנון-החושך. בראשו עומד ראובן שילוח, המקיים מנגנון גדול לפקודתו, והכפוף ב"מישרין לדוד בן-גוריון.

מנגנון זה שנא את גולן — כפי שהודו השבוע דובריו בגלוי ובכחב. כאשר הכין גולן את הועידה, החליטו שילוח ואנשיו שי גולן בזילזול ובבוז. אולם משנודע להם כי הועידה עומדת להפוך לאקט בינלאומי, בהשתתפות אישים רבי-השפעה כמו יורש העצר המארוקאי, נשיא איטליה, שרים צרפתים ואנשימפתח מכמה מדינות, הבינו ש"גישתם תתנקם בהם. הם החליטו לנקוט בקו הפוך.

על קו זה הוחלט באותה ישיבה של ביג'י ושילוח, שהוכרזה עלייך ב"ישיבה, ושהתקיימה ביום הראשון, אחרי ישיבת הממשלה. איש לא בוזבז בה רגע על האפשרות לק" שור קשרי-שלום עם הערבים. הקו היה ה" פוך: להוכיח לאיטלקים שלא תתכן שום התקרבות בין ישראל והערבים. את תתפ" צץ הועידה, כך סבר שילוח, תיגרם לאיטלקים עצמאנפש והם יחתרו להבא על נסיונם ל" תתך בין ישראל ורע"ם — נסיון שביג'י ושילוח רואים אותו זה מכבר בעין לא יפה.

★ ★ ★

להפירה: "אל תלך!"

כל זה לא היה ידוע אז לפלסטר. הוא לא ידע כי שרת סירב בכעס להשתתף במשלחת אשר ראובן שילוח חבר בה — כי הוא הבין מה נרקם במחתו של "יועץ" זה, שהשיא את עצמו על שרת עוד בימים שהיה ראש כל מנגנון-החושך. פלסטר גם לא ידע כי בקשת ישראל ל" הזמין את שילוח ופישר גרמה לתדהמה

משהו מוזר מאוד. ראש-העיר להפירה עזב את העתונאים שהצטופפו סביבו, ניגש ל" פלסטר (אותו לא הכיר עדיין רשמית, אך כנראה שגולן זיהה אותו באוזניו) וביקש אותו בצרפתית: "אל תלך!" פלסטר לא הבין במה המדובר. הוא חשב כי להפירה רוצה לדבר עמו, ועל כן השיב: "אתחנן מיד", ותלך. רק כעבור כמה ימים הבין כי להפירה ידע את מטרת ההזמנה וביקש למנוע ממנו להיענות לה.

★ ★ ★

שקר גם ופרימיטיבי

כשהופיע פלסטר בבית-המלון, נדהם לראות כי דורון הסתיר ממנו את ה" אמת. לפניו לא ישב רק ששון, אלא גם כל המשלחת הישראלית: ראובן שילוח ו" מוריס פישר, ראובן ברקת (ראש המחלקה המדינית של ההסתדרות), הפרופסור אוריאל הד (מומחה מדעי-המזרח באוניברסיטה ואיש משרד-החוץ, שהוועק לפלורנץ במיוחד כ" משקל נגדי לפלסטר), שמחה פלפן (עסקן מפ"ם לעניינים ערביים) ורוסטום בסטוני (חבר ערבי של מפ"ם ונציגה בכנסת ה" שניה). נעדר רק שלמה דרך (עסקן אחרות העבודה שהוועק לפלורנץ כמשקל נגדי ל" אנשי מפ"ם) שטרם הספיק להגיע מישראל. ברקת פתח בדיון. הוא הודיע לפלסטר שי הערבים מתנגדים להשתתפות המשלחת ה" ישראלית בוועידה, וכי על כן בוטלו ההזמנות למשלחת. סיכם ברקת: מובן מאליי שבמצב כזה יצטרך גם פלסטר, כאזרח ישראלי, לחתור על השתתפותו.

פלסטר נדהם. הוא לא ידע כי היה זה שקר גם ופרימיטיבי. הערבים לא התנגדו להשתתפות הישראלים, הסכימו בלי כל קושי להופעת ברקת, הד וחברי מפ"ם. הם רק דרשו כי שני פקידים משרד-החוץ יעברו מספסלי המשתתפים לספסלי הדיפלומטים, כמו כל שאר הדיפלומטים (וביניהם השגריר של רע"ם) שהופיעו לוועידה. במידה שהיו בין המשתתפים עצמם פקידים משלחות, היו אלה שליחים של משרדים בלתי-פוליטיים. יתכן שהערבים היו מחתרים גם על דרישה זו, לולא היה המדובר בראובן שילוח, ה" ידוע במרחב כולו כאיש מנגנון-החושך וה" צודק בקשרים עם מנגנוני-החושך המע" רביים.

למרות שהאמין לשקר, הגיב פלסטר באופן אינסטינקטיבי בצורה המתאימה. הוא הזכיר שהזמן אישית, ולא כנציג ממשלתי, וכי על כן הוא סבור כי חובתו כפרט ובאזרח היא להישאר בוועידה ולפעול בה כמיטב יכולתו ליצירת אחידה של הבנה. סיכם פלסטר: כך היה פועל לדעתו, גם מארטינ בובר, אשר במקומו בא לוועידה. תגובת ברקת: "אתה משמיץ את בובר!" המשך השיחה היה בערך כך:

ברקת: "אבל אתה גם איש האוניברסיטה, לא?" פלסטר: "כן, אבל לאוניברסיטה אין שום ענין בזה."

ברקת: "אינך מבין אותי. אתה חושב ש"

חרב בחזה

תוקעת בהלצה עתונאית צרפתית, באחת ההפסקות בוועידה, שנצול לשם סיור בעיר. אך סכין גבגב תקע העתונאי שמואל שגב (באמצע), כתב מעריב ומוותיקי מנגנון-החושך, שפיסס בשם פרופסור פלסטר דברים בניגוד להתחייבות מפורשת, פתח בזאת את מסע-החיסתה המאורגן נגד הסדרתן המלווה.

הסטודנטים ירצו ללמוד אצל פרופסור המת-נהג כך?" היה זה איום גם וחד-משמעי. כשהבין פלסטר שמנסים להפעיל נגדו אמצעי-סחיטה, וכי איש מבין הנוכחים — וביניהם השגריר הישראלי — אינו מוחה על כך, נטש את השולחן ועבר לשולחן אחר. שם הצטרף אליו כעבור זמן ג'ו גולן, שעבר טיפול דומה. ברקת אמר לו: "אתה בוגד!"

כעבור זמן מה — בו נמשך המשא ומתן בין אנשי-שילוח ובין מארגני הועידה — קם פלסטר כדי להתכונן לישיבת-הפתחה. משהבחינו בכך אנשי שילוח, קראו לו שוב לשולחנם. הפעם פנה אליו אליהו ששון בלי שון עדינה, הציע לו הצעה: שיחזירם רק את ישיבת-הפתחה, וכי לאחר מכן יחליט לבדו, כמיטב הבנתו, כיצד לנהוג תלוא. פלסטר הסכים לכך.

כשפנה ללכת, עצר הסוכן. פלסטר נדהם. בצורה גסה הסביר: "מדברי מר ששון לא נובע שהוא מסכים שתשתתף בישיבות האחרות!"

השיב פלסטר בחריפות צוננת: "מר ששון מסוגל בהחלט להסביר את דברי עצמו!" הוא הפנה את גבו לברקת והלך.

★ ★ ★

מברק למאיר יערי

במושבי-הפתחה נוכח רק נציג ישראלי אחד: מנהל ענייני השגרירות אוריאל דורון, שישב בין שאר הדיפלומטים, שבאו בהמוניהם מרומא כדי לכבד בנוכחותם את הועידה החשובה, הסגל הדיפלומטי היה מיוצג במלואו.

גולן השתתף אף הוא, לא כמשתתף ישראלי אלא כבעל תפקיד רשמי בכינוס. אולם פלסטר לא בא. וכן לא הופיע איש מן ה" משלחת הישראלית.

מור ביותר היה מעמרם של שני אנשי מפ"ם — וביחוד זה של שמחה פלפן, ה" נציג היתודי, שהפך למעשה גוריו של ש" לוח. פלפן החליט שעליו להתייעץ עם מאיר יערי, הריק אליו מברק בו ביקש הוראות. את המברק הזה מסר לראובן שילוח, כדי שיעבירו אצלו בצניעות הרשמיים של משרד-החוץ. התשובה היתה שעליו להי" שמע להוראות המשלחת הרשמית. כך מילא פלפן תפקיד-עזר חשוב בפירוש הועידה.

למחרת היום — יום א' בבוקר — נערכה בכנסייה תפילה חגיגית. ליד הכנסייה נערכה תצוגת-מכוניות-פאר יחידה במינה. עמדו שם מכוניותיהם של נשיא המדינה, ראש-הממשלה, יושבי-הראש של שני בתי הפרלמנט, הרמטכ"ל, ראש המשרה מיטב השרים, ה" מדינאים והפקידים הבכירים, שגרירי כל הארצות. למראה הפגנה אדירה זו אפשר היה לחוש את החשיבות העצומה שייחסה ממשלת איטליה לכינוס זה.

בחוף הכנסייה הוקראה בינתיים אגרתו של האפיפיור, שהעניק לוועידה את ברכתו ה" רשמית. היתה זאת אחת מפעולותיו האחרונות של פיוס 12, איש-שלום דגול. אולם כעבור דקות מעטות אירע אסון: להפירה התמוטט באמצע התפילה, מבלי שאיש ב" קהילה הגדולה, מלבד קומץ שכניו, ירגיש בכך. אחד משכניו היה פלסטר, שמהיר לש" לוח מכיסו בקבוק מ"קולון. בעזרתו השיב רופא איטלקי את רוחו של ראש-העיר ה" עייף והמדוכא, אולם כעבור זמן קצר איבד שוב את הכרתו. הוא פרש למעשה מ" ניהול הועידה.

את מקומו תפס אדם שהוכיח את עצמו במהרה כאישיות ממדרגה ראשונה: הנסיך מוליי חסן, יורש-העצר של מארוקאי, אחד הכוכבים העולים בעולם הערבי במגרב. בלבביות כובשת-לבבות, בטאקס מרנין וב" הופעתו התרבותית, הטביע את חותמו על הועידה.

★ ★ ★

"חוד מערתך, הנסיך!"

פלסטר הוצג בפני הועידה עליידי הנסיך הערבי, בן ישראל הנביא, שאמר כמה מילים חמות על ישראל. נאמו המד עני של פלסטר, בו רמז על החוב הגדול אותו חב האיטלקים ליהדות, נתקבל בסבר פנים יפות (אף שנאם מארוקאי אחד טען לאחר מכן כי פלסטר לא העריך די צורכו את מקוריותו של מוחמד). את דבריו פתח פלסטר בתואר הערבי "הוד מעלתך, ה" נסיך..."

כך נקבע הטון לוועידה כולה. בעוד ש" אנשי משרד-החוץ נקמו בבית-המלון וחיכו

* הכחשתו הרשמית של על המשמר בענין זה, בשקר יסודה. בהכחשה ניסה עתון מפ"ם להפריך את כתבת העולם הזה, שקבע — בהסתמך על הודעה של כתב הארץ — כי אטום פנה פלפן ליערי וכי קיבל הוראה להיכנס לשילוח. פרט זה הוכח כנכון.

העם

החזית האפורה

איש השבוע היה השופט בנימין הלוי. אחרי שהפך את פסק-דינו בפרשת כפר קאסם למיסמך היסטורי, לא היסס להרים אצבע מאשימה נגד אלוף-משנה של צה"ל (ראו עמודים 10-11) ואף לרמוז כי שר שרת האשמה אינה מסתיימת אצלו. הוא דן את שמונת הנאשמים המורשעים לתקופת-מאסר ארוכות מאוד. בישוב מתחת לדגל הלאומי, בצריף ה- צבאי חסר-החן, היה הלוי יותר משופט רגיל. הגבר המרצין, בעל העיניים הלהטות ופני הנזיר המסתגף, הפך סמל של משהו חשוב עוד יותר: לכוחות ההגנה הבלתי-פשרניות של הציבור הנאור. האיש שכבר עבר פעם דרך ים של השמצות שפלות, אחרי פסק-דינו ההיסטורי הקודם בפרשת קסטנר, גילם את המזיגה בין הגנות לבין אומץ-לב אורחי בלתי-נרתע.

הוא לא היה הגילוי היחיד של מוזיגה חיונית זו. בשטחים השונים של החיים הציבוריים השבוע אנשים הגונים את דברם. ברחבי הארץ נשמעה הדרישה להעמיד לדין את יששכר שרמי. כאשר ניסה מנגנון-החושך השבוע להטביע בים של השמצה והסתה את הפרופסור מאיר פלס-נר, שהפך את מרותו בפלורנץ, קמו ב- מפתיע סופרים והוגי-דעות כדי להגן על מעשהו של הפרופסור. האיש ששום מפלגה ושום עתון לא קם להגן עליו, יצא מנצח בדעת-הקהל. מנגנון-ההסתה נתקל בקיר אטום של דעת-הקהל ההגונה.

ההגנות לבדה, כשאינה מצוידת בכלי הביצוע, אינה יכולה לחולל שינוי-ערכים מעשי. פסק-דינו של הלוי לא ישא פרי מעשי, אם לא תחוקק הכנסת חוק חדש, שיגדיר בבירור היכן גבולות הפקודה ה- "חוקית", ומתי רשאי וחיוב החייל להפר פקודה. נצחוננו של פלסנר לא יעזור אם תשלוט גם בוועידות הבאות חבורת שילוח ושות'.

אולם עצם העובדה שקמה בארץ חזית של כוחות-האור, מורכבת מאנשי הגונים, פשוטים ואפורים, מהווה גורם ש- שום מנגנון שלטוני או מפלגתי לא יוכל להתעלם ממנו, מבלי להיפגע.

הכנסת

המגילה הבלתי-גנוזה

הדגלים התנופפו ברוח בחצי גורן עגולה. קהל המוזמנים המקצועיים, אשר שבתי טבת השתה אולם לנחיל-דבורים, הגיע ונד על פני הארץ — התישב על הגבעה הייר-שלמית. גרילי המדינה, בני כל המפלגות, דמו למשפחה אחת גדולה ומאושרת. הם התכנסו כדי להניח יסוד לבנין החדש של הכנסת. אלופי השנור בעולם התיחדו עם זכרו של אלוף הנדבנים, גיימס דה-רוטשילד, שהשאיר ששה מיליון ל"י להקמת הבנין. אולם מתחת לפני האחתה והידידות, לא הכל היה כשורה. במעמקים התחוללה סערה קטנה. במרכזה עמדה המגילה שהונחה על ידי אלמנתו של רוטשילד ביסוד הבנין.

"בימי יצחק בן-צבי..." להפתעת חברי הכנסת, נודע להם באחת הישיבות האחרונות לפני הטקס כי נוסח המגילות כבר כתוב. הכותב לא היה אלא יושב-ראש הכנסת, יוסף שפרינצק, בכבודו ובעצמו. כאשר התלו קוראים את הנוסח, נתקל מבטם בפיסקה הבאה: "היסוד לבנין משכן הכנסת הוצק בימי שיבת ציון וקיבוץ גלויות, בימי יצחק בן-צבי נשיא מדינת ישראל, דוד בן-גוריון ראש ממשלת ישראל ויוסף שפרינצק יושב-ראש הכנסת..."

גם הנוסח עצמו, שהיה גדוש מליצות ציוניות, לא מצא חן בעיני כמה סיליות בראש המתנגדים עמדה סיעת-חרות. על נציגה בנושאיות, סגן-יושב-ראש הכנסת אריה בן-אלעזר, הוטל לגרום לגניות המגילה. שאר חברי הנשיאות לא ידעו על כך. כשנפתחה הישיבה הבאה, הטיל בן-אלעזר פצצה. הוא הודיע, בפשטות, כי הוא מבקש שלא לקרוא לחברי סיעתו לחתום על המגילה בעת הטקס.

"מכתמת השיתור בארצנו" אם (המשך בעמוד 8)

יהיה, אי-פעם בעתיד, לבסס הסדר רשמי יותר.

פתח ברור מה היתה מידת-ההצלחה של שילוח ושולחיו. ראש-הממשלה התפאר ב- גלוי כי ועידת-פלורנץ "הוכיחה את עק- שנותם של הערבים", ושיכנעה את האיסל-קים יתכן שלום עמם. קרוב לודאי כי הרושם של האיסלקים היה בדיוק הפוך — למרות שהתעמולה הישראלית הצליחה להחדיר את גירסתה לכמה בטאונים בי-נאוניים.

כתב השבוע בטאון ההסתדרות: "על אף הכל מעז יצא מתוך. האיסלקים נוכחו ב- עיקשותם של הערבים ובמיעוט האפשר-יות לדבר עמם בשאלת יחסי ישראל-ערב... השיקול העיקרי שהדריך את פעולת השלי-חם הישראליים היה התחשבות מכסימלית במאמצים האיסלקים..."

קשה לדרוש אישור רשמי יותר למגמה הכללית של מדיניות ממשלת ישראל: אין לה ענין כלשהו בפעולה בין הערבים. דא-גתה היחידה היא מה יאמרו עליה באירופה ובאמריקה — שם היא מעוניינת ליצור את הרושם שכל הערבים שונאים את ישראל וזומומים להשמידה.

★ ★ ★

קבלו בבנו — את מי?

אולם התוצאה העיקרית של ועידת-פלורנץ היתה פנימית. כאשר חזרו של חי ממשלת ישראל, מיהרו לארגן מסע-תעמולה, שהיה כמעט פרימיטיבי בגלוי-לבו. בפלורנץ איים ברקת על פלסנר שיוחרם עלידי הסטודנטים. כבר למחרת היום ה- פיעו במערב מאמרי-ההשמצה הראשונים נגד הפרופסור. כעבור שבוע פירסם מעריב מא-מר גדול תחת הכותרת: "קבלוהו בבנו, את הפרופסור הזה!" ובו הדרישה שהסטודנטים יטילו חרם על האיש שהעז להפך את פקו-דות מנגנון-החושך.

אולם הקשר בין אימו של ברקת וביצועו של מעריב היה גם מדי. התוצאה היתה הפוכה. פלסנר נתקבל באהדה על-ידי חלק ניכר מדעת-הקהל, וזה לתשבות במאמצים רציניים, ולקבלת-פנים חמה מצד הסטודנטים שלו, שאחדים מהם ביקרו בביתו כמשלחת של צויד-טוב ועידוד.

גם מסע-ההשמצה נגד ג'ו גולן נכשל. עוד ביום הראשון של המשבר בפלורנץ מיהר נחום גולדמן לנער את חוצנו מגולן, לתארו כשליח של איוה כתב-עת בלתי-חשוב, שנומנן למקום במקרה. אך כאשר הגיעו פרטים מלאים יותר ונתגלה כי גולן היה המארגן של הוועידה והאיש שניס ל-מ-ענה את כל ממשלת איטליה, נראו דבריו של גולדמן באור מזור ביותר. הם עוררו את הרושם שגולדמן נעץ ברגע מכריע סכין בגב האיש שפעל לפי הוראותיו, כדי להציל בצורה זו את עצמו מועם ביג'י. במכה אחת איבד גולדמן חלק ניכר מן האהדה שרכש לעצמו בשנים האחרונות בארץ.

שוב היה זה מעריב שיצא בראש המש-מיצים. כתבו שמואל שוב, לשעבר איש מנגנון-החושך, הקדיש מאמר לגלגלי "ג'ו גולן מבאחיל". סיפר שגב: "ג'ו גולן אינו אהוד על השליחים הרשמיים של ממשלת ישראל... הוא הצליח לחזור לחוגי המג-היגות הצפון-אפריקאית בבירת צרפת ולק-שור קשרים אף עם כמה משגירי מדינות ערב. אין לך כיום מנהיג בצפון אפריקה, ובאלג'יריה בכלל זה, שיוסף גולן לא יכיר-נו אישית ולא יהיה לו קשר אליו. עד היום מפורסם הסיפור באותו מיניסטר טו-ניס שהגיע לפאריס מול שני אנשים בלתי-לבקשו שילך עמו לקנות נעליים ג'ו גולן, עקב העובדה שמר גולן אירגן את ועידת-פלורנץ, צריכה היתה לשמש נימוק נגד השתתפות ישראל בה."

אולם עיקר הדאגה של התעמולה הרשמית היה לחפות על מעשי שילוח ושות', לתאר את הוועידה ככינוס סתמי של כמה עשרות בטלנים, שלא היה כדאי להקדיש לה בכלל תשומת-לב. כדברי מעריב: "נשלחה משלחת של שמונת חברים מול שני אנשים בלתי-חשובים ממצרים, ואף לא איש משאר מדי-נות ערב."

כך נסתים מעשה-ההרצח של פלורנץ: ב- נסיונו של הרוצח להסביר כי בעצם לא היה הקרבן אלא קבצן מטורף, שמוטב היה לסלקו מן העולם.

* שגב הפך התחייבות מפורשת שהתחייב בפני פלסנר, שנתן לו בפלורנץ הצהרה בכ- תב לפירסום. שגב הוסיף עליה כמה משפטים שנועדו לחטט את הפרופסור באור מ- פורקס.

שישאלו ישוב ליד ערבי, ואלג'ירי ליד צרפתי.

ענה, במאוחר, נאמו הישראלים את נא-מיהם. דרך הציע לערבים לכתוב מאמרים בלמרחב. אולם היה זה כאן וכאספ לעומת נאומו של ברקת. הוא היה בזיון בפני עצמו — נאום גרוע ומגוחך, בו תיאר את האושר שמעניקה ההסתדרות לערביי י-ש-ראל, הציג את ההסתדרות כיצירת-מופת יחידה במינה אשר כדאי לכל הערבים ללמוד ממנה. רק הנימוס הרב של המש-תתפים הערביים מנע ביטויי-זלזול גלויים. אך כשנסתיים הנאום, ידע ברקת עצמו ש- נכשל כשלון חרוץ וקיצוני — עובדה ש- בודאי השפיעה על כל יחסו לוועידה לאחר-מכן.

הנאום המזהיר היחיד מצד ישראל נישא בפני רוסטום בסטוני, הערבי המוסלמי מ- חיפה. הוא היה היחיד בוועידה כולה שנאם בערבית. בשפה נהדרת, בפאטוס כן שעשה רושם עמוק, הכריז על נאמנותו לאידיאל הלאומי הערבי, אותו ביקש לשלב עם אה-דתו למדינת ישראל. כאשר דיבר על הצורך לגשור גשר בין האידיאל הלאומי הערבי לבין האידיאלים של ישראל, עורר תשומת-לב חיובית כללית.

בסטוני לא הסתפק בכך, נפגש עם כמה נציגים ערביים באופן פרטי, נתקבל באהדה

להוראות מבן-גוריון, ואנשי מפ"ם הסתו-דו סביבם וחיכו להוראות יערי, שהשתרה בוועידה עצמה אחירה לבבית, שלא הופרעה גם עלידי עויבת רוב הנציגים הצרפתיים כמחאה על השתתפות נציגי אלג'יריה ה-לוחמת.

צרפתי אחד הפך את הוראות ממשלתו ונשאר בוועידה. היה זה גדול המזרחנים של צרפת, שכחן במשך שנים ארוכות את המ-דיניות המרחשית של צרפת: לואי מאסיניון, הנערץ, שהתקיף בנאומו בגלוי את שארל דה-גול, על מאסר השולטאן של מדגאסקאר. הוא התייד במרה עם פלסנר, החליף עמו תדפיסים מדעיים.

בעוד שבישראל פעל מנגנון-התעמולה ה-רשמי במלוא הקיטור וסיפר לקוראיו ול-מאזיניו כי הערבים בפלורנץ דרשו את השמדת ישראל, כי אינם רוצים לשבת עם ישראלים וכי הוועידה נחלה כשלון חרוץ, נבטו יחסי הידידות בוועידה עצמה. אשתו של נציג מצרי ביקשה להכיר את הפרופסור הישראלי, שאלה אותו שאלות רבות על החיים בארצו. נציג מצרי אחר, עורך שבו-עון אנגלי למדיניות וכלכלה, הביע בנאומו הרשמי (שנרשם בפרוטוקול) את התקווה כי שיתוף-הפעולה בין ישראל וארצות ערב יתרחב. שגריר רע"מ, שנכח בעת הנאום, מחא כף ככל הנוכחים.

פלסנר, שאינו עסקן פוליטי, שמח על

לואי מאסיניון (מימין), המזרחן הצרפתי הדגול, שהיה במשך שנים הכוח מאחורי הקלעים של המדיניות המרחבית הצרפתית, טירב לנטוש פתים בגלל הזמנת האלג'יראים, נאם נאום חריף נגד מדיניותו של הגנרל שארל דה-גול.

בולטת. גם זאת היתה תופעה מהפכנית: בעבר הוחרמו הנציגים הערביים מישראל אפילו בוועידות-שלוש שמאליות על-ידי ה-נציגים הערביים האחרים, שראו בהם בוגדים. לבסוף נערכה קבלת-הפנים הרשמית מטעם יורש-העצר המארוקאי, לכל באי הוועידה. פלסנר היה הישראלי היחיד שניגש אל ה-נסיך, הביע לו תודה. כתגובה על כך תסס הנסיך את ידי המדען הירושלמי, החזיקה זמן ארוך לעיני הקהל, הביע את תוקחתו לשלום במרחב.

בינמה זו באה הוועידה לידי סיומה. כשיצא פלסנר ביום האחרון מן הארמון, ניגש אליו השגריר אליהו ששון, לחץ את ידו בחמי-מות ובאופן הפגנתי, לעיני שילוח ופישר. שני אנשי משרד-החוץ ניגשו אף הם, לתצו-בלית ברירה את ידי הפרופסור האמין.

★ ★ ★

סיכומו של ביג'י

קשה דסכם את תוצאות הוועידה. אין ספק ששילוח הצליח במידה רבה לחבל במגמתו של גולן, מנע במידה רבה את קשירתם השקטה, הבלתי-רשמית, של קשרי ידידות והבנה. אולם בקנה-מידה קטן נקשרו בכל זאת קשרים כאלה, ביחוד על-ידי בס-טוני ופלסנר, והם עשויים להתחזק כאשר יופיעו שניים אלה בוועידה הבאה, המצומ-צמת יותר, שתערך בפסח במארוקו מטעם יורש-העצר.

דבר אחד הצליח גולן להוכיח: שממשלות ערב, וביחוד שליטי רע"מ, מארוקו וטוניס-יה, רואים עתה בעין יפה (או עצומה) קשרים בלתי-רשמיים מארצותיהם קושרים קשרים עם אישים בלתי-רשמיים מישראל, במגמה ליצור בהדרגה בסיס עליו אפשר

ה"בוגד" הצרפתי

לואי מאסיניון (מימין), המזרחן הצרפתי הדגול, שהיה במשך שנים הכוח מאחורי הקלעים של המדיניות המרחבית הצרפתית, טירב לנטוש פתים בגלל הזמנת האלג'יראים, נאם נאום חריף נגד מדיניותו של הגנרל שארל דה-גול.

ההודמנות להחליף רעיונות, מסר לערבים תדפיסים של נאומיו בהודמניות אחרות בקשר לורכי שיתוף-הפעולה בין ישראל והערבים. היה זה כאילו רצו רוב הערבים הנוכחים להפגין כי שוב אין הם מתנגדים לעצם קיומה של ישראל, וכי מקחים הם שבהדרגה יוצר בסיס לשלום.

זאת היתה, כמובן, מטרתו האמיתית של ג'ו גולן, עת יזם את הוועידה.

★ ★ ★

כניעתו של שילוח

בינתיים ניתנה לממשלת הישראלית בבית-המלון שלה שהות מספקת להרהר על מצבה המגוחך. יתכן שעצם מעשה ה-חבלה שחיבלה בסיכויי השלום השמי, לא הסיר את מפצנה. אולם בינתיים היה ברור כי מנעה פגיעה רבתית ברגשותיו של ראש ממשלת איטליה. וכשהמדובר במדינאים אי-רופיים (ולא במדינאים ערביים) אין משרד-החוץ הישראלי אדיש.

לכן, ביום השני בשבוע, נכנע שילוח ללא תנאי. בעוד ששול ישראל סיפר למאזיניו התמימים כי "נמצא הסדר", והעמיד פנים כאילו ניצח שילוח במאבק הפטריוטי, היה המצב הפוך: שילוח הסכים להצעה שהוצעה לו עוד לפני פתיחת הוועידה על-ידי לה-פירה והערבים: שיואל בטובו לשבת, יחד עם פישר, ביצע הדיפלומטים.

שאר הישראלים — ברקת, הד, פלפן, בסטוני ודרך — תפסו במאוחר את כס-אותיהם בין המשתתפים. הם לא ישוב יחד: כדי למנוע מראש כל רושם כאילו זוהי ועידה פוליטית של משלחות ממלכתיות, דאגו גולן ולהפירה לסידור ישיבה לפי סדר האלף-ביתי של שמות המשפחה, כך

שליחות במחתרת - תשובה לשענותיו של ראובן שילוח בקשר לפדשת המגע עם המחתרת העיראקית

האם רימתי את בני גוריון?

החוף - תיק שראיתו במו עיני עוד בסוף 1955. אדרבה, אם מכחיש שילוח את פרטי סיפורו, יוציא נא את התיק, יניח אותו על השולחן של ועדת-חקירה נייטרלית - ואז יתגלה כי סיפורו אמיתי עד לפרטי פרטיו, שהוא מלא, משכנע וממוסמך על כל שלביו.

בהעדר בירור כזה, וללא מיסמכים אורייגינליים אלה, אנו נאלצים לנקוט בדרך אחרת: להזים את טענות שילוח אחת לאחרת, על סמך ההגיון הפשוט והעובדות שאושרו גם עלידי הצד השני, אעשה זאת להלן.

האם ציון בן-אפרים שיקר?

ט ענה מספר אחד, שהיא גם העיקרית, במסכת הטיעון של אנשי שילוח: לא היתה קיימת מחתרת מעולם. היא כולה פרי דמיונו של ציון בן-אפרים, ופרי תמימותי שלי. שנינו נוצלנו לרעה על-ידי אדם שלישי, הוא אורי אבנר, שניצל אותנו לצורך כוונותיו האפלות לעירפול השלטון. הדברים מתוארים בערך כך: שני אנשים נחמדים אך טפשים, ציון ואנכי, חלמנו באחד הימים שיש מחתרת בעיראק, ושנאחזנו ממלאים שליחות היסטורית להביא לידי מגע בינה לבין מדינת ישראל. היינו דומים לשני רוכלים בשוק הכרמל, הבאים למכון ויצמן להציע המצאה אטומית מהפכנית, וכך עסים על כי אין מיחסים לה חשיבות. על כן מוטב אילו שילוח ושאר הגאונים היו מתיחסים אליו באדיבות, ולא היינו מתמרמרים. כאן יש סתירה הגיונית אחת, שאין מנוס ממנה. והיא זאת: ציון בן-אפרים קבע בפירוש כי נפגש עשרות פעמים עם קייס, ראש המחתרת (אשר לדברי אותם מאמרים לא נגע כלל לענין). כאן אין ענין של הזיות, אלא של עובדות. אם אמנם פגש ציון את קייס ודיבר עמו עשרות פעמים בביתו על מהות המחתרת ומטרותיה, ואף חתם בחותמו על הצהרת-המטרות של המחתרת - הרי המחתרת היתה עובדה, וגילוינו נכונים. אולם אם הדברים לא היו מעולם, הרי ציון הוא שקרן, רמאי ונוכל, ואי-אפשר לתארו באהדה וברחמנות כאיש ישר, תמים ובעל כחונות טובות, שנפל בפח של אורי אבנר.

סתירה זו לבדה היא כה משועתת, עד שדי בה עצמה כדי למוטט את כל הבנין המסועף של טענות אותם המאמרים. יש להתפלא על כך שאנשי שילוח מזלזלים עד כדי כך באינטליגנציה היסודית של הציבור, שהם מסוגלים לומר דבר והיפוכו בנשימה אחת. לכן הנקודה העומדת לייכות היא בפשטות וללא רחמנות: האם ציון הוא שקרן, רמאי ונוכל - או שקרנים אלה הטוענים זאת למעשה, מבלי שיהיה להם אומץ-הלב לומר את הדברים בגלוי.

מאת קלמן כץ

כ אשר החלפנו, למחרת המהפכה העיראקית, כי הגיעה השעה להסיר את הלוח מעל לפרשת המשא-והמתן החשאי עם המחתרת העיראקית משנת 1950 עד שנת 1955 ועד בכלל, התלבטנו לא מעט. אחד החששות שלנו היה כי מנגנונו של שילוח פשוט לא יענה, ישתמש באנשיו בעתוננים השונים כדי להשתקף ולהעלים את הפרשה. אילו עשה כן, היו דברינו נשארים בחלל הריק, והקהל היה בחלקו מתיחס אלינו כאל קבוצת הוויזיות.

אולם למרבית המזל, נתבדה חששנו זה. פירסום הסידרה בהעולם הזה היכה גלים כה עמוקים בקרב דעת-הקהל הרצינית, עד שגם שילוח הבין, כנראה, שעליו לתת תשובה כלשהי. על כן באה התשובה המפורשת, בארבעה מאמרים ארוכים, שמשום מה התפרסמה דחקה בעל המשמר, עתון הדוגל להלכה בשיתוף יהודי-ערבי ובשלום במרחב.

כל בר-דעת שקרא בעיון את המאמרים ההם - וכדאי מאד לקרוא אותם - יבחין על נקלה את מקור השראתם - לא רק לפי אופי האינפורמציה הכלולה בהם, אלא גם לפי הסגנון והטון, שהלכו והחריפו ממאמר למאמר, עד שירדו לבסוף מתחת לכל רמת-יוכוח נאותה. את הפרטים העיקריים לא השיג הכתב מאתנו, כי אחרי שש מענו רמזים על קשריו עם מוסדות מסויימים, לא התייחסו אליו מלכתחילה באימון.

לא אשיב בסגנון זה, לא אגיב על פגיעות אישיות. לא אזכור את עשרות הסילופים באותם המאמרים, שמחברם שם בפי דברים שכאילו אמרתי לו בשיחה פרטית, שהתקיימה בדירתו, בצורה מסולפת ואף ודונית. לא אביע גם את סלידתי העמוקה ממעשהו המתועב של אותו כתב, שזיהה בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים את האיש העיראקי שהיו קשורים במחתרת, אף שהזהרתיו מראש בפירוש והעמדתיו על חומרת מעשה כזה. שום התחמקות לא תתפס על מעשה זה, ומים רבים לא ירחצו את הקלון שהמיט בכך על עצמו, על עמנו, על תועותו וביחוד על אותם שנתנו לו את השראתם לכך.

על כן לא אתחכם עם אותו כתב עצמו, שרמתו וצורת התנהגותו אינם מאפשרים ויכוח רציני. בדברי הבאים אתחכם ישר עם האנשים המסתתרים מאחורי גבו, ואשר במאמרי יס לראות את תשובתם המוסמכת לפרסומינו. גם זאת לא אעשה לשם תפארת היוכוח, אלא מתוך הרגשת חובה עמוקה. אחרי שפירסמנו את אשר פירסמנו, זכותו של הקורא הרציני, הכואב את כאב המדינה, לקבל תשובה מלאה ומשכנעת לטענות שהועלו כנגד אותה פרשה ומניעה. אשתדל לעשות זאת להלן.

כל העובדות אושרו

ה דבר הראשון המוזכר לעיני הקורא המבחין של אותם המאמרים, מעבר למליצות ולהשמצות, הוא דבר מכריע: כל הפרטים המעשיים, הניתנים להוכחה, שנכללו בסידרה שלן, אושרו על-ידי שילוח, אם בפורש ואם בעקיפין על-ידי אי-הכחשתם. כן אושר שאמנם נגשיתי עם דויד בן-גוריון, שאמנם הוא קרא לשילוח, שאמנם היו שיחות בין שליחי המחתרת לבין הנספח הישראלי טוביה ארזי (אותו קראנו בשם אלונגי, אך אחרי מעשהו של על המשמר שוב אין טעם להעלים את השם), שאמנם נשלח ציון בן-אפרים על חשבון הממשלה לתורכיה לאירגון הפגישות הראשונה של המחתרת עם שילוח (אליה לא טרח שילוח להופיע), שאמנם נשלח מיכאל אסף לשיתה שניה עם נציגי המחתרת, שאמנם שלח דויד בן-גוריון מכתב שני לחלטר איתן כדי להמריץ את הטיפול, שאמנם הוקמה ועדה בדרג גבוה לניהול המגע.

מכל מאת העובדות שהוכחו, והניתנות להוכחה - רק עובדה אחת נמצאה בלתי נכונה - והיא על הפגישות עם מרדכי אורן. גם אותה הכחשנו אנחנו בעצמנו עוד באמצע הסידרה, אחרי שאורן הודיע לנו על הטעות, ואחרי שציון הלך בעצמו אל אורן כדי לזהותו וגילה שאמנם לא זה אותו האורן עמו נפגש בקונסוליה הישראלית באיסטנבול. הדבר לא היה חשוב כלל, כי אורן מסתורי נכנס לסיפור רק באקראי.

הקושי העיקרי בכל ויכוח על נושא זה הוא שמעולם לא התכוננו לנהל אותו. נהגנו כאזרחים ישראלים הממלאים שליחות, מסרנו את כל המיסמכים האורייגנליים, מיד עם קבלתם, לידי משרד-החץ. אם רוצה מאתנו משהו שנביא עתה אישור נוסף, נביא בדאד על פרטי אותה מחתרת, כמשתבש נפשו של היומון על המשמר, לא נוכל לספק אותו. אולם שאר המיסמכים ישנם. הם נמצאים בתיק עבה המונה במחלקת המזרח התיכון של משרד

כרטיס-ביקור של קייס

ה מענה השניה נגדנו נוגעת לאישיותו של האדם שהיה למעשה ראש המחתרת ומנהיגה הפוליטי, האיש שקראנו לו בשם קייס. הטענה: קייס זה הוא באמת אישיות פוליטית חשובה בעיראק ובעל השפעה עצומה על הנוער, אך הוא לא יכול היה להיות קשור במחתרת זו. כי הוא פאשיסט וותיק, לאומני מערבי, משרת האימפריאליזם וסוכן בריטי.

גם פה יש סתירה יסודית. או שקייס היה פאשיסט מאנשי ראשיד עלי אל-כילאני בימי המרד ההיסטורי נגד האנגלים, או שהיה סוכן בריטי ומשרת האימפריאליזם. הוא לא יכול היה בעת ובעונה אחת להנהיג מרד נגד הבריטים ולשרת אותם. זהו אחד הפרטים הפיקאנטיים בשרשרת-ההגיון של אנשי שילוח.

כדי לסתור את הטענה היסודית, עלינו לצייר תמונה מקיפה יותר של הליכה-הרוחות באותם החוגים, אשר קייס היה מראשי דובריהם ופעיליהם. נמנענו מכך בסידרה עצמה, מפני שזו היתה עובדתית, בעוד שתמונה כזאת בנויה בהכרח על הנחות פסיכולוגיות. אולם פה המקום לעשות זאת.

בעיראק גדל דור של מנהיגים, שראה בחיסול השיעבוד הבריטי את מטרותו העליונה. דור זה שגא מעומק נפשו את נורי אל-סעיד, שהיה בעיניו סוכן השיעבוד. היתה זאת בעיקר תנועה בלתי-מגובשת, ללא אידיאולוגיה קבועה ונוקשה, שחיפשה שותפים בעולם כדי להיעזר בהם לשם גירוש השלטון הזר.

בשנות השלושים היה השותף הסביר ביותר הפאשיזם העולה, הן באיטליה והן בגרמניה.

הלאומנים הערביים ראו בהיטלר ובמוסוליני את גיבוריהם, שהיה להם העוז והכוח לקום נגד המשעבדים הקולוניאליים. אברעלי (כפי שנקרא היטלר עד היום בפי הערבים) היה אדם נערץ בעיניהם, ונשאר כזה עד היום הזה. יש לזכור כי הערבים, בניגוד ליהודים, לא סבלו מעולם שום ודירות מידי הגרמנים, שכלו להשפיע על יחסם הרגשי הזה. כאן המקום להזכיר כי גם אצלנו, במחתרת העברית בארץ, רוחו דעות מסוג זה. אברהם ("יאיר") שטרן, שלא נמנית עם חסידיו, טען כי לשם גירוש האנגלים מן הארץ יש לנצל אפילו את הפאשיזם האיטלקי, שהיה אז כן-ברית רשמי של היטלר המרצח, ולצורך זה ניסה יאיר, בסוף ימיו, להתקשר רשמית בחוזה כתוב, עם שליחי איטליה. האיש שסימל אז את התנועה היה ראשיד עלי אל-כילאני, שכרת ברית עם השגריר הגרמני בבגדאד וחולל מרד צבאי מוצלח. בניגוד לטענות הנפוצות בארץ, לא היה אל-כילאני אנטייהודי, אף שהמופתים נמנה עם חסידיו. הפוגרום המפורסם שנערך בבגדאד, בו כמעט מצא את מותו גם ציון בן-אפרים, לא נערך על-ידי אל-כילאני, אלא דחקא אחרי בריחתו מבגדאד, כאשר הכובשים האנגלים כבר היו שוב בעיר, וכנראה ראו במהומות אלה שסתום להוצאת יהודי-העם מהערבים המנוצחים.

קיים היה אחד מתומכיו העיקריים של אל-כילאני, הוא גם הושפע מתורות הפאשיזם האיטלקי, פיתח פולחן של תקופת-הקדם הערבית מלפני קום האיסלאם ("אל-ג'אהליה") ואף הטיף לשיתור הערבים בכוח-הזרוע.

אחרי סופם המביש של היטלר ומוסוליני, נשארה תנועה זו גלמודה, ללא אורניטציה בינלאומית. היו אלה ימי הוזהר של ירית-ההבש האמריקאית-סובייטית וראשית המלחמה הקרה, שטרם הגיעה כמעט למרחב. העולם הערבי כולו היה משועבד ישירות לאימפריאליזם הבריטי, אחרי שגם הצרפתים גורשו על-ידי האנגלים.

באותם הימים הגיע לבגדאד דום מארץ-ישראל, ובפיו בשורה לגמרי חדשה. היה זה אבר שוקרי, שסיפר נפלאות על מלחמת-הגבורה של הישוב העברי נגד המשעבד הבריטי, על עמידתם נגד צבאות שבע הממשלות הערביות השונות, המשועבדות לאימפריאליזם. הוא הציע לתנועה אורניטציה חדשה: להיעזר בישראל שגרשה את האנגלים, ושיש לה בלי ספק ענין חיוני במציאת שותף במחתה הערבי ובגירוש האנגלים גם משאר ארצות המרחב. יתכן כי דבריו של אבר שוקרי מצאו חן בעיני קיים גם מבחינה רעיונית. כי האיש שטיפח קודם לכן פולחן של תקופת-הקדם הערבית, יכול היה להשלים בנקל עם תורה ששמה את הדגש על הקירבה הגזעית בין הערבים ובין הערבים. יתכן כי אבר שוקרי עצמו הושפע לא רק מספריו פיליפ חית, עליהם טבעה חותמת התפיסה השמית, אלא שהגיעו לאוזניו גם הדים מתעמולתם של הכנענים בארץ, שהפצו ערב מלחמת העצמאות בפעם הראשונה את רעיון "המרחב השמימי". אגב, אני עצמי הייתי רחוק מתפיסה זו.

מאותו רגע — ועד לכשלונו מאמציו בישראל והחלטת האורניטציה על גמאל עבד אל-נאצר העולה — נתפס קיים לרעיון הזה, בו ראה גישה פוליטית מעשית, בעוד שאבר שוקרי ראה בו גם אידיאל מופשט. הוא יסד את המחתרת, ואת התנועה החוקית ששימשה לה מסווה, ניסה לחדור בעצמו ולהחדיר את אנשיו לעמדות מפתח בממשלה ובמנגנון, ושיש מדי פעם גם שפתיים לגוריו ולשאר סוכני הבריטים — כפי שעשו זאת, באותו שלב ומאותה סיבה, עבד אל-כרים קאסם בעיראק וגמאל עבד אל-נאצר במצרים.

סתירה יש כאן רק לגבי אחד שאין לו המושג הקלוש ביותר לא במדיניות מעשית ברחוב הערבי, וגם לא בהלכות מחתרת. לגבי אדם המצוייד בהגיון בריא, לא זו בלבד שאין כאן סתירה, אלא שיש כאן תהליך טבעי ומובן, שפתח אז פתח היסטורי בפני ישראל. תיארת את הדברים ככתנה באריכות מסוימת, כדי שגם הקורא שאינו בקי בשטח זה יקבל תמונה ברורה יותר. את אולם דברים הסכרתי בשעתו לבן-גוריון ולשילוח. אולם יש תשובה פשוטה, מוחצת ויסודית לכל טענות-הכזב האלה של אנשי שילוח ביחס לקיים: בתיק אשר במשרד-החוץ ישנו כרטיס-ביקור של קיים, ועליו הודעה בכתב-ידו. אם לא יעלים מישהו את המיסמך הזה, ואם התיק יימסר לועדה ניטראלית — הרי מיסמך קטן זה לבדו מספיק כדי להפריך את כל טענות אנשי שילוח.

עסקים ליד עץ התזיה

המענה השלישית של אנשי שילוח היא זו הנוגעת לאישיותו של הפליט מארץ ישראל, שקראנו לו בשם אבר שוקרי.

הטענה: אבר שוקרי המציא את כל הענין, כדי לרמות תחילה את ציון בן-אפרים ואחר-כך את ממשלת ישראל, במטרה להמריץ את הממשלה להחזיר לו את קרקעותיו המורבות שנשארו בישראל, ושטחיו התנועה לפי הערכות שונות בין רבע מיליון לבין שלושת רבעי מיליון לירות ארצ ישראליות.

לגבי הטענה הראשונה — שאבר שוקרי רימה את ציון — כבר השבנו. הדבר לא יתכן לאור סיפורי-העם בן-אפרים. או שאבר שוקרי הוא איש אמת, או שציון שותפו לרמאות. הטענה עצמה חזרה כמה פעמים במהלך הפרשה. שילוח עצמו העלה אותה בכל פעם שהדבר היה נוח לו. אחרי פרסום התחלת הסידרה שלנו, עוד לפני שנגענו בכלל בפרשה זו, צצה טענה זו לפתע בשאלתו של יואל מרקוס, איש דבר, החשוד כאיש-אמונה של מוסדות מסוימים. הוא יכול היה לקבל אינפורמציה זו רק ממקור אחד: מאנשי שילוח, שהבינו אותו לקראת השתתפותו במסיבת העתונאים. באותה פגישה הכרתי לראשונה את אותו כתב של על המשמר — כי היה זה דחקא הוא שחזר מיד על שאלתו של מרקוס, ועורר את הוויכוח שגם הוא מודרך בפרשה זו באופן מסתורי.

העובדה היא שאמנם רצה אבר שוקרי שרכושו יוחזר לו, ואנו לא הסתרנו זאת בסידרתנו. אך אחרי שראינו שאנו נתקלים כאן בתסבוכים, פניתי אישית לאבר שוקרי, שהיה אז בבגדאד, ויעצתי לו להסתלק לגמרי מתביעה זו. היה זה אופייני לו שצנעה מיד להצעה זו, חיתר אפילו על הרעיון שחגיר הרכוש ינוצל על-ידי ממשלת ישראל עצמה למימון בסיס-האימונים של אגב, אני תמה אם אותה גישה תנונית של רוכלים בשוק נהוגה אצל נציגיו גם בשעה שהם קונים צוללות באנגליה או מטוסים בצרפת. האם מפקק משהו בכך ששלוש עם עיראק, המסוגל לחסוך לנו בבוא העת רכישת צוללות ומטוסים נוספים, ראוי לאותו יחס רציני כמו עסקות אלה?

התשובה העיקרית לטענות שילוח כלפי אבר שוקרי היא זו: שום אדם גורמלי ויהיה רודף-בצע כאשר יהיה, לא יסכן את ראשו עשרות פעמים כדי להשיג כמה דנמים של אדמה. הוא לא יקום באסיפת-נכבדים כדי להטיח באוזני נורי אל-סעיד עצמו דברים כדורבנות, כפי שראה זאת ציון במו עיניו (אם ציון עצמו אינו שותף לקנוניה של אבר שוקרי). הוא לא ייפגש כמה פעמים עם נציגים ישראלים רשמיים בארץ ניטראלית, תחת אפה של הבולשת התורכית, העיראקית והבריטית. הוא לא ישלח — כצעד יאוש — מכתב אישי, על גיר-המכתבים שלו ובחתימת ידו, אל ראש ממשלת-ישראל — מכתב השמור אף הוא בתיק משרד-החוץ. אחרי שאני מסרתי במו ידי לעוזרו של שילוח, מסתבר, איפוא, שאם צודק שילוח, גם אני שקרן ורמאי, שותף לקנוניה של אבר שוקרי.

ואם כן, איפה האיש התמים, הטפס במקצת, אך בעל הכוונות הטובות — כפי שמתאר אותי ברוב חסדו בעל אותם מאמרים?

האם ראשי המדינה מטומטמים?

אדגם כאן על אישיותה של אומנה, שאנשי שילוח מנסים לתאר אותה כזקנה עוברת-כשל, שבאה לתורכיה (בדיוק בזמן שהזמנה על-ידי שילוח) כדי לבקר קרובים. לא אוכל לדבר על אישיותה של אשה דגולה זו, מבלי להרחיב את הדיבור עליה בצורה בלתי רצינה. אולי עוד יבוא יום והדבר יתאפשר.

על כן נבוא ישר לטענה הסופית של אנשי שילוח, והיא שממשלת להם צידוק עיקרי. הטענה: שהפרשה כולה לא הייתה ראויה לטיפול, וכי גם הטיפול שניתן לה, שבעיני

הוא אפסי, היה הרבה יותר מדי. השאלה היא: מתי התברר הדבר הזה לראובן שילוח? הרי שילוח, השולט על התיקיה המסועפת של המחלקה העוקבת אחרי אישי המרחב, ידע מן הרגע הראשון מי זה קיים, מי זאת אומנה ומי זה אבר שוקרי. הוא הכיר את מהות הספרים של קיים ואת הכרונות

• בין השאר: החוברת מלחמה או שלום במרחב השמי של אורי אבנרי, סתו 1947.

המפלגה החוקית, שהוא עמד בראשה. הוא ידע את ענין הקרקעות של אבר שוקרי. הוא ידע — מן ההתחלה — את כל הפרטים הכלולים עתה במאמרים שפורסמו בעל המשמר. נגיה, איפוא, כי דויד בן-גוריון לא ידע את כל הפרטים האלה בשיחתי הראשונה עמו, אשר כתוצאה ממנה הועיק באופן בהול את שילוח ירושלימה. אולם כל אשר קרה לאחר מכן, כבר קרה תוך ידיעת כל הפרטים האלה. למרות זאת קרו הדברים הבאים:

● **ציון בן-אפרים** שלח מכתבים לבגדאד, שאחד מהם הועבר על-ידי שילוח עצמו, בדרכים שלו, לאבר שוקרי. אופן מסירת המכתב בבגדאד הכיח לקיים ולאבר שוקרי כי אכן ממשלת ישראל נתנה את ידה לענין. על סמך זה נשלחו אבר שוקרי ואומנה לאיסטנבול, והודיעו לקיים שיבוא גם הוא ברגע שיגיע לשם נציג ישראלי בדרג גבוה המתאים לרמתו. ● **דויד בן-גוריון** מסר לי מכתב אישי לחלוט איתן, מנהל משרד-החוץ, שכתובתו: ממנו שלח משרד-החוץ באופן דחוף ועל חשבונו את ציון בן-אפרים לאיסטנבול. ביג'י עשה זאת אחרי שכבר קיבל את הן-החיים הראשונים של שילוח.

● **נחמיה ארגוב** ז"ל המשיך לעזור לי בפרשה זו ולקשר ביני לבין ביג'י גם אחרי שאמרתי לו כי אני מרוצה מצורת טיפולו של שילוח בענין (דעה שבלי ספק נמסרה על ידו לביג'י). מאחר שמדובר באיש שהלך לעולמו, אני רוצה לציין כי אנשים רבים ראו אותו במשרדו של ארגוב. אחד מהם היה יחזקאל סרה, בן-דודי מצד אחתי, שתמה לעצם ● **וולטר איתן** התלהב מכל הענין, הצטער על שאינו יכול להתערב בעסקיו של שילוח אך הבטיח את עזרתו ככל יכולתו בעתיד, ואף עמד דיבורו.

● **טוביה ארזי**, כיום ציר ישראל בפרו, התראה עם שליחי המחתרת באיסטנבול ושלח מברקים לשילוח, שאחד מהם קרא שילוח אישית באוזניו, ואשר, במברק זה כבאחרים, נאמרו דברים חיוניים מאד על המגע שלו עם ערבים אלה. מה שחשוב יותר, ואינו ניתן להכ"ח

חשה כיום: על סמך מברקים אלה של דיפלומט ישראלי מוסי מך, בעל בקיאות יסודית בעניני ערב, נשלח כעבור כמה שבועות איש כמו מיכאל אסף לאיסטנבול. האם היה שילוח מעז לשלוח את אסף, ללא יסוד מספיק?

● **מיכאל אסף** נפגש עם שליחי המחתרת, וקיבל רושם חיובי, למרות ששילוח חיבל בשליחות זו מראש על-ידי כך שאסף על ציון להשתתף בה, ובכך הרתיע את הערבים ואף מנע את בואו של קיים. אולם אסף מסר לי ולציון בעל-פה דו"ח חיובי ביותר על הפגישה, ואם אפשר להכחיש אחרי שנים, ותחת לחץ, דברים שנאמרו בי-על-פה (אך ייאמר לזכותו של אסף כי עדיין לא עשה זאת, וידיו נקיות מן המעל הזה). הרי אי-אפשר להכחיש דברים שנאמרו בכתב. עובדה היא ש-אסף כתב אחרי שובו, ב-2 במאי 1952, מאמר מיוחד בדבר, בו קבע כי בעיראק "יש מעין סימנים כי מתחוללת והולכת תמורה גדולה... ידועים לנו אילו מקרים של תמורות מן הקצה אל הקצה... משלילה קי-צוגית של יהודים לגישושים של ברית יסודית, מקפת, לשינוי פני הדברים בכל המרחב הערבי על-ידי פעולה הרמונית ומלוכדת בין מדינת ישראל ובין מדינות המזרח התיכון". מאמר זה של אסף חשוב במיוחד, כי זוהי ה-עדות הגלויה היחידה שנכתבה בשעת מעשה, ולא כעבור שנים, ושום דבר אינו יכול לעמוד בפניה, אלא אם כן נטען כי אסף היה אף הוא שותף לקנו-ניה, לעיסקת הקרקעות של אבר שוקרי. יתר על כן, אחרי פגי-שותיו בתורכיה הסכים אסף ל-השתתף בועדה המיוחדת שהור-קמה על-ידי שילוח להמשך ה-טיפול. לא אאמין שאסף היה מס-כים להשתתף בדבר שאינו רציני.

ביג'י וארגוב — האם רומז?

● **אליהו ששון**, כיום שגריר ברומא, הראשון שראה את אבר שוקרי עוד בנובמבר 1950 והיה הראשון שהעלה את החשד שהו טכסים להחזרת הרכוש, אמר לאסף כעבור שנה וחצי שהוא מצטער על גישתו וטעה במבחנה.

לאור כל העובדות האלה, שאשורו במפורש או שלא הוכחשו על-ידי המכחישים, מזדקרת לעינינו מציאות זו: לא רק ציון בן-אפרים הוא איש תמים, ולא רק אני טיפש, ולא רק דק שנינו נפלנו בפח. יחד עמנו נפלו בפח דויד בן-גוריון, נחמיה ארגוב ז"ל, ד"ר ולטר איתן, טוביה ארזי, אליהו ששון ומיכאל אסף — והיה רק גאון אחד, חכם אחד, מדינאי אחד, שראה את הנוול ומתפאר בכך עכשיו באמצעות דובריו: מר ראובן שילוח. אם אני תמים ובעל-דמיון, הרי אני נמצא כאן בחברה מכובדת מאד.

ונשאלת השאלה: האם כדי להוכיח את צדקתו בפרשה זו צריך היה שילוח להטיל דופי בכל כך הרבה אנשים מכובדים, להציג את ראש-ממשלתו כעובר-בטל שאיננו יודע בין ימינו לשאלו, ואת ראשי משרד-החוץ כתובעים מתחילים?

כל זה כמובן מגוחך. ההסבר האמיתי אינו כה פשוט. הוא זה שנאמר לי על-ידי ראובן שילוח עצמו, בשיחתו לפני חמש שנים: "לא נוכל לתת יד לפעולה אנטי-מערבית!" במלים אחרות: העסק הוכשל על-ידי לא מפני שהיה בלתי-רציוני, אלא להיפך, מפני שהיה רציוני מדי, מכיון שלא הלם את הקו (הצודק או הבלתי-צודק) של ממשלת ישראל.

תוקם ועדת חקירה!

אור כל הנ"ל, אני חוזר בזה על התביעה שכבר הושמעה על-ידי אורי אבנרי: שתוקם ועדה ציבורית ניטראלית, מקצועית ובלתי-מפלגתית, שלפניה יובא הענין כולו לבירור מקיף ומלא, שתגבה עדויות ותקבל לדידה את כל המיטמטים, אלה שבירי בשר-החוץ ואלה שבירי, ושתסיק מסקנה מוסמכת לגבי אופן הטיפול של שילוח ושילוח ושילוח. לבסוף נשאר לנו רק דבר אחד. בהקדמתי לסידרה לאורי אבנרי את מילת-הכבוד שלו שלפי מיטב ידיעתי כל האחר בסידרה שלנו הוא אמת. האחריות לשלוח הקטנה בענין מרכזי אורן אינה חלה עליו. עתה רוצים אנחנו, ציון בן-אפרים ואנוכי, להצטרף לכך, לפי מיטב ידיעתנו ומצפוננו, כל אשר אמרנו בסידרה זו הוא אמת.

• יתכן מאוד, שלמרות הלחץ הציבורי, לא יועמד אלוף-משנה יששכר שרמי לדין. ההנמקה הרשמית לכך תהיה, כי יש לחכות עד לתוצאות בירור ערעור של שמונת הנידונים, בפני בתי-הדין הצבאי העליון.

• לעומת זאת, לא תישכח הפרשה עצמה במהרה. בירור הערעור ומתן פסק-הדין בערעור זה יביאו שוב את הפרשה לכותרות העיתונים. בכנסת יעלו סיעות חרות ומק"י את כל הפרשה לדין, ואילו בתוך הממשלה ידרשו נציגי מפ"מ, כנראה, את העמדתו של אלוף-משנה שרמי לדין. קיימים

סימנים כי מפ"מ מוכנה לזכות עד כדי משבר בעניין זה.

• יתחדש הסיכסוך בין גולדה מאיר ושמעון פרס. הרקע: רכישת שתי הצוללות מברזיל. למעשה, גמרה שרת החוץ את העסקה, בעת

ביקורה אצל ראש ממשלת בריטניה הארולד מקמילן, לפני כחודשיים. זקיפת הרכישה לזכות פרס, בעזרת כל שופרות התעמולה, פגעה בגולדה, ועם שובה ממסעה הנוכחי באמריקה תתבע את עלבונה בצורה חריפה ביותר. יתכן אפילו אולטימטום בנוסח: או הוא או אני.

• ישראל תהיה אחת המדינות הראשונות אשר יקשרו קשרים דיפלומטיים עם המושבה הצרפתית לשעבר גניאה. תחילה חששה ישראל כי צעד זה עלול להרגיז את צרפת, אולם לבסוף הוחלט — לאחר התייעצות עם פאריס — כי מוטב לנסות ולשבור על קשרי

גניאה עם המערב, ובכלל זה עם ישראל, מאשר שתפנה כליל אל עבד אלי נאצר.

• היחסים בין ישראל וקנדה, שהתרופפו כתוצאה ממיכצ'ע סיני, ישובו ויהודקו כמקודם. אחרי ביקורה של שרת החוץ באוטווה אפשר לצפות להפגנה ממשית

של ידידות מצד קנדה.

• יהיה מוזוג מלא בין מלגת אגודת ישראל ו- מפלגת פועלי אגודת ישראלי.

ראש המפלגה המאוחדת יעמוד הרב יצחק מאיר לוי, וסגנו יהיה בנימין מינץ. פא" תמשיך להתקיים בנפרד כהס תדורת פועלים, אך לא כמפלגה.

• צפויים שינויים בי הנהלות החדשות של מר-לליבונה. לאחר שהושמעה ב- קוות בשרות ההסתדרות על צעדיו של המוכיר הכללי, יהיה

עתה פנחס לבון מוכן לקיים שיחות פיוס עם הלל דן. אולם אין לצפות לויתורים חשובים מצד לבון.

• ביג'י יתערב בשכר תת המורים התיכוניים. הוא יעשה זאת בצורת פניה חריפה והטפת מוסר. ראש ה-

ממשלה גילה למקורביו שהוא מחפש הזדמנות לערוך חשבון יסודי עם המורים. יתכן שהתערבותו תכריע.

• המערכה הבאה של מנגנון החושך נגד פרסומי "העולם הזה": רתימת כמה עתונים ועיתונאים, שיפרסמו סידרות השמצה ופולמוס.

כביכול, המכוונים למשטש בציבור את רוסם גילוייו של העולם הזה בפרשת פלורנץ ופרשת המחזרת העיראקית. אחרי הפוגה שנמשכה כמעט שנה, מאז הביזיון של חטיפת תבור והתמוטטות זרוק אותו לכלבים, יהיה זה הנסיון הגדול הראשון לחדש את המערכה נגד העולם הזה. בעיקר ינסה המנגנון להפעיל בעלי טורים חתומים ועתונים לבתי-לולים-כביכול, כדי למשטש את העקבות.

• המפלגה הדתית-לאומית תעורר מחדש בכנסת את עניין "הידועה בציבור". נציגיה יבקשו את ביטולם של כל אותם החוקים המכירים בזכויותיה של הידועה בציבור כאשת איש.

• הוצע לבמאי יוסף מילוא, השווה כיום בוינה למסרת לימודים, לנהל את אחת מתחנות השידור בארץ.

• עסקיו של חיים שיף, בעל מלון "הנשיא" ומייסד בריכת המריבה בירושלים, יתרחבו בעתיד הקרוב. שיף יקנה את מלון ההסתדרות המפואר באילת ויכנס כגורם רציני בתיירות המקומית.

• קצין משטרה אחד שאינו מרוצה מן השינויים האחרונים בחייל, ואשר יסיק את המסקנות המעשיות מכך הוא עס"מ יהושע חולפסון, טנן מפקד הנפה הדרומית של משטרת תל-אביב. הוא יגיש בקרוב את התפטרותו למפקד החדש, ויעבור לעסוק בעסקיו הפרטיים.

• המאמצים להרכבת רשימת מועמדים משותפת לשלוש מפלגות הפועלים לבחירות לכנסת הרביעית, יצאו בקרוב מכלל תכנית למו"מ מעשי. באחדות-העבודה הוחלט השבוע להתחיל בשיחות נפרדות עם מפא"י

תוך הדגשה מפורשת כי בלעדי הסכמתה של מפ"ם לא תופיע אחדות-העבודה ברשימה נפרדת עם מפא"י.

(המשך מעמוד 5)

סבר בן-אליעזר שבות יסתיים העניין, טעה. כל חברי הוועדה דרשו ממנו להודיע על סיבת הסירוב. לבן-אליעזר לא היו נימוקים מפורטים. הוא התנגד למגילה כולה. אולם תחת לחץ החברים, נאלץ לעיין במגילה, לציין במפורש את הפסוקים להם הוא מתנגד.

הנימוק הראשון שבן-אליעזר יכול היה להעלותו בתפוזן היה העדר שמו של האיש אשר תמונתו היא היחידה התלויה בכנסת: תיאודור הרצל. נימוק שני: הפסוק "המשכן הקבוע של הכנסת" עשוי לעורר את הרושם כאילו ויתרה ישראל על ירושלים. עתיקה, וכי לא תקים את המשכן הקבוע שם, בבוא היום. נימוק שלישי: המגילה דיברה על "מלחמת השיחרור בארצנו", אך לא ציינה נגד מי התנהלה מלחמה זו, ומי שלט בארץ לפני כן. נימוק רביעי: המגילה טענה כי חיים וייצמן, השנוא במיוחד על אנשי חרות, היה דובר האומה כולה. חוץ מזה הצביע בן-אליעזר על הפסוק שדיבר על "האסיפה המכוננת, אשר נבחרה עלידי כל יהודי ישראל...". תוך שיכחת העובדה שערכי ישראל בחרו לכנסת הראשונה ואף היו מיוצגים בה.

בגמר הרצאתו, התישב בן-אליעזר בנחת,

טענותיו, וכי יוכל לחזור לסיעתו ולהודיע לה שאין עליה לחתום.

קש ההצדה. אולם שוב טעה בן-אליעזר. במצב-הזה נדב ביותר מחקת הני שיאות את הפסוק המהלל את וייצמן, קבעה בפשטות כי "נשיא ההסתדרות הציגית ה' עולמית... נבחר לנשיא הראשון..."

היה זה כאין וכאסל לעומת היתור השני. הנשיאות הכניסה למגילה את הפסוק: "אחרי שיחרור הארץ משלטון זר...". קב"ע בואת בהיסח הדעת תקדים היסטורי: בפעם הראשונה הכיר מיסמך רשמי בכך שבכלל התנהלה מלחמת-שיחרור נגד ה' בריטים.

הפסוק על האסיפה המכוננת תוקן גם הוא. ציין עתה כי נבחרה "על ידי כל העם היושב בצי"ן" — כלל ערבים. רק בנקודה אחת לא רצה הרוב לזו: משום-מה סרב להכניס את הרצל למגילה. בן-אליעזר נאחו בסירוב זה כמו בקש הצלה: הוא הודיע שסיעתו לא תחתום על מגילה שאין בה הרצל, חזר מרוצה לתל-אביב.

בשבת צילצל הטלפון בדירתו. יוסף שפרינצק הודיע לו כי הוחלט לתקן את המגילה, להוסיף: "כמיטב חזונו של מבשר המדינה בנימין זאב הרצל." עד היום שרוי ערפל מסביב לשאלה: מי החליט על כך, כאשר לא התקיימה שום ישיבה נוספת של הושיאות?

שקש הגברות. בזאת נכנעה סיעת חרות. חבריה חתמו. כן חתמו אנשי מק"י, שהתנגדו גם הם באופן עקרוני לנוסח ה' מגילה.

נשארה רק שאלה אחת. נקבע כי חברי הכנסת יחתמו באופן פרטי לפני הטקס, ואילו בטקס עצמו יקראו לחתום רק ה' נשיא, חברי הממשלה, חברי נשיאות ה' כנסת, הרבנים הראשיים, בני משפחת רוט-

בטוח כי חיסל את הבעיה. הוא היה משוכנע כי הנשיאות לא תקבל אף אחת מארבעה שילד וכמה אישים אחרים. בין מכובדים אלה רצה שפרינצק לכלול שלוש גברות: הגברות בן-צבי, בן-גוריון ושפרינצק.

שוב קמה סערה. מה פתאום, שאלו ה' ח"כים, "ינתן כבוד ממלכתי כזה לשלוש נשים, שאין להן שום מעמד רשמי? תחת לחץ, ויתר שפרינצק. אך בשעת הטקס עצמו נדהמו ח"כים רבים כאשר קרא מזכיר ה' כנסת את שמות הח"כים שחתמו לפני הטקס. בראש הרשימה בלטו הגברות בן-צבי, בן-גוריון ושפרינצק.

"אילו ידעת, לא הייתי חותמת", רטן בקול רם ח"כ חרות. אולם אז כבר היה מאוחר — כל הח"כים חתמו, חוץ מאנשי אגודת-ישראל, שהתנגדו לכל רוח המגילה.

תרומות

חלומות פז

כמו כל מיליונר יהודי בעולם, מתגעגע גם יצחק אייזיק חלפסון במעמקי לבו ל' תואר אצולה ולהכרה בחברה הגבוהה של הגוים. חלפסון, בנו של חייט עני באנגליה, אירח לצורך זה שרים, ערך מסיבות, תרם למטרות צדקה. אך הוא לא הפך עדיין לסר אייזיק.

בין שאר מעשי-הצדקה של חלפסון היה הקמת היכל שלמה בירושלים, על שם אביו החייט. הוא לא הסתפק בכך. עת קנה את מתקני חברת של בארץ וקרא את חברתו החדשה בשם פז, הודיע שלא יוציא את רוחיה מ'ישראל, אלא יקדיש אותם לקרן חדשה לענייני תרבות ואמנות.

המרדף הגדול. כאשר אך נודע הדבר, שקעו כמה גופים בארץ בחלומות פז. סכום גדול כזה יכול לתת לבעלי השפעה ציבורית גדולה, כגון שלטון על מוסדות תרבות ואמנות, האפשרות לתת פרסים ומענקים לאנשי-שלומנו ולשקם כמה מנאמני המפלגה.

הראשון שקפץ על המציאה היה הציבור הדתי. משה שפירא וזרח חרהפטיג, אפוטרופסי היכל שלמה, טענו כי יש להצמיד את הקרן לבנין זה. לעומת זאת טען מאיר וייסגאל כי הנאמן האידיאלי יהיה מכון וייצמן, שהוא אחוזתו הפרטית. ואילו לוי אשכול סבר כי סכום כזה לא יזיק אם יפול לידי ממשלת ישראל.

המרוץ הגדול החל. שפירא, ששהה ב' שווייץ, ביקש להתראות עם חלפסון שם. אולם חלפסון, שרשם לפניו כי שפירא שוב אינו שר אלא רק חבר-כנסת פשוט, סירב לקבלו, טען כי אינו עוסק בעסקים בחוץ-שתי. באותה שעה הבריק אשכול לפנחס ספיר, שהיה באירופה, ביקשו לקפוץ ל' לונדון ולהמס את לבו של חלפסון.

נשק מסייע. הדתיים הבינו כי עליהם להפעיל את הנשק המסייע הכבד. נשק זה נמצא בדמותה החינוכית של הרבנית שרה הרצוג, רעית הרב הראשי.

בילדותה למדה שרה יפת-התואר בחדר לונדוני אחד עם שני ילדים יהודיים: אייזיק הרצוג ואייזיק חולפסון. היא בחרה לבסוף ברב, אך עשור המשיך להעריצה. היה ברור כי נשק זה עשוי לנצח.

בשעת-הכושר יצאה הזמנה מידי הרבנית הרצוג לחלפסון, שיבוא לארץ ויחליט כאן. הקרב בין השר והרבנית עשוי להיות מיש-חק מרתק — כאשר כמה מאות אלפים מהחיים את הקופה.

עיריות

לב גוע חשק

"הוי, אהבת נפשו! כבלים אלה / מי זה נשוא יוכל, אשר תשימי / אל לב כאש בוער, גוע חשק / כי אהוב גס מאשר אהבתי / חיי ונפשי סלע / אותך, שור למית..."

האיש שכתב שורות אלה, לפני למעלה ממאתיים שנה, היה ר' משה חיים לוצאטי, מקובל ומשורר, שגולד מצאדובה האטליקית ומת בעכו. השבוע עמד שיר-החשק של רמח"ל במרכז יוכוח ציבורי מיוחד במינו. השאלה: האם האיש שדיבר על "לב גוע חשק" הוא קדוש?

נשים במסידת ישרים. הויכוח החל לפני שנתיים, כאשר מסרה עיריית תל-אביב פרס על שם רמח"ל, בסך 2500 ל"י, לכמה אמני-התיאטרון, ביניהם חנה רובינא וחנה מרון. מיד פרצה זעקה מלב בחורי הישיבות ברחבי הארץ. כיצד יתכן, זעקה,

פיטר פריי (שמאל) עם בוג'י ומוסיון בהצגת "הכלבים"
"אותי זרקו לכלבים!"

בהתיאטרון הקאמרי, נסיון לעורר רחמים. ופיטר נזקק להם מאוד הפעם. כי האיש שחלם להיות במאי קולנוע גדול והפך במאי ושותק בסרטוני פירסומת גדול שים של בייסבוליסט, האיש שדיבר גבוהה גבוהה על יעוד אומנותי וביים מחזבל משברים הגדולים של חייו: אחרי השמצה תיו חסרות הטאקט, זרקו אותו הבימה לכלבים, הפסיקה את משכורתו החדשה בסך 120 ל"י לחודש. אל המשבר החמרי נילחה הפעם גם משבר אישי. פיטר נפרד מאשתו, השחקנית בתיה לנצט, עומד ל"התגרש."

פרשת שטיינברג

חבל על הצוואר

עורך-הדין יעקב הניגמן אסף את גלימתו השחורה, התרומם מספסל הסניגוריה ופנה אל הנשיא התורן של בית המשפט המחוזי בתל-אביב, מרדכי קנת: "חבל תלוי על צווארו של מרשי, זה שנתים ימים. מרשי נמצא במצב של גסיסה וכל פסק-דין אחר, חוץ מזיכוי מוחלט, עלול להמיתו."

האיש שנמצא במצב של גסיסה ולפני המוות היה לא אחר מאשר קצין המשטרה המודח, ס.מ. יוסף זינגר, לשעבר ראש הענף הפלילי במשטרת מחוז המרכז וראש חולית החוקרים בפרשת קצין המשטרה זאב שטיינברג. בפני הנשיא התורן סיימו השבוע שני הצדדים, התביעה הכללית והסניגוריה, את סיכומיהם. "אני תובע להרשיע את זינגר באשמת מתן עדות שקר", קרא סגן פרקליט המדינה, עורך-הדין פליקס לנדא.

התובע המזוקק, בעל המבט האגלוסטי, היה תקיף מאוד: "בכדי לזכות את זינגר, קרא לנדא בקול רם, "יהיה אוני צריך לקבוע שהשופט שמיר טעתה ברישור הפרוטוקול, שהחקירה של עורך-הדין זינגר הייתה בלתי הגיונית, ששטיינברג שיקר, שעורך-הדין פיקל שיקר, שפרקליט המחוז בראור שיקר..."

מסך עשן. במשך כעשר ישיבות רצופות תנהל המאבק המשפטי בבית-המשפט המחוזי בתל-אביב. לראשי המטה הארצי של משטרת ישראל ניתנה אפשרות נוספת לבוא ולהוכיח לציבור ולבית-המשפט, כי טענותיו של זאב שטיינברג — ששהר שיקר וכי כל העלילה שבזימה נגדו בשקר יסודה — אינן נכונות. משפטו של יוסף זינגר, הקצין שנאשם במתן עדות שקר במשפט שטיינברג, היה ההזדמנות המתאימה לכך.

אולם התקעה לראות על דוכן העדים ול"שמוע באלים המשפט את כל אותם הקצינים שהשופט שמיר הוקיעה כשקרנים וכמבויימ עיללות, נתבדה כבר בתחילה. הקצינים אפריים הופשטטר וראובן מיינקובסקי לא הופיעו כלל. במקומם בא סגן המפקח הכללי של המשטרה אברהם זלינגר, ניסה לחפות על מעשיהם של זינגר וחבריו. "בינתיים אני מוכן לקבל את עדותו של זלינגר", אמר פרקליט המדינה קולין גילון, שהופיע אישית במרבית הישיבות.

במקום להשיב על ההאשמות ניסה זינגר להרים מסך עשן בבית-המשפט: "עורך-הדין תמיר מנהל את התביעה!" שיסע יעקב הניגמן מן את נאום התביעה, בסותו לרמוזו כאילו התביעה הכללית מקבלת את ההאשמות מ"עורך-הדין תמיר. היתה זו טענה תמוהה. "אני מקבל את ההאשמות מן היועץ המשפטי,

(המשך בעמוד 12)

הודאתו של אקשטיין, קבע אגנט, אינה תופסת, משום שאקשטיין לא הובא להעיד במשפט חירותי. גם לעדותו של בעל מחסן הנשק באבוכיב, שעדותו הרשיעה לא ב"מעט את יוסף פנקס במשפט הרצח, לא רצו השופטים להאמין.

מקרה "הסירור" היחיד, שעליו יכלה בן פורת להסתמך, בבואה להוכיח את קיומו של הארגון הטרוריסטי כביכול, היה האיום שהשמיע שליח הש.ב. דניאל ורניצקי נגד אחד מנערי סולם, שסירב לפעול בתוך החוג. גם לאיום זה לא התייחסו השופטים ברצינות, ועל כל פנים לא זקפוהו לחובתו של חירותי.

קצף חזק. אחד הקלפים החזקים בבנין הקלפים של הגברת בן-פורת היו מאמריו החריפים של ד"ר ישראל שייב בירחון סולם, היוצא בחוק וברשיון, בירושלים. השופט אגנט בפסק דינו, שלל את ההנחה כי מאמריו של שייב מהווים משום "הסתה למרד" או קריאה ל"מעשי טירור". "אין לראות בו (באחד המאמרים שנותרו בפסק הדין) כהוכחה כלשהי (למעט התביעה) מאחר שאיננו מכיל לשון המסיתה לשמוש באמצעי אלימות אם בהדה ואם בזמן ה"קרב..."

לשני השופטים האחרים, אלפרד חיתקין וצבי ברנזון, היתה דעה אחרת. קרובה יותר לדעתה של התובעת בן-פורת. אולם בהיותם מיעוט בתוך חמשת השופטים נדחה הערעור, ובית-הדין העליון החליט פעם נוספת, אחרי שני הרכבי בית-המשפט המחוזי בתל-אביב, כי אין ולא היתה מחתרת טירוריסטית בישראל, כזו ששופרות הש.ב. הכריזו עליה בקול קולות כדי לטשטש את עקבותיהם של מתכנניו האמיתיים של רצח קסטנר.

אולם בפסק-הדין בערעורו של חירותי ובערעור נגדו לא נסתיימה פרשת המח' תרת, שהוקמה בדמיונם של בלשי הש.ב. ביוזם שבוועת אחרים ישוב בית-המשפט העליון ויתכנס, הפעם כדי להשמיע את החלטתו בערעורו של יוסף פנקס, שהורשע באשמת רצח בכונה תחילה של ד"ר ישראל קסטנר ונודון למאסר עולם. "מה שנותר עתה לבית-המשפט העליון לומר", אמר השבוע אחד המשפטנים שעקבו אחרי פרשת קסטנר מראשיתה, "הוא להחליט: מי הוא ממציאה של אגדת המחתרת, שלא היתה קיימת מעולם."

דרכי אדם

איש ושמו פיטר

א"אפטר היה שלא לרחם על האיש כחוש הפנים, בעל הזקן הבלתי-מסופח והעיניים היוקדות, בעלות המבט התימה, כאילו שלא מן העולם הזה. למרות שזיכר בקול רם, כמעט בצעקה, ונראה מתאמץ מאוד לעשות רושם של חוקפני וזועם. לא היה הבמאי פיטר פריי כזה, שעה שישב בשבוע שעבר במסיבת עיתונאים והוציא מפיו שורה ארוכה של גידופים ועלבונות כלפי התיאטרון הישראלי. הוא היה חיוור מאוד, כולו רטט מהתרגשות, עיניו הבריקו במבט ששחקנים מסגלים אותו לעצמם כשהם באים לשחק דמות של מטורף. הוא נראה עולב למדי ומעורר רחמים. למעשה היו גם דבריו נסיון לעורר רחמים.

"הכריחו אותי לביים מחזות חובבים", טען פיטר בעברית נלעגת, בעלת מבטא אנגלוסקסי, "בורקו אותו לכלבים — זרקו אותי! ברצח החפים מפשע — רצחו אותי! לא נותנים לי לעשות מה שאני רוצה... במשך השנים שאני בארץ ירדתי, יש לי אמת אומנותית משלי, אבל לא נותנים לי לבטא אותה."

מי שלא הכיר את פיטר פריי יכול היה להתרשם כאילו באמת עומד לפניו אדם נודף ומסכן, הלוחם למען האמת האומנותית שלו. אך אלה שהכירוהו יכלו רק לגחך.

לספרד וחזרה. כי כמעט בכל 45 שנות חייו אפיינו את פיטר פריי רגשות נחיתות ופחדנות, בהם נהג להסביר את כל כשלוניו. מעולם כמעט לא ניסה להסביר כשלונו בגורמים סובייקטיביים, אלא תלה אותם בנסיבות חיצוניות. מעולם לא ניסה להסביר כשלונו, אלא לעורר רחמים.

פיטר פריי נולד בפנחס פרידמן, במונטריי אול שבקנדה. לדבריו סבל כל ימי ילדותו מאנטישמיות. לו היתה גם הסיבה שכאשר סיים את לימודי האדריכלות באוניברסיטת מונטריאול, נתקל בלעג חבריו ליהדות, ברח לגירויורק. זו היתה גם הסיבה ש"פנחס פרידמן" שסבר כי שמו היהודי מכ"שילו בחיים, הפך פיטר פריי.

כשהחל את הקריירה האומנותית שלו כי

כי פרס הגינת לנשים, המציגות את ערחתן בהרסית על הבמה, ייקרא על שם איש המוסר המופלג, בעל הספר מטילת ישרים, שהוא ספר-קודש לכל הישיבות?

מברקים עפו לשני אדומי-הזקן בעיריה, הנציגים הדתיים יהודה מאיר אברמוביץ ו-אברהם בייאר. הם נדרשו להסיר צלם מ-היכל, מיהרו ללחוץ על חיים לבנון, ראש העיריה, התלוי בקולותיהם. הם לא עמלו לשוא.

השבוע מסר לבנון את פרס התיאטרון של עירית תל-אביב להבימה. הוא שכח להזכיר כי הפרס נקרא על שם רמח"ל. היה זה הפרס היחיד שנשאר בעילום שם. הדתיים הפליטו אגדה של הקלה. נדמה היה כי הצלם הוסר מן ההיכל.

מקובל פורנוגרפי? הם עשו את החשבון בלי אלכסנדר זאב בן-ישי, איש ועדת הפרסים העירונית. בן-ישי, מחתיקי הפקידים בעיריה, שניסח בשעתו את נאומי מאיר דינור, רתח. על ראשו של הגבר הנמוך סמרו שערות רעמתו הבנגוריוניות הלבנה. התוצאה: ביום הששי האחרון ה"ר פיע דבור מאמר ארוך, בחתימת אחד י. ברליי שאיננו קיים, שיצא להוכיח כי לוצאטי המקובל היה אדם חילוני בהחלט, ובעל שירים פורנוגרפיים. הכותרת: "לאן נעלם רמח"ל?"

בעיריה רגשו הרחוקות. אולם בן-ישי ה"עמיד פנים תמימות, כאחד האמיר: "מה פתאום אני?" ואם הרמח"ל לא התהפך בקברו, קרוב לדאוג שגם ועדת-הפרסים העירונית לא תתהפך.

מחתרת

בנין הקלפים

כמו בנין קלפים שנבנה על שלחן רעוע, התמוטט השבוע הבנין המשפטי המסולף שהשופט המחוזי מרים בן-פורת, לשעבר סגנית לפרקליט המדינה, בנתה בדי עמל, במשך חודשים תמימים, על מנת לשכנע את בתי-המשפט במדינה כי יעקב חירותי ויוסף פנקס הם חברים ומונהגיה של מחתרת טירוריסטית מסוכנת, שנמכנה להפיל את ה"שלטון בכוח הורע". שלושה מתוך חמשת שופטי בית-המשפט העליון פוררו השבוע את בנינה של בן-פורת בשתי ידיהם, חיט לווה כאילו לא היה קיים כלל. "בנין זה של טענות, שעמלה הגברת בן-פורת להקים — יסודותיו רעועים הם", קבעו השופטים שמעון אגנט, יואל זוסמן ומשה לנדא.

יעקב חירותי, האיש שבן-פורת רצתה להכתיר, כעזרת הממונה על שירותי ה"בטחון", כ"האיש המסוכן ביותר במדינה", הואשם עליי התביעה הכללית בשתי ה"אשמות: (1) בנין שופט, בכך שפרסם כרוז גידופים נגד שופט השלום הראשי בירושלים ד"ר משה פריי, שזיכה את ד"ר ישראל רור דולף קסטנר המנוח מאשמת שבועת שקר; (2) הנהגת מחתרת טירוריסטית, שאחד מ"מעשיה היה רצח ד"ר ישראל קסטנר. בית-המשפט המחוזי בתל-אביב מצא את חירותי אשם באשמה הראשונה, זיכה אותו לחלוטין מן השניה. "מחתרת טירוריסטית כזו לא היתה קיימת כלל", קבעו אז שלושת השופטים המחוזיים.

בפני חמשת שופטי בית-המשפט העליון, ניסתה בן-פורת לסתור את קביעת בית המשפט המחוזי בתל-אביב. בימים אחר-רונים, לפני שמונתה למשרת שופטת מח' זית, חרף התנגדותם של עורכי-הדין במ' דינה, טענה בן-פורת בערעורה: "חירותי היה חבר בחבר אנשים שרצח את ד"ר קסטנר. הוא היה חבר בחוגי סולם יחד עם יוסף פנקס, שהוכרו עוד בשנת 1953 כחבר מחתרת טירוריסטית, והוא עצמו הורשע או כחבר באותה מחתרת. והו הקשר בין שתי המחתרות וההוכחה לקיו"ה של המחתרת הנוכחית."

מחתרת ללא טירור. שלושה מתוך חמשת השופטים שישבו בדיון ערעורו של היועץ המשפטי נגד יעקב חירותי, מצאו את טענותיה של בן-פורת כמפורכות מעיקרן. אחרי חמשת השופטים דחו את ערעורו של חירותי עצמו ומצאוהו אשם בפרסום הכרוז נגד השופט פריי, קבע השופט שמ' עון אגנט בפסק-דין הרוב: "...ההנחה בדבר המשכיות חברותו של פלוגי בארגון טירוריסטי אליו השתייך בעבר, תופסת אך ורק בתנאי וכל עוד נמשך קיומו של ארגון טירוריסטי זה."

העובדות — קבעו אגנט וחבריו — קובעות את ההיפך. שופטי בית-המשפט העליון קבעו כי לא הובאה שום הוכחה ממשית לקשר שבין יוסף פנקס לבין יעקב חירותי, בביצוע רצח ד"ר ישראל קסטנר.

התובע הצבאי

נגד

יששכר שדמי

אל"מ

האם יש להגיש משפט נגד אלוף-משנה יששכר שדמי אחרי שבית-המשפט הצבאי קבע כי הוא אחראי לפקודה אשר בגללה נשפטו בשבוע שעבר שמונה אנשי משמר-הגבול לתקופות מאסר ארוכות? "כן!" אמו-רו השבוע רבינו מאנשי-הציבור, בטענות כי

הצורך ב"יד חזקה",

התרשם מי שאינו מכיר (את שדמי).
סגנון הדיבור של שדמי היה תמיד הסגנון החריף ביותר. כזה היה גם סגנון פקודת-תיו לרבי-סרן שמואל מלינקי, ביום בו פרץ מבצע קדש. "אללה ירחמו!" אמר שדמי למלינקי, שרצה לדעת מה יהיה גורלם של הכפריים שיחזרו לכפרי המשולש מבלי שידעו כי עוצר פתאומי הוטל בכפריהם. "בלי סנטימנטים... מוטב שיהיו כמה ככה..." מסתבר שבניגוד לאלוף צור, שהכיר את שדמי ואת סגנונו, לא ידע מלינקי כי עליו להתחיל לדבר מפקדו, אדם מבוגר ואב ל-ארבעה ילדים, כאל מי שאינו אחראי לדי-בריו ולסגנונו. התוצאה היתה נוראה הר-בה יותר מטעות סגנון רגילה: 43 קברים.

נאצית: תפיסת מערה במצוק הכרמל, הצופה על כביש תל-אביב-חיפה, הטרדת הטור ה-ממונע הנאצי ועיכוכו.
בין משימה למשימה הספיק שדמי גם להיות חבר קיבוץ שדות-ים. אחרי ששחרר משבעה חודשי מעצר בלאטרון ובנרפיה, שוחרר לחודשים מעטים לעבודה במשקו - וגויס עם פרוץ קרבות תש"ח כמפקד הגדוד החמישי של חטיבת הראל, בראשו השתתף במבצע נחשון, ומאוחר יותר כמפקד הגדוד השביעי במבצע חורב.
אחרי המלחמה עבר שדמי לתפקידי הר-רכה. הוא שירת לצידו של הרמטכ"ל הנר-כחי רביאלוף חיים לסקוב, שפיקד אז על קורס המג"דים הראשון, כששדמי משמש מדרך ראשי באותו קורס.
של צה"ל וכעוזר ראש מחלקת ההכרעה לעניני חיל הרגלים, השלים שדמי את עליתו בסולם הדרגות בצה"ל, עד ל-יצאתו למסע ההשתלמות הנוכחי.
בצבא היה ידוע איסקה כבעל סגנון דיבור חריף במיוחד, דעות קיצוניות ותקיפות על

ח צר כית-המשפט דמתה לרחבת ה-כוחל המערבי ביום תשעה באב, לפני ניתוק העיר העתיקה. אמהות מרטו את שער ראשון, אחיות החרישו שמים בצעקותיהן וסבתות ניסו לפרוץ את משמר השוטרים. אנשי הבטחון הכריזו על מצב כוננות מלא. הם הקיפו בחגורת שוטרים את חדרם של שלושת השופטים, שזה עתה עזבו את האולם אחרי הקראת גזר הדין. חיילות ו-אנשי עזרה ראשונה ניסו להרגיע את קרובי הנידונים לתקופות מאסר ארוכות. "כולכם שקרנים! כל המדינה הזו!" צעקה אחתו של גבריאל דאהן, כשקרובי הנידונים האחרים צועקים אחריה: "בן-גוריון צריך את הקולות של הערבים!... כולנו נהיה ער-בים... אכזרים שכמותכם. זה יושר זה?... חמש שנות מאסר רק בגלל שכן אדם נשאר בחיים... אני זורק את פנקס המי-לואים שלי... אני זורק את אות סיני!" לאט-לאט הוחזר הסדר על כנו. מכונות אסירים קסנה התקרבה אל חדר המעצר. סגן-אלוף, קצין המשטרה הצבאית

אשתו והוריו של הנא

בסוף השבוע נודע כי שדמי נג-בדרכו חזרה לישראל. תחת לחץ דעת הקהל ושל מרבית המפלגות דרשו את העמדתו המיידית של שד-פט,

הודיע דובר צה"ל כי הפרקליטות החלה כבר לטפל בחומר הנמצא ביד פסק-הדין, נגד שדמי. "אין לנו ספק עצמו יתבע את העמדתו לדין ללא חמקות." כתב למרחוב. עתון הקיבו-חד, שרק יומיים קודם לכן פרס-חריף השולל את הצורך בהעמדתו

המושל התערב

דושת השופטים קבעו עצם הטלת העוצר על כפרי היה בלתי-חוקי, בצורה ובדרך ב-אותו שדמי ביום פרוץ מבצע קדש מלינקי היה ממונה על ביצוע "בלי מעצרים", פקד עליו שדמי בלתי-חוקית נוספת.

שדמי לא היה רשאי להטיל על לפי החוק, אחד מחוקי ההגנה הנ-הנהוגים עדיין בישראל, למרות בשעתו במכון נגד הישוב היהו-שלטון המנדט, רשאי רק המפקד של כל איזור להטיל עוצר על אזו-מתגוררים באותו איזור. מפקד זה ו-אלוף זלמן מרט, המושל הצבאי ש-התיכון, מרט, מסתבר מתוך עדות המשפט, לא ידע כלל על העוצר עד הודיע לו על כך, אחרי שפקד לה-הסכים מרט.

העוצר אחרי שנכנס כבר לתקפו-נפשו עם צורת ביצועו ושעות הטל-ברר כי גם אלוף צבי צור, שהסכים העוצר אחרי ששדמי פנה אליו וה-כי בדעתו להטילו,

פיקח אישית על העברת הנידונים זה יצאו מכונות המשטרה לדרך, כשפניהן מועדות אל תחנת המיון לאסירים בכלא רמלה. אחרי שבית-המשפט הצבאי גזר תקופות מאסר ארוכות לשמונה הנאשמים שהורשעו, ושלל מהם את דרגותיהם, חדלו הנידונים להיות אסירים צבאיים. הם הפכו לאסירי מדינה רגילים לכל דבר.

למחרת המשפט, בעוד שסניגורי הנידונים ישבו רכונם על שולחנות עבודתם להכין את כתבי הערעור לבית-הדין הצבאי העליון, הופנתה תשומת-לבם של כל תושבי המדינה לעברו של אלוף-משנה יששכר ("איסקה") שדמי, האיש ששלושת השופטים כיתנו אליו את זרקורי ביקורתם, קבעו בפסק-דינם כי הוא הוא שחרג מסמכותו והוציא את ה-פקודה הגורלית, שהביאה במישרין לרצח. גם בגזר-הדין, אחרי שנימקו את החלטתם לנהוג במידת הדין החמורה ביותר כלפי שמונת האשמים, לא שכחו השופטים לצייין את מידת אחריותו של שדמי, שלא היה נאשם במשפט: "... ישנם שיקולים חשובים אחרים (להקלת העונש מתחת לעונש מאסר עולם) והחשוב בהם הוא שאף אחד מן הנאשמים לא היה יוזם הפקודה, וכולם פעלו כמעבירי הפקודה או מבצעים..."

יוזם הפקודה לא היה נוכח באולם בית-הדין. אף אחד גם לא היה יכול לפנות אל אלוף-משנה שדמי, על מנת לשאלו מה בדע-תו לעשות אחרי שהשופטים מצאוהו אשם למעשה ברצח בכחונה תחילה, מבלי שהוא עצמו יוכל להתגונן או להביא ראיות להצ-דקתו. כי אלוף-משנה שדמי, במקרה או שלא במקרה, נמצא אותה שעה הרחק מגבר-לות המדינה, בראשה של משלחת לימודים צבאית שיצאה כדי ללמוד שיטות חדשות בהפעלת חיל הרגלים בצה"ל.

סגנון דיבור חריף

יששכר שדמי (36), חבר קיבוץ שדות-ים (קיסריה) של הקיבוץ המאוחד, בנו של אלוף-משנה חנן שדמי, מי שהיה ראש בית הדין העליון לערעורים והינו היום ראש המוסד לביקורת של מפא"י - החל את הקריירה הצבאית שלו בימי הרא-שונים של חיל הנטורים היהודי המנדטורי. בן למשפחת איכרים במנחמיה גדל איסקה שדמי, כשתחוש הבטחון משמשת נר לכל מעשיו. בגיל צעיר הצטרף שדמי הבן לחיל הנטורים, עבר קורס מכ"ם של ההגנה, הצטרף לפלמ"ח וקיבל על עצמו תפקידים צבאיים שהיו קשורים בפלישתו האפשרית של הצבא הנאצי לארץ-ישראל. תפקידו של שדמי, במערך הפלמ"ח למקרה של פלישה

חמשה ימים רצופים העיד אלוף-משנה יששכר שדמי במשפט הרצח בכפר קאסם. מפקד החטיבה אליה סופח גדודו של מלינקי ניסה להטיל את האשמה כולה על צווארו של פיקודו, ניסה להתחמק מכל אחריות. בפסק-הדין נאמר בפירוש כי אל"מ שדמי שיקר בעדותו.

שדמי מעיד

על הקשר הישיר שבין הטלת הע-בלתי-חוקי לבין טבח כפר קאסם סגן-אלוף מרט בעדותו בפני בית-צבאי אחרי שהקדים וסיפר כי מצ-לבקר אישית במפקדתו של מלינקי שחשש לדרך ביצועו של העוצר: "... אני חשבתי שזה מתפקדי-ולחסיבר על המדיניות של החלטה-הוא, כי ידעתי שהשופטים בגי-קשורה בהתנהגות הצבא כלפי הערבית ואני הרגשתי עצמי ח-

שדמי לשאלות עורך-הדין אשר לויצקי:
לויצקי: אמרת שמוטב הרוג אחד מאשר שתיים?
שדמי: בדיוק.
לויצקי: מה זה הרוג אחד?
שדמי: ... לא נתתי פקודה ולא הסלתי מכה להרוג אדם אחד, מפני שברור היה לי שזה לא מוכרח להגמר באדם אחד. משמעותה של עדות זו היא ברורה לי גמרי, שדמי, שהודה במפורש כי צפה מראש הרוגים אחדים, כעונש על הפרת העוצר הבלתי-חוקי, לא התכחש לעצם הפקודה, כי אם לפירושה בפי מלינקי לפיקודיו.
לויצקי: ... בכפר קאסס יכולים להייתן עשרות הרוגים?
שדמי: רק למקרה הזה התייחסתי (להפרת העוצר).
לויצקי: אתה תתפלא אם גם מלינקי התייחס רק למקרה כזה?
שדמי: לאור מה שקרה בכפר קאסס, בהחלט.

אלה הם דברים שלאחר מעשה העדויות נגד שדמי הן ברורות בהחלט. לפחות לכי אורה קיימת נגדו השתלשלות המאורעות הבאה: אלוף-משנה שדמי הורה למלינקי להטיל עוצר, שלא היה בסמכותו להטילה. הוא לא הסתפק בהטלת העוצר, ובשימוש בסנקציות המוטלות בחוק לפיו מוטל העוצר, צר, אם הוא מוטל בחוק, אלא הורה להרוג ולרצוח את מפירי העוצר. למטרה זו השתמש בבטי "אללה ירחמו!" שהוא תרגום מילולי של "ברוך דיין אמת", ופקד על מלינקי: "בלי סנטימנטים".
 איש מהושבי ישראל, הערביים והיהודים כאחד, אינו צמא לדמו של אלוף-משנה ישראלי שדמי. אולם הצדק דורש, כי שדמי יועמד לדין, והו גם האינטרס של שדמי עצמו, שבלעדי משפט, ישאר מוכתם כרוצח — ללא משפט — כל ימי חייו. זהו גם האינטרס של מדינת ישראל וצבאה, ש"לדברי גוריהדין במשפט נאשמי כפר קאסס, הכתימו שדמי ופיקודיו "את נשקו וטוהר דגלו של צבא ההגנה לישראל".

מחלוק חרוש בוכים ושואלים: „מדוע הוא? מדוע לא שדמי“?

דהאן בוכה ומנסה להרגיע את אחותו שצעקותיה החרידו את חצר בית המשפט. היא היתה הראשונה שפרצה בצווחות ובבכי, עוד בשעה ששלושת השופטים אספו את חפציהם באולם המשפט. זה יושר זה? כולכם שקרנים! כל המדינה הזו! צווחה האשה האומללה כשכל נשות האסירים וקרובותיהם ממדרות בבכי.

מחלוק מחבק את אשתו
 על הסדר בחצר בית המשפט, ההומה מקרובים צוחים. מאחורי מחלוק — אדמונד נחמני.

של מלינקי): ... בשעה שמונה נודע לך על הרוגים בכפר קאסס... מה עשית במשך שלוש שעות, (ב-11 באותו לילה השתתף כבר שחם בישיבה באותו ענין אצל האלוף צבי צור) חוץ מאשר לחפש את סגן-אלוף מרט?
אלוף-משנה שחם: לא עשיתי שום דבר. זה לא עניני. נסעתי למצוא את סגן-אלוף זלמן מרט ולברר אותו.
לויצקי: מה לברר?
שחם: רציתי לברר מה קרה, אולי הוא יודע יותר, ולמה זה קרה... זה היה ברור שזה נוגד למדיניות שנקבעה ורציתי לברר איד זה קרה.
לויצקי: שאתה אומר, האם לא היתה כל אפשרות שהמטכ"ל יתן פקודה אחרת?
שחם: אתה מקבל בזה קצת אחריות.
לויצקי: אני רואה שככל שאני מתקדם במשפט זה, אני פחות יודע.
שחם: זהו. אני מקווה שבסוף יתברר לך.
לויצקי: אני כבר רואה מי היה צריך לשבת פה (על ספסל הנאשמים).
שחם: אתה לא עושה עלי רשע מיוחד.
לויצקי: מה עשית כדי להפסיק את זה (את הטבח)?
שחם: נסעתי לפיקוד המרכז.
לויצקי: עד 11 יכלו להיהרג עוד אנשים.
שחם: נכון שיכלו.

מלינקי טען ביום בו הודה מתפקידו ש"הוא קרבן ושעיר לעזאזל. אולם את טענתו זו לא המשיכו והוא ופיקודו נטעו בעקבות יות בבית המשפט. במקום להאשים את שדמי, את צור ואת שחם בהוצאת ההוראות שהביאו להתנהגותו ולהתנהגות אנשיו, הדיף להטיל את חלק הארי של האשמה על שחם פיקודו דהאן, ולהצטמצם בהאשמות בודדות נגד שדמי, במיוחד על סגנון דיבורו. כך חסם גם חלק גדול מאפשרויות התייבה להרשיע את שדמי במשפטו העתידי להתקיים.

לא צמאים לדם
שיימה קשה תהיה מוטלת על סני גוריו של אלוף-משנה ישראלי ששכר שדמי, בהכנת קרי-ההגנה של לקוחם, אם יתקיים המשפט הצבאי נגדו. בעדותו הארוכה במשפט מלינקי ופיקודיו חשף שדמי את עצמו בגיזרות שונות של הגנתו העתידה. כך, למשל, לא יוכל עוד שדמי לטעון כי לא הוציא פקודות רצח, לשמירת העוצר הבלתי-חוקי שהטיל, גם אחרי שהוזהר על-ידי אב בית-הדין, אלוף-משנה ד"ר בנימין הלוי, כי תשובותיו יכולות להפיל אותו, ענה

שהגנות שהמטכ"ל הכתיב תבוצענה...
 באותה שעה בה הסביר ולמן מרט את עיקרי המדיניות, מתוך שחשש למה שעלול היה לקרות, הגיעו כבר הדיווחים הראשונים על הטבח הנורא. מרט הספיק לשמוע את הפרטים שנתקבלו, הבין מיד כי מה שיגור לו היה לעובדה, מיהר לדחף למטה הכללי. כבר באותה פגישה חטופה בינו לבין מלינקי, עמד מרט על כך שההוראות ש"יתנו למלינקי מפיו של שדמי היו הוראות בלתי חוקיות. מרט העיד על כך בבית המשפט, בתשובה לשאלותיו של התובע סגן-אלוף גילון: "מלינקי אמר לי שכל מה שאני הסברתי לו עומד בסתירה להוראות שהוא קיבל ממפקד החטיבה. מלינקי הצביע על כך, שהוא קיבל הוראות אחרות נוגדות להסבר שלי...".
 מה שמרט הבין כבר באותו ערב, עוד לפני ששמע פרטים מלאים על הטבח בכפר קאסס, הפכו השופטים לקביעה מפורשת ב"פסק-דין. אם יעמוד שדמי למשפט, תהיה אחת ההאשמות הראשונות נגדו, בגליון ה"אישום: חריגה מסמכות, בכך שהטיל עוצר על הכפריים הערביים, פעולה שלא היתה בסמכותו. פרט נוסף לסעיף האישום ב"חריגה מסמכות: הפרת עקרונות המדיניות הממשלתית, לגבי כפרי המיעוט הערבי, ביום פתיחת מבצע קדש.

★ ★ ★
שחצנות ואדישות
מה יטען שדמי במשפט שיוגש נגדו? בשאלה זו מתלבטים בחדאי גם כל אלה החייבים להחליט במקום או במאחר אם לנקוט בצעד ההגיוני ולהעמידו לדין. אחת מדרכי ההגנה ששדמי יכול לאחוז בהן, היא לטעון כי למעשה לא ביצע אלא את ההוראות שקיבל מן הגבוהים ממנו. אם יעשה — הוא עלול להיתקל בחומה של עדויות, שיעידו את ההיפך מטענה זו. כמעט כל העדים בדרגות הגבוהות, שהעידו מטעם התביעה במשפט נאשמי כפר קאסס, הובאו כדי להעיד כי המדיניות הכללית של המטה הכללי היתה לא לגעת, אפילו באצבע קטנה, בכפרי המיעוט הערבי. בכל זאת, מתוך העדויות במשפט, נראה כי שדמי יוכל להסתמך בקר הגנה כזה, גם על התנהגותם של כמה מן האחראים למדיניות הכללית ביחס למיעוט הערבי. אחד מהם הוא אלוף-משנה מיכאל ("מישאל") שחם, המושל הצבאי העליון וקצין המטכ"ל לעיני ממשל צבאי. מתוך הופעתו של שחם במשפט מצטיירת כך תמונת מעשיו כליל הטבח: עורך-דין אשר לויצקי (פרקליטו

כבר של ניהון מש...
 אית אחרי הוא הווא מאר-אמר...
 נוא...
 אחת: שולש...
 נוצר. קודה...
 גלל. בית...
 חוקו...
 תחת...
 צבאי...
 סגן...
 יוור...
 בית...
 שדמי...
 טלת...
 כי...
 מת...
 טלת...
 לו...
 ה...
 העיד...
 ה...
 נכון...
 שום...
 חזור...
 בגרה...
 הוצאת...
 סה...
 בטי...

במדנה

(המשך מעמוד 9)
ואותו אני מייצג במשפט זה, השיב הי' תובע לנדה.
כשנסתיימו נאומי הסיכום, ובטרם דחה את המשך המשפט למתן פסקידין בסוף החודש הבא, העיר השופט קנת בתגובה לדברי הניגמון: "אינני ממית ואינני מ' חיה אנשים. אני מוציא פסקידין, על סמך העובדות שמצטברות אצלי תוך מהלך המשפט."

אילת

הפסנתר החדש

בית פיליפ מורי, בית התרבות של אילת, היה עטוף בדגלים ובסיסמאות, ביום בו הגיע ראש עיריית סילברסונד ההולנדית ל' ביקור. הדגל ההולנדי התנוסס ברוח ופקידי המועצה היו עמוסי עבודה. ראשי העיר ועסקניה מיהרו לשדה התעופה, כשמלצרי מלון שלמה ערכו את ההכנות האחרונות לקראת היום הגדול.

תשע שנים סבלה העיר מחוסר פסנתר. הופעות אמנותיות רבות נמנעו מתושבי הנקודה הדרומית מחוסר פסנתר. "אין לנו תקציב לקנות פסנתר", היה גבר המועצה מסביר לתושבים שהיו תובעים את הרחבת הפעולה התרבותית בעיר, "פסנתר זה דבר יקר."

לבסוף נמצא הפתרון. ראש העיר, חנוך נגר, ורבים מחלוצי אילת הם יוצאי הולנד. בתיכם תרם ראש עיריית סילברסונד את הנכס היקר ובא בעצמו על מנת לחנוך את הפסנתר, מתנתו.

הווי ישראלי. בבתיהם של ראשי העיר ופטרונים היה התכונה רבה. בהזמנות שלח המועצה למכובדים נאמר כי המוז' מנים מתבקשים לבוא בתלבושת ערב. ב' עליות הגג ובארגוני הבגדים הישנים חפשו עקרות הבית את הלבוש הדרוש. התוצאה הייתה משעשעת: 300 המוזמנים לערב קבלת הפנים החגיגית באולם פיליפ מורי נראו כמו משתתפי העליונים של קרנבל מסכות במאה ה-18.

אחרי תנוכתו החגיגית של הפסנתר, בליחי הרבה נאומים לפי מיטב גינוני הסכם, הוד' מנו המוזמנים למלון שלמה. שם, על כו' סיות משקה ומגשי כריכים, נחוג המאורע עד שעה מאוחרת.

התוכנית אחרי הסכם היתה מגוונת. יחידת צבא מקומית הוזמנה לשמח את ראש ה' עיר הנדבן בהווי ישראלי מקורי, זבח גדול וקולנו נערך עד השעות הקטנות.

כשהתפזרו האורחים לבתיהם ופסנתר הכנף החדש התנוסס בברק צבעו החדש בפנינת אולם בית פיליפ מורי, ישב גזבר המועצה לעשות את החשבון: מה עולה יותר: פסנתר חדש, או סכס תנוכתו של הפסנתר?

כל ישראל

נשואין עדתיים

על טהרת העדתיות הן שבע מתוך כל שמונה בריתות נשואין בישראל. רק בכל מקרה שמיני גושא בן של עדה מע' רבית בת של עדה מזרחית, או להיפך. פרט מענין: המקרים בהם גושא אשכנזי ספרדיה (1000 בשנת 1957) רבים הרבה יותר מן המקרים בהם גושא ספרדי אשכנזי (581 באותה שנה). את הפרטים האלה אסף חבר הכנסת אברהם עבאס המנות, שציין כי רק 11 מבני עדות המזרח יושבים בכנסת, וכי אין אף ח"כ ספרדי בסיעות אגודת ישראל, הפרוגרסיבים ומק"י. מאמרו של עבאס פורסם סם אחרי מותו, שהוריד כינתיים את מספר הח"כים הספרדיים ל-10.

תזכיר

חלקו של חלאק

המורה הערבי זוהיר חלאק נעצר השבוע לחודש ימים באורח מינהלתי, אחרי שחזר בו מהודעתו על התפטרות מן החזית העממית הערבית. אחרי שהעולם הזה (1098) גילה את פרשת ההתנכלות השיטתית לפערי לי החזית העממית, נעצרו השבוע פעילים רבים נוספים ללא משפט, כשהחלק מהם הוגלה למקומות ישוב מרוחקים. . . מרד הדרוזים הצעירים בישראל היה צפוי לדברי העולם הזה (1082), שהודיע על התלכדותה של קבוצת דרוזים צעירה המתנגדת לקו העדה. השבוע אישר רושם הי' אגודות את הקמתה של תנועת המפנה הדרוזית, אשר אחז מסעיפי מצעה קובע כי העדה הדרוזית בישראל היא חלק בלתי נפרד מן המיעוט הערבי.

קפה נגה

* קונצרט * ריקודים *

פתיחת עונת החורף בבית הקפה המחודש

תזמורת בוריס יהלומי הזמרת אני ריי

ערב ערב משעה 5.30 עד 7 קונצרט משעה 9 עד 1 ריקודים

אווירה נעימה.

הזמנת שולחנות למפרע טלפנית 23063

Газеты и журналы из Советского Союза

נמשכת החתימה לעתונות וכתבי-עת מברית-המועצות

לשנת 1959

על מנת להבטיח קבלה סדירה של העתונות מראשון לינואר, נא לעשות את הזמנותיכם לא יאוחר מאשר 10 לנובמבר ש.ז. מבחר גדול של ספרים בשפות שונות: רוסית, פולנית, אנגלית, צרפתית, גרמנית, ספרדית וערבית.

מתקבלת חתימה לעתונות

מסין, פולניה והונגריה

מתנת לוח קיר אמנותי מובטחת לכל החותם על אחד מכתבי-העת מסין המופיעים בשפות שונות.

את הזמנותיכם נא לשלוח:

ירושלים	תל-אביב	חיפה
י. אורנר	ל פ ק	חיפלק
בנייהודה 2	ברנר 20	ארלוזורוב 11
טל. 4835	טל. 61688	טל. 66413

פזענע

מטלית הרצפה הטובה מכולן

אריגה כפולה
דקה וגמישה
סופגת מהר

PATENT is better

דחף

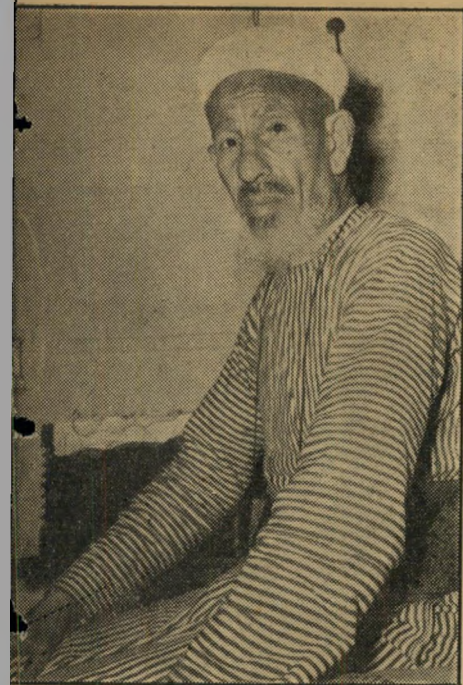
בכל בית לכל עקרת בית

לתיות זי.

שימו לב! בעת הקנייה

וורקום, דרום-אפריקה

גם בה חי ישראלי בניכר, והוא מנוי על "העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי, המספק לישראלי בניכר, דו"ח מלא על המתרחש במולדת.

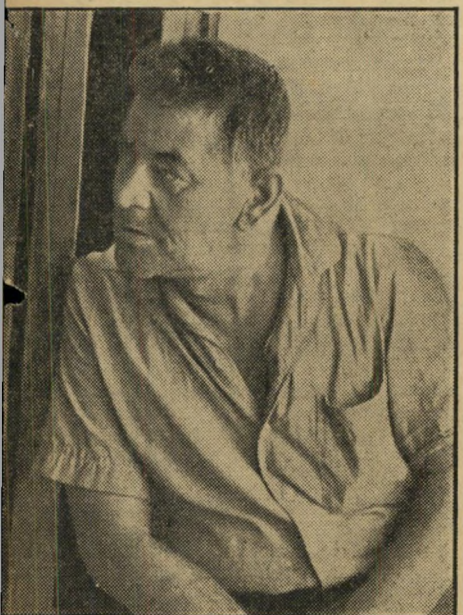

השייך
אחמד חמודה, מואזין במסגד יפו, נפל קרבן בגלל סק' רנותו. הוא רצה ללמוד את מקצוע הכישוף, מסר לידו הג'ין את מטמון הזהב שלו.

יין אדיר ונורא שוכן קבע בימים אלה ביפו. רוח-הרפאים של האגדות הערביות, אשר התייצבה לפקודת עלאדין כל אימת ששיפשוף את המגורה הכשופה, ואשר שוחררה על-ידי סינבאד המלח מן הכד שבו נכלא על-ידי שלמה המלך, מוכ' נה לעזור גם לתושבי יפו והסביבה. לג'ין המודרני כתובת קבועה ושעות קבלה מש' רדיות-כמעט. "לך לחיואג'ה קדוש", מת' לחשים ביפו, "הוא יעלה לנגד עיניך את רוח המלאכים."

בין הראשונים ששמעו את הבשורה היה פואד חג'אר. הגיל: 46. המצב המשפחתי: רווק, המקצוע: סנדלר. התחביב העיקרי: ג'ינים. עוד מילדותו בטרפולי אשר בל' בנג'ן ספג פואד את אגדות הג'ין. הוא היה יושב פעור-פה בחברת הזקנים, אשר סיפרו נסים ונפלאות על מעשי הרוחות. "כשרק יכולתי להרשות לעצמי", העיד על עצמו השבוע, "הייתי הולך אל אנשים קדושים, אל שייכים מלומדים וקוראי מזלות, כדי לחזות בפלאי הרוחות."

הוא הגיע אל ביתו של דויד קדוש, עולה חדש ממרוקו בן 34. "שמעתי עליך שאתה מבין בפתיחת מזלות ובמשיכת אהבה", פתח הסנדלר. בעל הג'ינקאנה הזמינו לשבת בחדר הקבלה. קדוש ענד לאצבעו טבעת משובצת בחמש אבנים גדולות, כיחן את הסבקות הנוצצות אל עיניו של אורחו וצי' . פרטים נוספים ראה אלף לילה ולילה.

החובב
פואד חג'אר, סנדלר ערבי, הוא גם חובב שדים ורוחות. כאשר הוצג לפניו הג'ין, הצליח לחשוף את מעשה המירמה חקשור בו.

רוצה להחלים ממחלה? אוהב נערה סרבנית? חפץ לשוחח עם מלאך? לרשותך — העדר שארהב זהב

“מה עם הזהב?” שאל, “כבר טהור?”
“בוא נשאל את פי המלאך,” יעץ קדוש.
ושוב מלמולים, תנועות יד, ברכות וכו’,
של טיהור סופי ברגע שיטוהר כולו אופיע
בעצמי בביתך ותוכל לדבר אתי כדבר איש
אל גיין, כמו כאן, או כבר תדע את כל
הסודות העליונים.”
משוכנע ומרוצה חזר האימאם לביתו —
ולאשתו הבלתי-משוכנעת ובלתי-מרוצה.

★ ★ ★
לא רוצה עניינים...

פילו האמונה הגדולה ביותר איננה יכולה לעמוד בפני הנידוד של אשה.
האימאם הסתגר בחדרו, אטם את אזניו

לה לטהר את עצמך מן הטומאה אשר
בביתך.”
“הטומאה?” תמה אישה הדר הנדסה, ש-
קולו רעד מקדושת המעמד.
“לאינו טומאה אתה מתכוון, מלך מלכי
המלכים?” התערב דויד קדוש בנימה מעשית.
“כוונתי למטמון הזהב אשר בביתו של
האימאם. זהב זה הוא טמא. עליך תחילה
לטהרו, יא אימאם. הביא אותו אלינו ואנו
נטהרו. רק אחר כך תהיה ראוי להימנות
בין קוראי שמותינו וללמוד את הסודות
העליונים.”
מסך.

בחוף שאל קדוש את אורחו בסקרנות:
“זה נכון מה שאמר המלאך — שיש לך
זהב?” האימאם היה המום מכדי לשקר.

אחד מבני משפחתה, היתה הנערה נתקפת
בנפילה פעם לשבועי-שבועיים. אחריו באו
ההתקפות שלוש פעמים בשבוע. “הטיפול”
נפסק, אך למרות החוק הקיים נגד רופאי
אליל, לא הגישו הקרובים כל תלונה למש-
טרה. “לא רצינו סקנדלים ועניינים,” התנצלו,
“מספיק גרוע מצבה של הנערה, מבלי ש-
היא תצטרך להיסחב דרך תחנות משטרה
ובתי-משפט.”
קדוש המשיך לרכב על כנפי הרוח.

★ ★ ★
הזהב הטמא

חמש פעמים ביממה נישא קולו של
האימאם שיין אחד חמודה מעל ליפו,
כשהוא קורא למאמינים לתפילה. המואזין

זה: “חשוב על משהו ואני אגלה את
מחשבותיך.”

הסיאנס התחיל. מואז הג'אר חשב על
משהו. קדוש הסיר מנגד עיניו של הקדוש
את טבעתו, התבונן באכנים הצבעוניות
בעזרת זכוכית-מגדלת, והכריז בבטחון:
“חשבת על אשה, אשר אתה רוצה באהבתה.”
הג'אר הבין כי הקדוש הוא נביא-שקר.
“לא נכון!” קרא אליו בתרועמת-נצחון,
“חשבתני דחקא על נערי!”

★ ★ ★
מלאך מלאכותי וגמרי

הסנדלר חובב הרוחות נופף את
ידיו כשהתירוץ והטיח בפני הקדוש
המעונה: “איך אלא רמאי! אני יודע מה
זה רוח רפאים ומה זה גיין. מילדותי למדתי
אותם וחקרתי את סודותיהם.”

“אם כן,” השיב קדוש בקור-רוח עילאי,
“בוא אלי מחר בערב ואראה לך מי מופיע
בפני מן העולם ההוא.”

למחרת בא הג'אר לפגישה. שוב נתבקש
לשבת בחדר הקבלה. במשך עשרים דקות
עקב בסקרנות אחרי התרועעותם של דויד
קדוש ושל גבר ננסי, הם הסתודדו, יצאו
ונכנסו לחדר הסמוך. לבסוף נתבקש הסנדלר
לעבור לאותו חדר. סיפר הוא השבוע:

“נכנסתי לחדר חשוך לגמרי. לידי עמד
קדוש. הוא התחיל להשמיע קריאות מוזרות
בניב מרוקאי, מלחנת תנועות ידיים, בדיוק
כמו שקוסמים בשוק רגילים לעשות כשהם
עומדים להוציא שפן מן הכובע. ואני, לפתע,
צצה באפלה דמות זורחת. מסביבה הפיצה
ברקים צבעוניים. זה היה באמת משהו.
לכל הרוחות והשדים, אמרתי לעצמי, איך
עשה זאת? כי הייתי בטוח שזה בלוף.”

“קדוש המשיך להיות שקוע בעסקי-הרוח
שלו. הוא החתה קידה בפני הדמות המס-
תורית וקרא: אל-סלאם עלייכם מלכוא!
“המלאך” השיב, בברכה הקוראנית המקור-
בלת: עלייכם אל-סלאם ורחמת אללה ובר-
רכתו.”

“זה כבר התחיל להרגיז אותי. מה חשבו
שאני? חוללה-רוח? השארתי את קדוש מנהל
את שיחה-המלאכים שלו והתקרבתי לאיטי אל
הדמות המסתורית. ואני, כשהייתי די קרוב
אלה, זינקתי בקריאת הסתערות. תפסתי את
הדמות בגרון וצעקתי: שו האל מסכרה (מה
הלעג הזה)?”

“דויד קדוש התבלבל כנראה מן ההפרעה
לתוכנית והדליק את האור בחדר. אכן,
המלאך היה מלאכותי. מי ראיתי לפני, כולו
חיחר ורועד מפחד, אם לא אותו גמד שעבר
תחילה בחדר הקבלה והסתודד עם קדוש?
עתה היה לבוש גלימה ערבית ממש לבן,
ועליה היו תפורים ניירות של פוספור. כל
סיבוב שעשה בחשיכה היה מרעיד את גידי
רות הורחן ומפיץ ברקים מסביבו. אל תוך
החדר נכנס דרך מסך שחור, מבלי לעשות
כל רעש.”

★ ★ ★
השד אינו נורא

פואד הג'אר היה מחונן בחוש המור
בריא, ואולי גם הכיר כבר את המודוס
אופרנדי של הגייטלמנים למיניהם. כאשר
התחנן בפניו דויד קדוש שלא יגלה את
הסוד, הוא ראה כי השד אינו נורא כל-
כך, ונענה ברצון. כך יכול היה צמד-
החמד הבלתי-קדוש להמשיך בתעלוליו.
אחרי הבית הערבי שליד הלוונה-פארק הגיעו
לקרחת לרוב. מי מתוך סקרנות, מי מתוך
אמונה, ומי מתוך שברון-לב, אל הסוג
האחרון נמנו שני יהודים, מבני עדות
המזרח. הם באו לבקש את עזרתו של
קדוש ושל רוחות-הרפאים למען קרובתם
הצעירה, הסובלת ממחלת-הנפילה.

“הלכנו לכל הרופאים, וזה לא עזר,”
התייפחו בפניו, “עכשיו נשארה לנו רק
הקמה אחת — הגיין.”
הטיפול נמשך כחודשיים, והוא עלה קרוב
ל-200 ל”י. קדוש היה רושם מילות-סתרים
על פתקים ומוסר אותם לריפוי הנערה. זו
היתה צריכה לטבול את הפתקים במים ו-
לשתות את מי התמיסה, או לעתים לשרוף
את הפתקים ואת האפר להניח מתחת לראש
שה בלילות.
לפני התחלת הטיפול, התלונן השבוע

הזרע רוח — סוכה ימצור
דויד קדוש, שדים ורוחות. הוא הציע את שירותו לאומללי-אהבה, לנפגעי
הטבע ולסתם מאמינים באמונות תפלות, הציג בפניהם, בחדר
חשוך ובעזרת ידידו, גיין לפי כל הכללים של אלף לילה ולילה.

מסתבר כי המלאך צדק. אולי עזרה לו
בכך הידיעה כי אין כמעט ערבי זקן אחד
ביפו, אשר אין בביתו כמה מטבעות זהב
מוחבאים. “יש לי 34 לירות זהב,” השיב
האימאם, “אשתי שומרת עליהם מתחת
לבלטות.”

★ ★ ★
האשה הבלתי-מרוצה

אימאם המוקדם חזר לביתו. הוא
חשב על התופעה הבלתי-רגילה במשך
לילה שלם, והשכם בבוקר קרא לאשתו:
“יא אשה, הוציאי את הזהב. אני רוצה
לעשות בו משהו. אגיד לך אחר כך מה
עכשיו רק תני לי אותו.”

★ ★ ★
האימאם חשב על התופעה האישית
דלחו של קדוש. “הנה הזהב,” הודיע בלהט,
“תן אותו למלאך שיטהר אותו.” ערכו של
הזהב הטמא, לפי הבורסה של רחוב ליליני-
בלום: 816 ל”י. השייך לא ידע זאת אותו
רגע, אולם הוא יכול היה לומר “אל סלאם
עלייכם” לזהב. כי מאז לא ראה אותו
שוב — לא טהור ולא טמא.
קדוש והאימאם שוב נכנסו לחדר הגיין.
מלמולים, תנועות יד, ברכות וכו’, הגיין
(דוגרי לעניין): “תן את הזהב לקדוש, הוא
יעביר אותו אלי לטהור.”
הטרנזקציה בוצעה.
כעבור יומיים שב האימאם לבית קדוש.

בן ה-70 עומד במרומי מגדל המיסגד שליד
כיכר השעון, כשעיניו עצומות בהתייחדות
עם בוראו, ומשמיע את הצהרת-אמונו: “אין
אלוהים בלעדי אללה ומוחמד הוא שליחו!”
אם חשב מדי פעם על השדים והרוחות
הרעים היה מיד מסלק אותם מנגד עיני
רוחו וחושב במקומם על מלאכי השרת.

אם בכל זאת נפגש האיש הקדוש עם
דויד קדוש, היה זה בגלל יצר הסקרנות.
בין קהל המאמינים ביפו הילכו השמועות
אודות היהודי ממארוק, אשר ידע לדבר
עם מלאכים ושדים. נאמר כי אללה אף בחר
אותו בכשרונות רפואה אנדיים. “מי יודע,”
אמר האימאם לעצמו, “אולי אפשר ללמוד
ממנו משהו שיעזור גם לי לטפל בבני
עדותי?” וכך הלך שיין אחד אל ההר.

האימאם הזקן היה הטיפוס האהוב על
קדוש. הוא הכניסו מיד לחדר-החושך ואחרי
המילמולים והתנועות-הכישוף הסטנדרטיות ה-
ציג לעיני השייך המכובד את שליח העולם
ההוא. “יא מלאך,” פתח קדוש ואמר לאורח
הקדוש, “איש חכם וקדוש זה בא אלינו
מפני שהוא רוצה ללמוד את סודות ההת-
ייחדות עם מלאכי מעלה. האם הוא ראוי
לשמש בקדושה?”

המלאך השיב בקול שקול, בערבית עמ'
מית-למדי: “יא אימאם, הינך ראוי לבוא
אתנו במגע ולכהן בקדושה. אבל עליך תחיל

היתה מתה, מעיק הדבר על מצפוני. מגביר מועקה זו בעלה של האשה, פולקו לולי. הוא מגלם את מצפוני החי של הרופא, הרודף אחריו ומפחידו, למרות שאינו עושה לו כל רע.

אולם פולקו לולי החליט לגנום ברופא, להשיב לו כגמולו. הוא מביאו לכפר נידח בהרי האטלס, שם נתקע הרופא ללא יכולת לחזור. כשהוא מחליט לחזור לעירו ברגל דרך הערבה, הוא מוצא את לולי מצפוני גל" זה אליו. לולי מוביל את יורגנס סחור" סחור במדבר, במסרה להצמיאו ולהתיש את כוחותיו. הוא מביא אותו עד לרע, בו מבקש יורגנס את נפשו למות מרוב סבל. זאת היתה נקמתו של לולי. ואז הוא מוכן להראות ליורגנס את הדרך האמיתית חזרה. אך יורגנס אינו מאמין בו עוד. הסוף הוא טראגי עבור שניהם.

לולי ויורגנס ב"עין תחת עין"
האשה מתה בדרך

שלא כבשאר סרטיו, אין בעית הסרט מלך בנת די הצורך, ובדרך הצגתה אינה הור פכת לכלל-אנושית. עד שהצופה מרגיש צורך להזדהות עם המתרחש על הבד. אולם מכל שאר הבחירות, וביחוד הקולנועיות ה" טהורות, זוהי יצירה אמנותית מעולה.

פשוט טפשי

הסדר (מקסיס, תל-אביב; בריטניה) הוא סודה של אם לשני ילדים, שנהרגה בנסיבות המעוררות חשד של רצח. קודם לכן החביאה יהלומים מבורחים במקום סתרים, שאיש אינו יודע היכן הוא. רק סם ואנמקר, מת-אגרף צר מות, שבבית דודתו מוחזקים שני יתומיה של המתה, מנסה למצוא את המטמון. הוא מוצא אותו לבסוף בגחיתו של דובון קש השייך למנדי, בתה של ההרוגה. אולם הילדה מבינה בתוש ילדותי כי אירע משהו שאינו כשורה בדובון שלה. היא עומדת להסגיר את הפושע למשטרה, נפצעת ב" תאונה, הגורמת לפושע נקיפת מצפון. הוא הולך להסגיר את עצמו לבד. זהו מעין סיפור בלשים, ללא מתח, ללא מיסטריון, ללא כלום.

תדריך

אלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בערי הארץ, אשר העולם הזה ממליץ לראותם:

- **עניה אבל יפה** (מנדלור, תל-אביב) — אהבתם של שני "פושטים" לצערה אחת, בניאוריאליזם איטלקי חייכני, מריה אלאסיו.
- **מונפטי** (אופיר, תל-אביב) — רומי שניידר במלודרמה מקסימה, על רקע פאריז.
- **אנינה** (חן, תל-אביב) — מריה של כל מריה של, ורק מריה של.
- **מלאך עובר במרוקלין** (תמר, תל-אביב) — כלבים מול אנשים ופיטר יוסטינוב.
- **עד התביעה** (אורגיל, ירושלים) — צ'ארלס לוהטון כפרקליט נופל קרבן לקלחותיו, אותם הוא מנסה להציל מתליה.
- **לילות קביריה** (אורה, חיפה) — עולמה הטראגי והפיוטי של פרוצה רומאית, גוליטה מסינה.
- **עין תחת עין** (גת, תל-אביב) — ראה לעיל.

ישראל

התסריט האחר

קטר מספר 70414 הוא סרט-עבודה יש-ראלי כמעט-קצר, שנכתב ובוים עליידי חיים חפר, לפי תומנת הנהלת רכבת ישראל. הסרט, אשר כל הטקסט בו הוא שיר (שהפך לאחרונה שלאגר בישראל) אינו סרט מצוין. אולם בהשוואה לסרטים אחרים מסוגו המר-פקים בישראל הוא סרט טוב. המבקרים בארץ גמרו עליו את ההלל. בפסטיבל ברלין, שם הוצג הסרט לפני חודשים מספר, זכה בתגובות חיוביות ונקנה עליידי ארצות שונות.

רק אדם אחד לא שבע נחת מהסרט. היה זה המבקר הישראלי, איש הארץ יוסף שריק, אשר ראה את הסרט בפסטיבל ב-

לרגל הביקוש העצום ל"סילון" נוצר מחסור זמני בסיגריה משובחת זו. לאחר שהתגברנו על קשיי ההספקה נמצאת שוב "סילון" במכירה, ללא הגבלה בכל הארץ. 20 סיגריות רק 220 פ"ר.

Supaslot

זויתן מתכת מנוקב

לאצטבאות

טלפן ל: 21964. כתוב ל: רח' הירקון 106 תל-אביב.
מירומית מפעלי מתכת אשקלון

משרד המסחר והתעשייה
המכון לסיבים ומוצרי יער, ת"ד 8001
ירושלים, ב' באלול תשי"ח
18 באוגוסט 1958

לכבוד
גברת חנה יעקבסון
רחוב בילינסון 17
חולון

גברת נכבדה,

כתשובה למכתבך מיום 8.8.58, הננו להודיעך כי במעבדתנו בודקים באופן קבוע את חומר כניסה "קויה". אנו בודקים את הרכבו הכימי, ואם הוא גורם נזק לכביסה. אנו מצאנו שהחומר לא מזיק לכביסה, וגם שאינו מכיל כשום אופן כלור.

בכבוד רב,
425
ז. כץ

קויה, לכביסה לא מזיק

ושלא תהיו רכים כחמאה. ושתאהבו לטייל בארץ, אפילו בגשם.

★ ★ ★

“עטי, כותב אברהם זיסברג, שיכון עממי ג/ דרך השלום 97, תל-אביב, “מיצג חב” רה להתי, טיולים, קומוציצים וצייד. אני פונה לבנות ולבנים בגיל 18-25 מסביבות תל-אביב, להצטרף אלינו. עליהם להיות ערים וחברה/מנים. נשמח במיוחד לפניות אנשים בעלי כשרון בשטחי הבידור לכל צורותיו — מחול, סירות וצייד.”

★ ★ ★

הרחק מתל-אביב

(1099/29) היא דחקה תל-אביבית ובת 16 ובלונדית אפילו, והיא רוצה להתקשר בכ” תב עם קיבוצניק כבן 18-22 שיהא רחוק מתל-אביב. אבל שלא יתגודד לנערה סאלו גית תל-אביבית, היא מתרה באצבעה הק” טנה.

★ ★ ★

סדרה נפשו

הסתכלתי לראות אם שמו (1099/30) ירחי מיאל. אבל לא. לעומת זאת הוא ירושלמי, ומכאן, כנראה, גובע הכל.

... ברצוני להתכתב עם בת 17-21 אבי” בים אשר יש לה דם לשלוח תמונה במכ” תבה הראשון... על חיצוניותי לא אוכל לתאר כי שומר אני את הפתגם — אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו. בתור בוגר בית-ספר חקלאי, מוכן שהשבע והק” שור בו הינם מנת חלקי. תחביבי הוא לב” לות בתיאטרון, בקונצרטים, ליד המקלט וליד הגרמאופון. בהרצאות חיכוחים על כל נושא מחיינו הנני לוקח חלק.

לאשר בחלה נפשי, לסרט שלא שמעתי אודותיו דבר, ואודה על האמת שסרטי אי” טליה, דניה, צרפת, בריטניה וכעת גרמניה מוצאים חן מסרטי הוליבורד. סלידה גמורה יש לי מחברה סאלונית, אשר חושבני ש” אין מקום במדינתנו לחברה מסוג כזה. היפוכו של דבר, ריקודי העם הם האהובים. בת המעוניינת להתכתב על נתונים אלה אשמח. רצוי שתהיה זאת ירושלמית. הנני מבטיח שיהיה בסדר.

ציפור קטנה לחשה לי ש...

שני המקומות לפני מושבו של ביג” בתיאטרון הם תמיד פנויים. הישיבה עליהם אסורה. הוא לא רוצה שיסתירו לו... ריקה זואי נראית בימים אלה משוטטת עם מכנסי שלוש-רבעי צרים עד קצה גבול היכולת. להם היא רוצה לגרום כי עיר הזון... נוכל סוף-סוף לראות ולש” מוע את אילנה רובינא. היא תהיה ה” זמרת הכונית בזעיר ארץ אהובה... לא יכולה לחכות כבר לראות את חנה מרון בתפקיד הנכסף של כל שחקנית גדו” לה: נורה (בית הבובה) לאיבטן. היא פשוט נולדה לתפקיד זה. יביים אותה גרשון פרוטקין. חנה כל כך קצרת-רוח לחזור לעבודת התיאטרון, שביקשה אפילו שיטנו לה להיות עוזרתו של הבמאי הצרפתי מר” סל לפוביציץ, העובד על הערב אימפר” ביזיצה. בהנהלת הקאמרי אמרו לה שמוטב ותנוע עוד קצת... שונאת את פיטר פריי על שגרם לאורנה פורת לבכות באחת החזרות של מלאך האבן. בערב הצגת הבכורה של מלאך האבן, קיבל פיטר במת” נה. לפי הנוהג המקובל בקרב השחקנים לחלק מתנות ערב הבכורה, מחלץ פקקים, וכל השחקנים פקקים. כי באחת החזרות מצא פריי שהשחקנים אינם “משוחזרים” מספק, יטע להם, בעדינות האופיינית לו, להוציא את הפקקים שלהם מלאחשוב אי” פה... לעודד תאומי, השחקן הצעיר החדש המופיע בתפקיד מרכזי במלאך האבן, ניתנה אל מזון האפשרות להפגין את כושרו האימפרוביזטורי כאשר, בחזרה, היה עליו לגשת לספון, לזרז עם מישהו ולומר לו שהוא עומד להתחתן. באותו רגע צריכה היתה בתיה דנצט להיכנס. אבל היא הת” מהמה משום מה. עודד לא התבלבל. הוא ניגש שוב למכשיר הטלפון, חייג ואמר: “אתה שומע, ברור לך? אני עומד להתחתן!” בתיה הגיעה... שמעון ישראלי ט” סמבטיין, עודד עתה בדק כללי בביתו. הו” רט קירות ובלגן שלם. אחרי שהרס לו את הקיר הפנימי האחורי בדירה, אמר: “כבר לא אוכל אפילו לדבר אל הקיר.”

דבר, רק להיפך. הבנה שלובשת שמלה. הוא אמנם בחברה ככה חצי סאלונית, אבל איפה, לא מעניינות. אם הוא יוצא אתן לפעמים, זה רק בשביל שלא ידברו. הוא לומד עכשיו שנה שנייה באוניברסיטה התל-אביבית ולכן גם הנערה צריכה להיות תל-אביבית ולא נורא גבוהה. אל תספרי לאף אחד, אבל הוא אוהב סרטים טובים ותיאטרון ומוסיקה. אם השמטתי משהו, מלאי את החסר. יש בעיות?

★ ★ ★

שידעו להכניע!

(1099/28) היא עירונית, אך עובדת במר” שב כגונת, וקצת משעמם לה בערבים. אז היא רוצה מכתבים מעניינים. באמת שלא חשוב ממי. קיבוצניקים או עירוניים או סטודנטים או קצינים או טייסים. היא דחקה נורא אוהבת טייסים. על מה שאתם רוצים. אבל עליכם לא להתבייש ולהתעצל ולאסוף לה גרסאות בשביל ללדי הגן שלה.

זה אולי יראה טפשי, אבל היא רוצה שתדעו ל”הכניעה” (אלה הן מילותיה. אל תסתכלו עלי כך). כי בדרך כלל היא אוהבת להוביל אנשים. שתדעו להשיב על עקיצות

לומר, אבל כל אחד מאלה שהכירה נשא את עיניו וידי לנופה. לכן: “אני חפצה, בדרך זו, עלידי עתון הנופל לידי הגברים הטובים והאמיתיים ב” יותר, להשיג אחד המסוגל לשלב חיים הר” מוניים של ריעות, הבנה ויופי. הייתי, ואי” דה על האמת, מעוניינת בגבר נאה, אולם מסוגלת אני להשתכנע גם מאחד לפי מכתב בלבד. אני שונאת יהירים ואוהבת פשוטים, בעיקר את אלו המשתמשים פחות במדורר. וכן כאלה שלא כל כך מתנגדים לנוער חצי חלוצי. כי אני עדיין חברה גרעין נח”ל.” ראה, הוזהרת!

★ ★ ★

רק שלא ידברו

מה שחסר לו, למשל (1099/27) זה אותו

שעור בהיסטוריה

הוא מת בזרועות קליאופטרה

בואו נלמד עוד קצת היסטוריה עם ריצ'ארד ארמור. מה בדבר מצריים? טוב, אז: משך מאות בשנים מלכו הפרעונים במצריים. מלכים אכזרים אלה* נתנו מאד את דעתם על הפרופיל שלהם. כאשר לא היו עסוקים ריגור” בפני פסלים, היו הפרעונים עסוקים בפולחן לשמש. ימי החופשה היחידים שלהם היו ימים מעונינים.

לשם בידור נהנו הפרעונים להס” תיר דברים כדי שארכיאולוגים ית” קשו למצוא אותם, והיו מתאמנים בחיכוכים מרושעים ובמבטים יהירים בפני מראות ארוכות. מדי פעם היו יוצאים לראות כיצד מתקדמים קב” ריהם.

לפרעונים היה שגעון לבנות פי” רמידות. היו אלה מבני אבנים שהיו רחבים למטה ונעשו צרים יותר ויותר למעלה. משום שבוניהם הת” עייפו. בזמן בנייתן, נאלצו הפועלים לשאת אבנים ענקיות, או להסתכן בכעסו של הפרעה. רובם ראו בשבר את הקטנה שבשתי הצרות.

לפירמידות לא היתה כל תועלת מלבד לקבור פרעונים. קליאופטרה, מלכת מצרים הגדולה, היתה שונה בדרכים רבות מן הפרעונים. קודם כל, היתה נחמדה יותר. שנית, התמחתה בספות במקום בפירמידות. היא בילתה את רוב חייה בשכיבה. ומה עם זבובים וחום, אהבה קליאופטרה שינפנפו מעליה במניפות. היא הירבתה להשתמש בריסיה ובאטוריסטה שלה.

קליאופטרה נמנתה על הטיפוס השקט, אבל חשבה את עצמה לסירינית. היה לה כוח משיכה מסוים לגבי גברים, ועד מהרה החלו אלה מלחכים את ידיה, למרות שאחידים הודו בחזרי חדרים שהם מעדיפים פיגועת. גברים משכו גם את קליאר פטרה, בעיקר כאלה שצבאם היה גדול מצבאה.

אפילו יוליוס קיסר הגדול הוקסם ממנה. נראה שהיה זה שידוך מצויין. לה היו נעורים ויופי ולקיסר היתה האימפריה הרומית. קליאופטרה נסעה לרומא, אולם מותו של קיסר ומבט מקרוב במארקוס אנטוניוס שינו את תוכניתיה. היא חזרה לאיטה למצריים ואנטוניוס הלך בעקבותיה.

אנטוניוס וקליאופטרה יכלו להיות מאושרים ישר, אולם באקלימה הנורא של מצריים, הויע הגורל נגדם. שניהם איבדו את עצמם לדעת, כשאנטוניוס מבקש רשות למות בורעותיה של קליאופטרה. שם הניש כמו בבית. קליאופטרה גושכה על-ידי נחש. מה שקרה לאחר מכן לנחש, הוא אחד המיסתורין הגדולים של ההיסטוריה.

★ ★ ★

עוזב הכל וניפנה מאוחר הרבה יותר, לחקופת הויקינגים. אל לנו לשכוח את אנשי הצפון. אצלם לא היו לנו כיום גורבניה, שבדיה, דנמרק ודג הפילה. אנשי הצפון הללו היו בעלי זקנים עבותים ואזוב היה צונח על קסדותיהם.

הם נשאו גרון ביד אחת וחרב בשניה, דבר ש” שה את לחיצת-היד ה” ידידותית לבלתי פרק” טית. מקובל בדרך כלל לחשוב שהצפוניים נראו קשוחים. ומראה עיניהם, בימים ההם, כמעט ולא היטעה.

ההרפתקנים שבין הצ” פונים היו ידועים כו” קינגים. רובם ברחו מן הבית והתגייסו לצי בגיל צעיר מאד. בספינות קטנות, הקרויות סאגא, שטו בימים כלפי דרום. באחד ממסעותיהם אלה גילו לתמהונם שלא כל הנשים הן בלונדיות.

החייקניגים ביקרו בארצות רבות. משהו היה רקוב בממלכת דנמרק והם שמחו על ההזדמנות להתלפת אחיר. אחד מהם שנשאר בבית, בשם אומלט, היה כה מדוכדך מן המבוכה בקונגהאגן, שהתפרסם מאוחר יותר כדני העגום. הדברים נעשו כה גרועים שהחל לגאום לעצמו נאומים איומים ובלתי מובנים. הוא גם דיבר על רוחות וגולגולות ודקר בני אדם מאחורי פרגודים.

* יריבם הישיר באכזריות היה נבוכדנאצר בבבל הסמוכה, שתמיד היה תולה גנים. ** דבר זה אמור גם בכמה פרעונים.

יש אולי עוד הצעות לחיל האמץ נסים כהן? ראו כמה אני הוגנת ומפרסמת את דבריו. בכלל, אני משתגעת לקרוא ביקר” רות והשמעות עלי.

”מתי כבר תתפכחי ותקראי לילד בשמו — מדור השידוכים של רותי, או הגברת רות מציעה? כל תינוק יודע שמאחורי כל בקשה תמימה להתכתבות מצוי רק דבר אחד, היכרות. כל זכר וכל נקבה הכותבים אלייך — מטרה אחת לפניהם: בן ו/או בת זוג. וכל הקשקושים על נושאים לכתיבה כספרות, שפינוזה ואסקימוסים — מקומם בסל. הייתי מציע להפנות את כל בקשו” תיהם במרוכז לאחד השדכנים המקצועיים ולקבל הנחה קבוצתית. ואת העמוד שלך, המתבזבז כעת לחינם, אפשר להקדיש למ” הצעותי שלך. ולאחר הדון”ואנים שיפסידו את מדורך, הייתי מציע שיסתכלו קצת מסביב. השטח מלא חתיכות וחתיכים. קצת מאמץ ואפשר להשיג אותם.”

★ ★ ★

בדרך השידה

(1099/24): שכחת, בגוף המכתב, לצרף את כתובתך. היא חיונית מאד, כיוון שאני יכולה כבר עתה לקבוע שתקבלי המון מכתבים. או בבקשה...

”איך להתחיל — לספר לך ש”במקרה” התגלגל לידי העולם הזה ומדור רותי בתור” כו — או אולי נכתוב ישר, מבלי לשחק לפניך אחת מאותן הצעות המתחייבות, כב” יכול, על-ידי הצביעות החברתית המקובלת? “אז מה אני רוצה — אולי בדרך השלי” לה — זה יעשה, יעני, רושם מקורי יותר: (1) קודם כל בלי התחפשות של “המין לא משהו” או בבקשה לא מהמין שלי, שמשום מה הדביקו לו את השם “החלש והיפה”. הרי עם הפוילע”שטיק שלו הוא לא כל כך חלש ועל “איך עוזרים לטבע להיות יפה” — לא הייתי רוצה לדבר. (2) לא כזה שמחפש בקשר מין תחליף” פיצוי לכך שלא הולך לו בחיים. כי אינני מתכונת להעמיד את האלטרואיום שבי במבחן.

(3) אינני אוהבת להתחלק עם כל העולם, כך שאחד שמחפש לו שאנסה להוסיף עוד אחת לרשימה — שימשיך לחפש. (4) זה אולי נשמע גוראי — אבל בטח גם לא אחד כזה שמטרתו היחידה היא לנסות ולהצליח סוף-סוף להצמיד לו אחת. כי אם עד עכשיו לא הלך לו, אז מה שגוגע אלי — חבל על המאמצים. וזהו זה, כן, שכחתי את החלק הכי חשוב אולי של “אז על מה נכתב”, נו, טוב. אבל בשביל להימנע מההשואה של רוכל” קוראביק, או פשוט: לא חשוב “המה” חשוב רק “האיך”. למה שלמות משיעמום אינני זקוקה למדור רותי דחקה.

ואם אחרי הסקציה הזו עוד יישאר מישהו — אז אבראבו גדול! ובאשר אלייך — הלא מוכרחים להוסיף לך משהו אישי, נגד עין הרע, ותריס בפני חוש הביקורת והצניעות שלך. אז קחי גיר ועפרון לדייך והתחילי במלאכה. מי יודע? אולי תצליחי למצוא מין עקב אכילס כזה גם אצלי...”

★ ★ ★

תרמית עז שכח

הוא קיבוצניק, והוא מודיע שאין הוא מאלה היושבים על מזודות ומכחים לנסוע לחוף-לארץ (1099/25). לעתים הוא יושב על תרמיל גב צבאי ושניהם ממשכים לה” כיר, ולחזור ולראות, מקומות יפים ומעניינים בארץ. רוצה, משום מה, לדעת מה גובהו ובכן, הוא משתרע על לשון חצי מרצפות בחדרו. בעצם, זה לא צריך לעניין אותך, אלא אם את כבת 23-21. הוא לא אוהב טפסעשרה.

הסביבה ממנה את באה? לא חשובה! כי בלאו הכי, אמר הוא, לא תוכלי להתחזק מעמד ותמותי לרצות לראות את המקום ממנו יישלחו המכתבים. לא איכפת לי לו” מר לך ששמו דודו.

★ ★ ★

חסר זה

חסר לה מישהו שיביין אותה (1099/26). מישהו שתוכל לשוחח איתו ולהרגיש שהוא מעניין בה ולא בחיצוניותה. לא נעים לה

כדורגל

בין ידידים

על המשחק הידידותי בין מכבי תל-אביב ובית"ר ירושלים שהתקיים ביום שישי בלילה 2:2, ועל קבלת הפנים שערך ראש עיריית תל-אביב, מר חיים לבנון, למחוזיק גביע המדינה, כותב שייע גלור:

היות ואנחנו הוצ'אנו ממשחקי גביע העשור לפני שבוע, וגם לבית"ר ירושלים קרה אותו דבר, לא היה לשתי הקבוצות מה לעשות השבת. בית"ר ירושלים ראו שהקבוצה הכי אהודה בי

ירושלים היא מכבי תל-אביב, וגם אנחנו ראינו את זאת אחרי שהזמינו אותנו לשחק אצלם השבת. למרות שהמשחק היה ידידותי היה מגרש ימק"א מלא עד אפס מקום. וזה בגלל שההתלהבות של הקהל הירושלמי עולה על ההתלהבות של כל שאר הערים. שם פשוט מתים אחרי כדורגל. תן להם לחם וכדורגל ואתה כבר קונה אותם, כפי שאמרו הרוב מאים הקדומים.

חוץ מזה שם פשוט תענוג לשחק. לא צועקים בוז ולא שום דבר, ואפילו לא הזכירו לנו במלה אחת את ההפסד מהשבת שעברה להפועל חיפה. במקום אחר היו מקבלים אותנו בקריאות: ארבע אחד! ארבע אחד! בירושלים לא ניסו להעליב אותנו. כפי שאמרתי, האוהדים של בית"ר ירושלים אוהדים נורא גם את מכבי. בתום המשחק רצו אחרי כמו משוגעים. זה מפני שהקבוצה היחידה שהיתה תמיד מנצחת אותם בירושלים היתה מכבי תל-אביב. כי בירושלים הם משחקים יותר טוב מאשר מחוץ לעירם, ועובדה שאפילו מכבי חיפה — שהיא כיום בשיא הכושר — הפסידה אצלם לפני כמה שבועות 1:2.

כולם יצאו מבסוטים. התחיל המשחק ותיכף חשבתי שהנה הולכת חיפה שניה, במהדורה ידידותית. לא הספקתי לגעת בכדור וכבר הייתי צריך להתחיל עוד פעם את המשחק מקריאמצע, אחרי השער ה' ראשון שקבלנו. לא עברו שתי דקות וכבר הובקע השער השני. התחלנו לעשות נסיונות בחילופים בהרכב שלנו.

שורת הרצים היתה לקויה. העמידו את נוח רוניק רץ ימני ואת גולדשטיין רץ שמאלי, אבל למרות זאת המשחק בבית"ר ירושלים להתקין אותנו כל המחצית. קצת לפני הסוף הרים מישור כדור לאמצע והסופר והבק שלהם קפצו אל הכדור, אבל הוא עבר את שניהם. לכדור כזה חיי כיתה. כל מה שהייתי צריך לעשות הוא להראות לו את הדרך לשער והוא כבר הלך לבד.

אחרי 2:1 מכבי קיבלו קצת בטחון ועשו עוד פעם חילופים בין השחקנים. במחצית השנייה כבש רפי לוי שער שחיון כזה שאפשר לקרוא עליו רק בספרים. הייתי ליד הקרן הימנית ובעטתי לשער. לפני שהיה גול, חזר הכדור אלי שלוש פעמים, כל פעם פגע במישור אחר. לבסוף נתתי מכה סתם לשער; ישראלי המשיך את ה' כדור לרפי לוי שבמכת מספרים אזורית הכניס אותו לשער. הקהל מחא לו כף איוה רבע שעה. זאת אומרת כמה דקות. בתוצאה 2:2 נגמר המשחק והקהל יצא מבסוט, מפני שגם התוצאה היתה יפה וגם בית"ר ירושלים הוכיחה שהיא קבוצה שראויה לשחק בין קבוצות הליגה הלאומית.

בדרך הביתה שמענו שהפועל פתח תקוה הפסידה אצל מכבי נתניה והוצאה ממשחקי גביע העשור. צרת רבים חצי נחמה. וזה מראה שגביע העשור ישאר השנה אצל אחת הקבוצות החלשות. כנראה שגם הפועל פתח תקוה לא העריכה כראוי את גביע העשור. באמת נכון — את מי מעניין גביע העשור, כל יום מוציאים לך גביע חדש, גביע זה וגביע סוכות, ומחר יוציא גביע חנוכה. **לבנון נגד נדירה.** אחרי שלקחנו את גביע המדינה והרעש היה קטן מדי, לקחו אותנו ביום שני אל ראש העיר תל-אביב. קיבלנו סמלים ולחיצות ידיים וראש העיר אמר: "אני נגד נדירה, אני אוהב שהגביע ישאר בתל-אביב". מובן ש'תיכף אחרי זה התחילו להגיד לו שאם הוא רוצה גביע שיתן מגרשים, כמו אבא חושי שנתן מגרשים ולא קיבל גביע. כשראש העיר לחץ לי את היד, הוא שמע

גלור ואמר בצחוק: "הא, הפושע הזה". הוא אמר שהוא עושה את כל המאמצים והולאי שהיה לו כל כך הרבה כסף כמו רצון. מעניין, שכל שנה, בכל פגישה, מדברים רק על דבר אחד: מגרשים. חוץ מזה דבר עוד כמה דברים, אבל אני לא מעוניין לספר, כי בפעם הבאה יפחדו כבר ל' דבר איתי בפגישה.

שחמט

מישחקי מיכוכ

על אולימפיאדת השחמט הנערכת בלייפציג, כותב כתב "העולם הזה" הנלווה אל המשחקת:

המשלחת הישראלית הגיעה למינכן שלוש ימים לפני תחילת האולימפיאדה, אולם במלון כבר היו משלחות רבות, וביניהן המשלחת הרוסית שהופיעה גם הפעם בלח"י מאמנים ומלחים רבים. לשחקני ישראל יש ידידים רבים בקרב כל המשלחות, ולמרות שישראל אינה נחשבת כאחת ממעצמות השחמט, מעריכים אותנו כאן כולם כקבוצה חזקה. ביחוד הרוסים, הזוכרים את ה' תיקו הסנסציוני שהשגנו נגדם באמסטרדם לפני ארבע שנים.

הפעם משתתפות באולימפיאדה 36 מדינות, מספר שא בתולדות האולימפיאדות, ביניהן שלוש מדינות מרחביות: אירן, אשר השתתפה באולימפיאדת מוסקבה, טוניסיה ולבנון, שואת להן הופעת הבכורה. בטקס הפתיחה התישבה המשלחת הישראלית ב' דיוק ליד המשלחת הלבנונית. מיד התפתחה שיחה באנגלית וצרפתית, אבל לא על המצב במרחב אלא על שחמט. הלבנונים עושים רושם חביב ואדיב, החליפו עמנו סיגריות והרימו כוס משתפת. איש מהם טרם שיחק מחוץ ללבנון, ואין הם מוכנים לומר דבר על סיכוייהם.

להפתעתם ולאכזבתם של שחמטאים רבים בארץ, שהיה להם הרבה מה לומר על סיכויי המשלחת הישראלית, לא הצלחנו להגיע לשלב הגמר של משחקי הקבוצות החזקות. למרות שתחילה ניצחה משלחתנו את משלחת דרום אפריקה 3:1, ואת משלחת גרמניה המערבית בתוצאה 1 וחצי: 2 וחצי דורגה ישראל במקום השישי בביתה, אחרי שהפסידה לספרד, לארה"ב ולפינלנד בתוצאות 3:1 ולאיסלנד בתוצאה אחת וחצי: שתיים וחצי, ניצחה את פרס בתוצאה 3:1.

תיגרה וקדושת השבת. את אי הצלחתה של ישראל להכנס אל בין הקבוצות החזקות יש ליחס בעיקר לרמת הגבוהה של שחקני שאר המדינות, שהרבה מהם העלו את רמת משחקם בשנים האחרונות. את סנסצית האולימפיאדה, בה מתרחשת כמעט בכל ערב הפתעה כשנבחרת חלשה מנצחת נבחרת חזקה, מהוה השחקן היהודי דיקשטיין, המשחק בלוח ראשון בקבוצה ה' אוסטרית. אחרי נצחונו על בוטבניק, אלוף העולם הרוסי, שטרם נוצח קודם לכן בארץ לימפיאדות, הצליח השחקן היהודי שהוריו מתגוררים ברמת-גן, לנצח ברוב משחקיו, וגבר גם על הדני בנט לרסן, שהיה כוכב האולימפיאדה הקודמת.

לא חסרו גם תקריות באולימפיאדה. כך, למשל, אחרי שהשחקן הקולומבי מונזו הת' גרה בחברו למשלחת מרטין, שהפסיד משחק, פרצה תגרת ידיים בין השניים. בסבוב הראשון, דרש השחקן היהודי האמריקאי רישבסקי לשחק בשעה 7 ולא בשעה 4, בגלל קדושת השבת. על רקע זה עמד למרץ ריב בין המשלחות, אך רישבסקי נכנע לבסוף.

יהודי מאיראן. שלוש המשלחות המרחביות האחרות משחקות כולן בבית השלישי של הקבוצות החלשות. גם בין קבוצות אלה התגלה יהודי אחד: אלוף איראן יעקב מוריאן, צעיר בן 20 המדובר עברית ואף ביקר כמה פעמים בארץ. כל הזמן הוא נמצא בחברת משלחתנו.

את התוצאות האישיות הטובות ביותר באולימפיאדה השיג עד כה ההולנדי ד"ר איבה, אלוף העולם בשנים 1935-37. על הלוח הראשון הצליח הוא להשיג שש וחצי נקודות, מתוך שבעה משחקים. גם לטל, אלוף ברית-המועצות, השיג הישג מצוין של 9 נקודות מתוך 10 משחקים.

במשחקי הגמר היתה למשלחתנו קצת יותר הצלחה: היא הצליחה לגבור על פינ' לנד, איסלנד, צרפת ודנמרק, יצאה בתיקו עם נבחרת קנדה, אך הפסידה לפולין ול' קולומביה. בכך אבודה, למעשה, את הסיכוי לתפוס בביתה מקום שלישי, אחרי נבחרת תימן החזקות של הונגריה והולנד.

דברי סריגה וכל האריגים העדינים מכבשים אך ורק בקצף רך ללא איל קלי של

טקסטיל
אפרו

תוצרת "נק" המפיצים היחידים חב' גורית בע"מ

האיכות המעולה והארומה של הסיגריה

דגל

רכשו את אמון המעשן

20 סיגריות 220 פר'

בחסות שגרירות צרפת בישראל.

הפתיחה החגיגית במוצ"ש 25 באוקטובר

באולם "פאר" רחוב ירמיהו, תל-אביב

אולימפיאדה

המוסיקול הפריסאי — תכנית ב'

★ אני גולד

זמר הג'ז הכושי

מלכת התקליטים בפריס 1958

★ מוניק אלבין

יוסלין ז'וסייה מס. 2

בראש מצעד הכוכבים

מכירת הכרטיסים החלה במשרדים: כנף, רוקוקו, תל-אביב

דמו של שר

בטעם הנחת אבן הפינה לבנין הכנסת החדש בירושלים הרגישו כמה מן הנוכחים, כי הנושא **יצחק בן צבי** פונה ליושב ראש הכנסת **יוסף שפרינצק** ולוחש לו משהו באוזן. כעבור רגע הזמין שפרינצק את מנהל הוצאת הספרים עם עובד **משה שרת** לחתום על מגילת היסוד, בצידם של השרים וחברי נשיאות הכנסת. כשקם שרת וניגש לדוכן פרצו הנוכחים במחאות כפיים סוערות, חזקות יותר מכפי שזכו להן שאר החתומים. היתה זו הפגנה בולטת נגד **דוד בן גוריון** שקם אותה שעה, היפנה את גבו לשרת ושוחח עם הרב יהודה לייב מימון, שנקרא אף הוא לחתום שלא מן המניין. . . את המלה הטובה ביותר על ועידת פלורנץ אמר הפרופסור **מאיר פלד** **נר**, ידען מעמיק בתנ"ך. כאשר הסכים **ראובן שילוח** להיכנע לבסוף בוועידה ולקבל במאוחר את הצעות יוזמי הוועידה, שהוצעו לו כבר שבוע קודם לכן, ציטט פלסנו: "מי השילוח הולכים לאט". הוא היה עדין מדי, כדי לצטט את הפסוק (ישעיהו ה' ו') במלואו: "יען כי מאס העם הזה את מי השילוח ההולכים לאט". . . שעה שבישראל זכה יוידו של פלסנו, הפרופסור **מרטין בובר**, בלעג חסרת-תקדים בעתון הערב מעריב, זכה להערכה נאותה יותר בחוץ לארץ. בפאריס החליטה אוניברסיטת סורבון להניק לו תואר של דוקטור כבוד, עשה אותו לאזרח הישראלי הראשון הזוכה בתואר זה. ואילו בברלין, שם שיחק השחקן האוסטרי **ולטר (דוניה) ריכטר** את תפקיד נתן החכם במחזהו של לסינג, הפך הוא את הדמות לחיקוי מדויק, חיצוני ופנימי, של הפרופסור בובר. . . דוגמא נאה נתן השבוע שר הבריאות **ישראל ברזילי**, כאשר פתח את מבצע תרומת הדם של מגידו-יאדום ולשכת המסחר הצעירה, נכנס בעצמו ראשון לאמבולנס לתרום דם. כאשר נכנס השר המפ"מ למכונית מתחנת ארצות-הברית, פקד אחד הדוכנים על האח שהקין את דמו: "קח ממנו ארבע מנות!" השר חייך, ציין בספיקו, כי דמו הוא אדום, ושעה שדמו זרם אל ה"בנק" הולדתו להציע בכנסת לחייב את כל חברי הכנסת לתרום מזמנם. . . בעיסוק נעים יותר עסק אותו יום שר התחבורה **משה כרמל**. הוא הלך בערב עם רעייתו לחזות בסרט עץ החיים בקולנוע אסתר, העיר את תשומת-לב רעייתו לקירות הקולנוע המזהמים וממנוקבים. . . הבדיחה האחרונה של ח"כ חרות **יוחנן באדר**: הוא פונה לעתונאי ושואל: "נכון שמעולם לא ביקשתי אותך לתת לי פרסומת?" כאשר העתונאי מאשר זאת, מוסיף באדר: "אז תפרסם את זה". . . בהתקרב יום השנה למותו הטראגי של אלוף משנה **נחמיה ארגוב**, מי שהיה במשך 10 שנים מזכירו הצבאי של ראש הממשלה, דויד בן גוריון, הוציאו ידידים ספר הס"ס וזכרונות לזכרו. גילה בספר **יצחק נבון** מזכירו של ראש הממשלה, כיצד הדרכו ארגוב בעבודתו: "כשהוקן מבקש משהו — עזוב! מיד הכל ועשה מבוקשו. הוא אינו אוהב לחכות. אצלנו עושים הכל: מגישים לו נייר ודי, מוציאים ספלי קפה, מנקים אבק, אל יתא דבר למטה מכבודך". . . בפרקי יומנו

אידה האינריאנית
נשר הזהב השמימי

המתפרסמים בספר, מגלה ארגוב, שעזב את קיבוץ עין-גב בגלל עניינים משפחתיים נסתרים ונשאר בודד עד יום מותו; כי בדירתו שברחוב פרוג 22 היה נוהג לשבת ולהאזין משך שעות לנגינת הפסנתר של שכנתו. שם השכנה: **פנינה זלצמן**. . . ממכתביו השונים של ארגוב, המתפרסמים בספר, מתברר כי ביגיי נוהג להאזין לנאומו המשווים ברדיו. מסיפור אחר מתגלה יחסו של ארגוב לערבים: כאשר ביקר עם **שמ"עון פרס** ברצועת עזה בתקופת הכיבוש, ירד ממכוניתו ונער באושי משמרהגבול ש' הובילו בגסות אסירים ערבים למכלאות.

★ ★ ★
חברים של וייסגאל

אחרי גורדין במשפט כפרקאסם סיפור פיקודי של הנאשם מספר אחד במשפט זה, **שמואל מלינקי**, כי במחצית חודש מאי 1956 ערך מלינקי ביקור בבסיסו של סגן **גבריאל רחאן**, מצא במשרדו של דהאן את תמונת הרמטכ"ל באותה תקופה, **משה דיין**. מלינקי פקד מיד על דהאן להסיר את התמונה; בטענה כי משמר הגבול אינו כפוף לצה"ל. . . גילוי אחר גילה השבוע הסופר **ס. (סמילנסקי) יוהר**. כאשר נשאל עלידי עתונאי מה דעתו על התיאטרון הישראלי, השיב: "אין לי דעה, זה כמה שנים שלא ביקרתי בתיאטרון. איני מוצא בכך כל הנאה. אני מעדיף לקרוא מחזה מאשר לחזות בו". באותה הזדמנות גילה יוהר כי חברו לכיתה בבית-הספר גאולה בת-ליאכבי היה מי שהוא כיום **הבמאי גרשון פלוטקין**. . . גם המשורר **אברהם שזינסקי** העלה השבוע זכרונות מימים עברו. בגלותו כי נוהג הוא להאזין לשחחות לידים כדי למצוא את חיוניותה של השפה העברית, סיפר שלונס

קי כי פעם שמע ילד מקנטר את חברו השמנמן באמרו: "המלך אלימלך, אני יכול להשתחוות אליך בלהיפך. . .". המלך אלימלך הוא כיום קריין קול-ישראל, **אלי מלך רם**. . . בעניינים מעשיים יותר עסק הסופר **מירד שיף**: כאשר עלה השבוע על אוטובוס ושילם לנהג סכום של 70 פרוטה עבור הכרטיס, הפנה הנהג את תשומת ליבו כי מחיר הנסיעה הוא 80 פרוטה בעוד שבאוטובוס אחר, הנוסע באותו קו, המחיר הוא עדיין 70 פרוטה. מיד ביקש את כספו חזרה, ירד מהמכונית והמתין למכונית בה עולה הנסיעה 10 פרוטות פחות. . . במסיבת עיתונאים עם מנהל אל-על, אלוף **אפרים בן-ארצי**, גילה הוא כי אל-על שומרת על מטוסי הקונסוליים שלה בעיקר לשם הבאת עולים. כתב דבר, ששמע על כך, השי- תומם מאוד ושאל מיד בכל הרצינות: "מה, לשם עליה מוטסות?" השיב בן-ארצי: "לא, אנחנו משתמשים ב" מטוסים במקום מכוניות". . . במסיבת עיתונאים אחרת, בה גילה יושב ראש ועדת העשור **מאיר וייסגאל** כי הוא והשחקנית **אליזבט טיילור** חברים בחבר הנאמנים של הקרן לצרכי חינוך על שמו של מייק טוד ז"ל, שתמוזן מהכנסות הסרט ב"80 יום מסביב לעולם בישראל, נשאל וייסגאל מדוע ועדת העשור מטפלת בסרט זה ולא משרד החינוך, השיב וייסגאל בפסקנות: "מפני שאני אינני שר החינוך". . . באותה מסיבה, לפני שהודיע לעתונאים "אני אשתה תה ואחם תשלון שאלות", דיבר וייסגאל על כל אישי הוליבוד בנוסח "החבר שלי. . ." שאל אותו העתונאי **אברהם בינרתי**: "מי בעצם לא החבר שלך?"

★ ★ ★
ניוסיים של צבר

לפני שהפליגו השבוע לאירופה, שם יכלו כשבוע בפאריס ושבוע בלונדון לפני נסיר עתם לארצות-הברית, קיבלו חברי תלכת הרקודים של **יונתן כרמון**, הנוסעים להופעה בתכניתו של אד סוליבאן, הדוכה בנימוסים טובים מפי הגברת **לאה פלד** **שר**. בין השאר לימדה אותם הגברת כמה כללים חשובים: לא לשלוח ידיים אל בחור רות, לא ללכת חבוקים ברחוב עם נערות, תמיד, ולא להתייחס ברצינות כה רבה להבטחות מארחיהם האמריקאים. . . לדילת אל-על, אילה הראל, אפשר לקרוא מעתה דאק קוי. שמה החדש, שפירושו נסיכת נשר הזהב השמימי, הוענק לה על-ידי השבט האינדיאני קאפילנו, אשר מקום מושבו בצפון ונקובר, קולומביה הבריטית. מנהיג השבט הכתירה לקול רע" מי התופים ורקודי בני שבטו, שנערכו ליד המטוס ממנו ירדה נסיכתם החדשה. היא הגיעה לקולומביה הבריטית כשופטת בתחרות מלכת היופי המקומית, זכ תה עצמה לכתר-מלכות. . . דקות אחדות לפני צאתו את אילת בדרכו לאפריקה הס"ס פיק ידידי (**"דידי"**) מוסי ליפול קרבן למימת מתחה מתוכננת של חברו רפי (**"גלסון"**) אילון. גלסון פנה לקצין הראשון של האניה בה עמד ידידי להפליג, הסביר לו: "ידידי הוא בחור טוב. הוא חבר שלי. אבל אל תשכחו לסגור אותו כל לילה בתא, הוא עלול להשתולל". כשהקצין שאל לפשר התנהגותו המוזרה של ידידי, תמה גלסון: "מה, לא אמרו לך? בשביל מה אתה חושב שולחים אותו לאפריקה? הזהר!" הקצין הודה לו מאוד. כתב גלסון מאילת: "אני מקה שעכשיו כבר שיחררו אותו". . . דיילת אל-על, שזכתה בפרס ראשון בתחרות דיילות באי קאפרי, **זמירה פראוד**, גילתה השבוע מה הם תחביביה: לכתוב בסתר סיפורים קצרים, לקרוא את קרוניק, לאסוף בובות מארצות שונות, תחביב נוסף של הדיילת היפהפיה בת ה-21, אותו לא גילתה: היא אוהבת לצאת בחברתו של בן הפרדסן האמיד, יורם פולני. . . ביולטין שהוציאה הנהלת התיאטרון הקאמרי לקראת הצגת מלאך האבן נאמר בביאוגרפיה של במאי ההצגה **פיטר פריי** כי הוא כתב וביים את הסרט הישראלי גבעה 24 אינה עונה. עובדה זו, שאין לה כל יסוד במציאות, נכתבה על-ידי פיטר פריי עצמו.

רסק
תפוחי-עץ

בתוצרת ארדי טמון
סוד - טעמת פעם
ת ב ק ש ע ו ד

פקידים!

תלמידים!

סטודנטים!

הרשמו עוד היום לקורס ל"קצרנות

קצרנות

עברית ו/או אנגלית

(שני חודשים, פעמיים בשבוע)

ב"אולמן גרג" (GREGG).

כת"א: אצל ח. בריקמא, גורדון 5

בחיפה: במעלה, שמריהו לוי 30

הצלחה מובטחת!

המנשר
העברי

עקרונות

הפעולה השמית

אומה חדשה * השתדשות
במרחב * החטיבה האפי
ראסית * משטר דימוק
ראטי חילוני * רינסאנס
תרבותי * חיסול הכלכלה
הטפילית * הפעולה השמית

המחיר 500 פרוטה —

להשיג בכל הקיוסקים

או מרת. ד. 11253 תל-אביב,

בצירוף כולים ב-500 פרוטה

במציאות, נכתבה על-ידי פיטר פריי עצמו.

פסוקי השבוע

- **יושבראש הצ"ח ח"כ פריץ ברנשטיין**: "אינני חושב כי רצוי להצטרף יומם ולילה על נכונותה של מדינת ישראל לשלום עם שכנותיה, הדבר עשוי להתפרש אצל הערבים פירוש בצ"ח רצון."
- **העתונאי אריה גלבלוב**, על הדמוקרטיה בישראל: "נפסיק להיות דמוקראטים נוסח אגודת צעיר-על-יחיים הספרדית, המממנת את פעולותיה בעריכת מלחמת שוררים."
- **הסופר משה שמיר**, בהגיבו על מאמרו של שלום רוזנפלד במעריב, בו תבע מתלמידי הפרופסור פלסנו לקבלו בבזו: "נדמה לי כי הצורה המתאימה ביותר לא תהיה להשיב לכתבן מעריב בלשונו (האם הדבר הוא אפשרי בלי לאבד את צלם האדם?)."
- **סגן יושבראש הכנסת בנימין מינץ**, בשובו מסיוור באירופה: "בשתיין ובהולנד לא היתה השנה שנת-עשור, ובכל זאת היו שם הרבה מאוד תיירים."
- **הסופר יוהר סמילנסקי**: "כשאני חושב על הביקורת (הספרותית) שלנו עולה תמיד לנגד עיני דמות מורה עם סרגל בידה, ולסרגלה יש שתי מטרות: ראשית להחת אמת-מידה קבועה, ושנית להצליף בו בשעת הצורך על אצבעותיהם של התלמידים."
- **ח"כ מוק"י משה סנה**, בעת נאום בכנסת, אחרי שאחד מחברי הכנסת לעג לו כי הסתמך בדבריו על דברי מומחה אמריקאי: "גם מומחה יכול להגיד דבר נכון."
- **ח"כ מפא"י מאיר ארגוב**: "נדמה לי שנוהג הניירות הוא זר לרות היהדות, ובחורתי הישיבה נהנים מהעולם הזה לא פחות מאשר מהעולם הבא."

אופרה

נקמה בקצב וואלס

העטיפה (האופרה הישראלית) הוא שיר געגועים לעבר הקרוב, הנראה רחוק יותר מימי הפרעונים. זהו שיר ההילה לוינה של המלך הקיסר, עיר החאליסים והמשטרה, ה' מדים המבריקים ותעלולי הסטודנטים. מעיר זו לא שרר בינה של היום אלא בנין האופרה המחודש, ויצירות יוהאן שטראוס. שטראוס, שנולד שנים מעטות אחרי ה' קונגרס הרוקד, ושנפטר שנים מעטות לפני המצאת המסר והמקלע, היה בעצמו ה' גלמותה של וינה עליוה וו. בנו של קומפוזיטור טור בעל אותו השם, אשר הכריח אותו להתמחות כפקיד בנק, מרד בפקודת אביו וניגן את מגילת העצמאות שלו בקונצרט פומבי, שפתח 50 שנה של הלחנה וניצוח. פזדרמאוז (או העטלף) הוא שיאה של

לנצט ויתיר כמלאך האבן שחקנים, בשר ודם

קאריירה זו — האופרטה הטובה ביותר של שטראוס הבן. העטלף הוא אופרטה בלי בעיות. לשמע המגינה הקולחת בפשטות עליוה, מתרחשת עלילה נחמדה, פחות מנוכחת מאלה של רוב האופרות והאופרטות. "העטלף" הוא ד"ר פלקה, אמן וינאי הזומם נקמה בחברו אייזנשטיין כי אותו חבר השאירו פעם, אחרי נשיף מסכות, מוטל שיכור ברחוב ב' תחפושת של עטלף, לשמחת העוברים ושי בים. כדי לנקום בו, מארגן העטלף תעלול מסובך, בו מסתכנים אייזנשטיין, אשתו, העורות והמחזור של האשה, בתסבוכת עליוה. אחת היתרונות של עלילה זו הוא שה מבטא הייך של רוב ומרי האופרה, וב' יהוד של העטלף (יוסף פולק) עצמו, אינו מפריע, אלא נשמע דווקא כפארודיה מוצ' בת. בהופיעה הפעם בלי כוכבים זרים, מצליחה האופרה הישראלית להגיש עבודת צחה, שהיא מוצלחת על אף כמה ליקויים. אולי שוקן בתפקיד רולינדה, השולחת את בעלה ואת המחזור שלה בצחצח לבית הסר' ה', שובה את הלב בטבעיותה ובקולה, והוא הדין לגבי המחזר, יעקב רודן. ביצוד של פרדי לוי, המצטיין גם הפעם, גיבור הערב הוא המנצח גיאורג זינגר, המעלה לתחיה מתחת לשרביטו תקופה שלחה ו' מאושרת אשר בן הדור הזה יכול רק ל' דמיין אותה לעצמו בקושי.

תיאטרון

כמו בימים הטובים

מלאך האבן (התיאטרון הקאמרי) הוא הנפש ה'19 בנפשות המחזה המשפחתי ש' קטי פרינגס הכינה להצגה על הבימה ה' אמריקאית, לפי ספרו האוטוביוגרפי של תומאס חלי. מלאך האבן עשוי שיש, שאר 18 הנפשות

עשויות בשר ודם. משפחת גאנט, משפחה אחת כרבות אחרות בעיר אלטאמונט שבקארוליינה הצפונית בארצות הברית, מר צגת לפנינו על תוכת וקרביה: ה' א. גאנט (יוסי ידן), האב הוקן והשיכור, אליזה גאנט (בתיה לנצט) האם רודפת הבצע ו' השררה ובן, יוג'ין, הלן ולוק, (אורי לוי), עודד תאומי, הזריחה חריפאי והלל גאמן, בניה ובנותיה.

בבמוי הער והתוסס של פיטר פריי, בין תפארתו הריאליסטית והמגושמת של ארנון אדר — קורם מלאך האבן עור וג' דים על בימת הקאמרי. המחז והענין שעל הבימה אינם פחותים מאלה שבין 15 חורי בית גאנט המקורי — במשחק הטוב, מצ' ליחים שחקני הקאמרי לעשות ימיהם כקדם.

בתוך ההצלחה הכללית, בולטת במלאך האבן הצלחתו של היחיד: השחקן הצעיר עודד ("דודי") תאומי, המשחק בתפקידו של הבן הצעיר למשפחת גאנט. תאומי (21) המשחק בתפקיד הראשי לצידה של אורנה פורת (לוארה ג'ימס) מתבלט בכל תנועה מתנועותיו על הבמה, מבטיח להצטרף ל' תבורת השחקנים הצעירים והמבטיחים.

כל תפקיד מתפקיד מלאך האבן, גם הקטן ביותר, עשוי בדייקנות מרובה. לצופה ישנה ההרגשה כי לבטיה של משפחת גאנט ובעיותיה מוצגות לפניו, כאילו היה חווה בהן מן המרפסת ממל, אך למעשה ההרגשה זו היא מוחשית כל כך מ' שום שהבעיות המועלות במחזה הן אוניברסאליות: הן מתארעות יום-יום בתל' אביב, במשמר העמק וב' אילת, ממש כמו באלטאמונט. זוהי גם הסיבה מדוע צפויה למלאך האבן אותה מידת ההצלחה לה זכה עד כה בארצות הברית.

מאחורי הקלעים

על כופי הפסנתר

הפסנתר שמנגן עליו יוחנן זראי במועדון התי' אטרון ומלחה את ריקה אשתו, הוא רכוש תיאטרון זירה, שנמכר בידי מנהל מ'כאל אלמו, שיצא השבוע לארצות-הברית, בהשאירו אחריו עשרות נושים נבוכים. תמורת הפסנתר קיבל אלמו כרטיס טיסה לארצות-הברית. . . . **שרי מפי"ם** ישראל ("יולק") ברזילי ומרדכי בנטוב היו בעד הכרות תיאטרון הבימה לתיאטרון ממלכתי, בעת ישיבת הממשלה בנושא זה. הם נשארו במיעוט. התיאטרון הוכרז כ"לאומי" . . . **זמרת צעירה** מאד תהיה אחת מכוכבות המוסיקול אולימפית, שהאמרגן גודיק מחדש את פעולותיו השבוע. מוניק אלבין (17) התפרסמה לאחרונה בצרפת, אחרי שזכתה במקום הראשון בתחרות הזמרים הצעירים והחובבים של צרפת. . . . **הצלחה קופתית** לשעבר של תיאטרון אהל תועלה בקרוב על בימת התיאטרון, בנסיון להצילה מחזרה האקסולאישוב של ז'ן פול סארטר, הנערה והכוש, יוצג באהל עם טובה פרוו בתפקיד הראשי, כמו בפעם הקודמת. אחת האמרות המבריקות במחזה: "כאשר שני אנשים לבנים, שאינם מכירים זה את זה, מדברים ברחוב כידידים נושנים" — סימן הוא כי כושי מוכרח למות!"

חדריך

העולם הזה ממליץ על מאורעות הבידור והאמנות, המוצגים השבוע ברחבי הארץ: ● **בלט בביתה** (אהל שם תל-אביב) — חור לישראל אחרי ההצלחה הגדולה שנחל לפני שנתיים, מצליח לחזור עליה. ● **דבר אל הקיר** (טמטיוו) — מדבר אל קירות מוגרבי ואולמו המלא. ● **פיקולי**, על 1200 בובותיו מסחר זה החודש החמישי, את ראשי צופיו החיפניים. ● **חופ... עברנו!** (בצל ירוק) — טרי ורענן, אם כי לא די חריף. ● **העטלף** (האופרה הישראלית) — ראה לעיל.

זה הוא זה :

תשבץ העולם הזה 1099

9	8	7	6	5	4	3	2	1
		14		13	12	11		10
19		18	17		16		15	
	24		23	22			21	20
	28		27		26		25	
	33		32		31	30		29
		36		37		36	35	34
	43	42		41		40		39
47			46		45		44	
				52	51		50	49
	58		57	56	55		54	
			60					59

מאוזן : 1. כלי

נשק ; 4. יובלה
הוחג לאחרונה ;
10. חברת דלק ;
11. יחידה במק"י ;
13. יקב ; 14. ח"כ
מפא"י ; 15. שמה
הפרטי של רקד'
נית גראהם ; 17.
בן למך ; 19. שני
עמודים ; 20. מ'
עורר מדנים ; 22.
לא מתאים למ'
ציאות ; 25. רשע ;
26. לא יהודי ;
27. מושב הנזיר
רים ; 30. אלמנה
ללא אל"ף ; 32.
לחברת שוהם ;
33. כור ללא סוף ;
34. מחממת ; 36.

פרח ; 9. מנהג לא מקובל בין ראשי
המדינה ; 12. המלה השנואה על בי.
ג' ; 15. חברת ביטוח ; 16. החלפת
סכף ; 18. אבן קשה ; 21. סוד ; 23.
טנא ; 24. כדי שלא ; 26. בד ; 28.
טהור ; 29. מפקד ירושלים בימי מל'
חמת העצמאות ; 31. סכין גדולה ;
32. כאב נפשי ; 35. מתנה ; 37. מקל
את גביית חברת החשמל ; 38. אותה
מנהל סבידור ; 40. מלת שלילה ; 41.
מלת זירוז ; 43. אויב ; 45. שביר ;
46. גלגל ; 47. אחות משה ; 49. קלף
טוב ; 52. עיר פלשתיים ; 54. אלוה ;
56. שרות ידיעות ; 58. מובילים בו
מוזן.

מאונך : 1. עובד במשק חקלאי ;
2. אוז נטול ראש ; 3. איש החותר
תחת קיום מוסד ; 5. סמל ; 6. בעל
בתו ; 7. חומר גלם למגבעות קיץ ; 8.

בית ספר לפקידות

מרכז מורים מוסמכים

4 חדשים

קורס מזורז נפתח

באוקטובר

תל-אביב, רחוב הס 12, טלפון 65061

טעות לעולם צדקה

ישנם חשדות נגד מר חלאק ויש לברכס. (הארץ)
שלום דויטש, נתניה... שהחשידנו וקיימנו והגיענו לזמן הזה.

בפת-תקוה. (ידיעות אחרונות)
מרדכי דן, תל-אביב
פרוט-לחם מרוחה באופטימיזם.

החל מהיום ישחק חלב. (חרות)
רחל כהן, יפו
50% מים מזוקקים, 50% חלב מפורסר.

לפי יחס הכוחות במגש. (חדשות הספורט)
מרדכי דן, תל-אביב
הקבוצות שיחקו על מגש הכסף.

העולם הבא

בעריכת לילי גלילי

מוזמנים משתתפים. אחד הקוראים מבין המשתתפים בשליחת חומר לעמוד זה יזכה מדי שבוע בפרס של 10 לירות. הזוכה הפעם הוא הקורא אברהם, עבור "בנות השטן", והוא מתבקש למסור את כתובתו המלאה למערכת.

בראשית

הייתי עדי-שמיעה לשיחה זו, שהתנהלה בין נהג מונית לבין נוסע, בדרך מבית-החולים תל-השומר לתל-אביב. הנהג: "היום הובלתי יולדת לבית-החולים והיא ילדה בדרך. מול שהיתה לידה אשה שטיפלה בה. אבל היא סבלה, אני אומר לך, גורא. הנשים סובלות גורא בלידה." הנוסע: "כן. אתה זוכר מה אמר אלוהים לאדם וחוה?..." הפסיק אותו הנהג. "כן, אני זוכר. גם אתה ראית את הסרט?"

"שמוליק! בוא מהר לראות איך שהבן שלך כבר יודע להשתמש בכוס לבר!"

על הא=הא ועל דא

● ואילו **פסיכיאטר** — הוא האדם האחרון שאתה פונה אליו, לפני שאתה מתחיל לדבר אל עצמך.
★★★ שמחה רקנטי, בן-דוד

● מה שאני רוצה לדעת, זה מדוע כותבים כל הזמן העתונים שהודעה זו או אחרת גמטרה עליי "מקורות יודעי דבר", כשהכוונה היא למקורות יודעי שום דבר?
★★★

● **פילוסופיה** של קארייריסט: "אדרורו במדרון, עד שאגיע למיסגה."
● **הירהור** של סוציולוג: "מכל האנשים שהכרתי, היו מעט מאד בני אדם."
★★★ אליהו בר-שושן, תל-אביב

● צופה-קולנוע מאוכזב, לחברו: "זה גיבור זה? אילו היה שוחה חצי גרוש היה קם ורוצח את האיש שחיב את הסרט!"
נורית מרחבי, רחובות

● כיצד נכנה את סופה המר של עליה ב', אחרי הכנס המפלגתי המזויף שנערך בחיספה?
העפדה מלאכותית.

● והזוג הצעיר שהתחתן והתגרש כעבור חודש, כיצד להגדיר את מעשהו זה?
ברית-נסויים.

אורי שיקה, חיפה

● **פיהוק** — במקרה שאינכם יודעים, הוא הדרך היחידה בה יכול גבר נשוי לפתוח את פיו.
● **הבנק** — לעומת זאת, הינו מוסד אשר ילחה לך ברצון כל סכום כסף שתבקש, אם רק תצליח להוכיח לו שאינך זקוק לו.
אבי אלקיס, רמת-חיץ

● **ספר** — אדם שחיוו תלויים על שערه.
● **טיים** — אדם שחיוו תלויים באחיר.

הערות-שוריים

אלוף-משנה יששכר שדמי, הנאשם מספר אחד למעשה בסשע כפר קאסם, שנמצא בהשתלמות בחוק-לארץ, עומד לשוב ארצה...

...הפשע אינו משתלם.

★★★

הממשלה החליטה לא לשלם דמי-שביתה למורים התיכוניים השובתים...

...אם אין תורה אין קמה.

★★★

תיערך ועידת שולחן עגול בעניין קפריסין...

...כי לעיגול, כידוע, אין קצה.

★★★

הבריטים מוציאים את צנחניהם ברכבת אחרית מעל סוריה...

...ביג'ו אמר: אם יטופו מעל ישראל אני צוללת (שלישית).

בשתי

"אל בעלי אני חוזרת, לחיות חיים מלאי אהוה. ומה מרגיז — כי העוזרת לבו ממני היא סחבה."

לכית שבה, כך אמרה:

"הוי, יקירי, אני חוזרת."

והוא ענה בקצת יומרה:

"זה טוב. דרושה לנו עוזרת."

דן מרגלית, תל-אביב

מלים

חמשיריים

היה היתה בדואית, בת חמד, שהיתה, לעתים, מגמגמת. עד הספיקה להגיד: "סמנה שווייה, יא סעיד!" למחלקת יולדות היא נרשמת.

יוסף מורד, בני ברק

מעשה במקום מסויים שמשם נמלטו כבר כולם. עבר חודש ימים, והשר? — הוי תמימים, נאלם, אבל לא נעלם!

אפרים לבנון, גדרה

שני ראשים בחול — צילום של משה פרידמן, כפרי-אתא.

נערה ג':

בנשפים נרקודה חרש, ניצמד חזק-חזק. כי אפילו יש לו כרס, העיקר הוא בארנק.

נערה ד':

דב או קוף, אריה או כבש, לא חשוב כלל הקנקן העיקר שיש בו כסף — כי את האשה ברא שטן.

הקורא אברהם, ששלח שיר מלבב זה, מצא לנכון להוסיף הערה: "אבקש סליחה מהשטן, כי לי נדמה שזה להי"ן פך — האשה היא שבראה אותו."